

Документ 1861-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від **05.08.2021**, підстава - [1635-IX](#)

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Регламент Верховної Ради України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 14-15, № 16-17, ст.133)

*{Із змінами, внесеними згідно із Законом
[№ 1952-VI від 09.03.2010](#), ВВР, 2010, № 16-17, ст.134}*

{Офіційне тлумачення до Регламенту див. в Рішенні Конституційного Суду [№ 11-рп/2010 від 06.04.2010](#)}

*{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 2157-VI від 27.04.2010](#), ВВР, 2010, № 21, ст.223
[№ 2600-VI від 08.10.2010](#), ВВР, 2011, № 10, ст.64
[№ 2704-VI від 18.11.2010](#), ВВР, 2011, № 12, ст.84
[№ 3614-VI від 07.07.2011](#), ВВР, 2012, № 9, ст.63
[№ 4162-VI від 09.12.2011](#), ВВР, 2012, № 29, ст.335
[№ 4308-VI від 11.01.2012](#), ВВР, 2012, № 31, ст.396}*

*{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення
Конституційного Суду [№ 12-рп/2012 від 30.05.2012](#)}*

*{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 4652-VI від 13.04.2012](#), ВВР, 2013, № 21, ст.208
[№ 4711-VI від 17.05.2012](#), ВВР, 2013, № 14, ст.89
[№ 4874-VI від 05.06.2012](#), ВВР, 2013, N 17, ст.153}*

*{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення
Конституційного Суду [№ 15-рп/2012 від 11.07.2012](#)}*

*{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 5029-VI від 03.07.2012](#), ВВР, 2013, № 23, ст.218
[№ 5463-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2014, № 4, ст.61
[№ 5474-VI від 06.11.2012](#), ВВР, 2013, № 49, ст.687
[№ 5520-VI від 06.12.2012](#), ВВР, 2014, № 9, ст.92
[№ 29-VII від 22.02.2013](#), ВВР, 2014, № 10, ст.105
[№ 224-VII від 14.05.2013](#), ВВР, 2014, № 11, ст.132
[№ 245-VII від 16.05.2013](#), ВВР, 2014, № 12, ст.178
[№ 429-VII від 03.09.2013](#), ВВР, 2014, № 20-21, ст.723}*

[№ 724-VII від 16.01.2014](#), ВВР, 2014, № 22, ст.804 - втратив чинність на підставі
Закону [№ 732-VII від 28.01.2014](#), ВВР, 2014, № 22, ст.811
[№ 767-VII від 23.02.2014](#), ВВР, 2014, № 17, ст.593
[№ 769-VII від 23.02.2014](#), ВВР, 2014, № 12, ст.190
[№ 1170-VII від 27.03.2014](#), ВВР, 2014, № 22, ст.816
[№ 1235-VII від 06.05.2014](#), ВВР, 2014, № 26, ст.902
[№ 1599-VII від 22.07.2014](#), ВВР, 2014, № 36, ст.1188
[№ 1700-VII від 14.10.2014](#), ВВР, 2014, № 49, ст.2056
[№ 176-VIII від 10.02.2015](#), ВВР, 2015, № 16, ст.107
[№ 192-VIII від 12.02.2015](#), ВВР, 2015, № 18, № 19-20, ст.132
[№ 576-VIII від 02.07.2015](#), ВВР, 2015, № 36, ст.360
[№ 577-VIII від 02.07.2015](#), ВВР, 2015, № 35, ст.341
[№ 848-VIII від 26.11.2015](#), ВВР, 2016, № 3, ст.25
[№ 948-VIII від 28.01.2016](#), ВВР, 2016, № 7, ст.63
[№ 1540-VIII від 22.09.2016](#), ВВР, 2016, № 51, ст.833
[№ 1798-VIII від 21.12.2016](#), ВВР, 2017, № 7-8, ст.50
[№ 2136-VIII від 13.07.2017](#), ВВР, 2017, № 35, ст.376
[№ 2469-VIII від 21.06.2018](#), ВВР, 2018, № 31, ст.241
[№ 2578-VIII від 02.10.2018](#), ВВР, 2018, № 44, ст.356
[№ 2581-VIII від 02.10.2018](#), ВВР, 2018, № 46, ст.371
[№ 2646-VIII від 06.12.2018](#), ВВР, 2019, № 4, ст.32
[№ 2704-VIII від 25.04.2019](#), ВВР, 2019, № 21, ст.81
[№ 39-IX від 10.09.2019](#), ВВР, 2019, № 40, ст.212
[№ 162-IX від 03.10.2019](#), ВВР, 2019, № 49, ст.329
[№ 163-IX від 03.10.2019](#), ВВР, 2019, № 49, ст.330
[№ 196-IX від 16.10.2019](#), ВВР, 2019, № 50, ст.355
[№ 206-IX від 17.10.2019](#), ВВР, 2020, № 10, ст.50
[№ 207-IX від 17.10.2019](#), ВВР, 2019, № 49, ст.334
[№ 305-IX від 03.12.2019](#), ВВР, 2020, № 6, ст.33
[№ 388-IX від 18.12.2019](#), ВВР, 2020, № 17, ст.102
[№ 394-IX від 19.12.2019](#), ВВР, 2020, № 26, ст.172
[№ 404-IX від 19.12.2019](#), ВВР, 2020, № 35, ст.253
[№ 469-IX від 16.01.2020](#), ВВР, 2020, № 34, ст.236
[№ 524-IX від 04.03.2020](#), ВВР, 2020, № 38, ст.279
[№ 561-IX від 16.04.2020](#), ВВР, 2020, № 20, ст.143
[№ 720-IX від 17.06.2020](#), ВВР, 2020, № 47, ст.408
[№ 893-IX від 15.09.2020](#), ВВР, 2020, № 51, ст.488
[№ 1028-IX від 02.12.2020](#), ВВР, 2021, № 6, ст.44
[№ 1052-IX від 03.12.2020](#), ВВР, 2021, № 6, ст.45
[№ 1217-IX від 05.02.2021](#), ВВР, 2021, № 19, ст.171
[№ 1635-IX від 14.07.2021](#) }

{У тексті Регламенту слова "Міністр фінансів України" та "Міністерство фінансів України" в усіх відмінках замінено відповідно словами "член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування державної бюджетної політики" та "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної

фінансової політики" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 5463-VI від 16.10.2012](#)

{У тексті Регламенту слова "Верховний Суд України" у всіх відмінках замінено словами "Верховний Суд" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Верховна Рада України постановляє:

1. Затвердити [Регламент Верховної Ради України](#) (додається).
2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В.ЮЩЕНКО
м. Київ
10 лютого 2010 року
№ 1861-VI

ЗАТВЕРДЖЕНО
Законом України
від 10 лютого 2010 року № 1861-VI

РЕГЛАМЕНТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Правові засади роботи Верховної Ради України

1. Порядок роботи Верховної Ради України (далі - Верховна Рада), її органів та посадових осіб, засади формування, організації діяльності та припинення діяльності депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді встановлюються [Конституцією України](#), Регламентом Верховної Ради України (далі - Регламент) та законами України "[Про комітети Верховної Ради України](#)", "[Про статус народного депутата України](#)", про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України.

{Частина перша статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Регламент встановлює порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради, її засідань, формування державних органів, визначає законодавчу процедуру, процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради. Особливості здійснення контрольних функцій Верховної Ради у сферах національної безпеки і оборони визначаються [Законом України "Про національну безпеку України"](#).

{Частина друга статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2469-VIII від 21.06.2018](#)}

Стаття 2. Місце проведення та мова ведення засідань Верховної Ради

1. Верховна Рада проводить засідання у будинку Верховної Ради (місто Київ, вул. Грушевського, 5).

2. За рішенням Верховної Ради, прийнятим більшістю народних депутатів України (далі - народні депутати) від конституційного складу Верховної Ради, її засідання можуть проводитися в іншому місці. У випадках, передбачених [частиною третьою статті 83 Конституції України](#), Верховна Рада збирається для проведення позачергової сесії у місці, визначеному відповідно до [частини четвертої статті 11](#) цього Регламенту.

3. Мовою роботи Верховної Ради, її органів та посадових осіб є державна мова.

{Частина третя статті 2 в редакції Законів [№ 5029-VI від 03.07.2012](#), [№ 2704-VIII від 25.04.2019](#)}

{Частину четверту статті 2 виключено на підставі Закону [№ 5029-VI від 03.07.2012](#)}

5. Іноземець або особа без громадянства може виступати на засіданнях Верховної Ради, її органів іншою мовою. Синхронний або послідовний переклад такого виступу державною мовою в обов'язковому порядку забезпечує Апарат Верховної Ради.

{Статтю 2 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом [№ 2704-VIII від 25.04.2019](#)}

6. Промова чи її частина, виголошена іншою мовою, ніж державна, на засіданні Верховної Ради, комітету Верховної Ради, тимчасової спеціальної комісії чи тимчасової слідчої комісії Верховної Ради, подається у стенограмі відповідного засідання у перекладі державною мовою.

{Статтю 2 доповнено частиною шостою згідно із Законом [№ 2704-VIII від 25.04.2019](#)}

Стаття 3. Відкритість і гласність роботи Верховної Ради

1. Засідання Верховної Ради є відкритими і гласними, крім випадків, установлених [Конституцією України](#) та цим Регламентом.

2. Відкритість засідань Верховної Ради забезпечується шляхом доступу до них будь-яких осіб, крім випадків, передбачених законодавством. Порядок доступу до відкритих засідань визначається розпорядженням Голови Верховної Ради України.

{Частина друга статті 3 в редакції Закону [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

3. Представники засобів масової інформації, журналісти акредитуються при Верховній Раді на певний строк або на весь строк поточного скликання Верховної Ради відповідно до [Закону України "Про інформацію"](#) в порядку, визначеному відповідним Положенням, яке затверджується Головою Верховної Ради України. Акредитація проводиться відповідним структурним підрозділом Апарату Верховної Ради. Апарат Верховної Ради може надавати акредитованим представникам засобів масової інформації матеріали, які надаються народним депутатам, крім тих, про нерозголошення чи ненадання яких у встановленому порядку прийнято відповідне рішення на підставі закону.

{Частина третя статті 3 в редакції Закону [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

{Частину четверту статті 3 виключено на підставі Закону [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

5. Гласність засідань Верховної Ради забезпечується шляхом їх трансляції по телебаченню і радіо, публікації стенографічних бюлетенів засідань Верховної Ради, її рішень у Відомостях Верховної Ради України, газеті "Голос України" та інших виданнях Верховної Ради, а також шляхом розміщення інформації на офіційному веб-сайті Верховної Ради. Час, обсяг, форма трансляції, обсяг друку визначаються відповідно до закону цим Регламентом, окремими постановами Верховної Ради.

Верховна Рада надає інформацію за запитом відповідно до [Закону України "Про доступ до публічної інформації"](#). Розгляд та надання відповіді на запити на інформацію забезпечуються Апаратом Верховної Ради.

{Частина п'яту статті 3 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 1170-VII від 27.03.2014](#)}

6. У повному обсязі у прямому ефірі по радіо та телебаченню, запису у вечірні години по телебаченню транслюються:

- 1) складення присяги народними депутатами;
- 2) відкриття сесії Верховної Ради;
- 3) розгляд організаційних питань першої сесії Верховної Ради нового скликання;
- 4) розгляд питання про обрання, відкликання Голови Верховної Ради України, Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України;
- 5) розгляд питання про надання згоди на призначення Президентом України Прем'єр-міністра України;

{Пункт 5 частини шостої статті 3 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

- 6) складення присяги Українському народові новообраним Президентом України на урочистому засіданні Верховної Ради;
- 7) заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України;
- 8) проведення "години запитань до Уряду";
- 9) проведення парламентських слухань;
- 10) засідання з питання про відповідальність Кабінету Міністрів України;
- 11) розгляд інших питань згідно з рішенням Верховної Ради.

Стаття 4. Закриті пленарні засідання Верховної Ради

1. Закриті пленарні засідання Верховної Ради для розгляду окремо визначених питань проводяться за рішенням Верховної Ради, прийнятим після скороченого обговорення більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

2. На закритому пленарному засіданні Верховної Ради мають право бути присутніми: Президент України, Прем'єр-міністр України, а також особи, присутність яких визнана Верховною Радою необхідною. Головуючий на закритому пленарному засіданні повідомляє народним депутатам про запрошених на це засідання осіб.

3. Особам, які беруть участь у закритому пленарному засіданні Верховної Ради, забороняється використовувати фото-, кіно-, відеотехніку, засоби зв'язку, звукозапису та обробки інформації.

4. Наприкінці закритого пленарного засідання Верховна Рада після скороченого обговорення приймає рішення щодо необхідності публікації стенографічного бюлетеня, результатів голосування, прийнятого рішення та інших відомостей щодо цього засідання.

5. Стенографування, підготовка протоколу закритого пленарного засідання Верховної Ради здійснюються відповідними структурними підрозділами Апарату Верховної Ради в режимі, що унеможлиблює розголошення обговорюваних на засіданні питань.

Стаття 5. Розміщення народних депутатів і запрошених осіб у залі засідань Верховної Ради

1. Народні депутати на першому пленарному засіданні Верховної Ради нового скликання розміщуються в залі засідань Верховної Ради у порядку, рекомендованому Підготовчою депутатською групою. У подальшому порядок розміщення народних депутатів визначається комітетом, до предмета відання якого належать питання регламенту, за пропозиціями депутатських фракцій (депутатських груп).

{Частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Під час пленарного засідання Верховної Ради в залі засідань не можуть перебувати особи, які не є народними депутатами, за винятком особи, яка супроводжує народного депутата з інвалідністю, та працівників Апарату Верховної Ради, що виконують функцію з обслуговування пленарних засідань Верховної Ради.

{Частина друга статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2581-VIII від 02.10.2018](#)}

3. Особи, запрошені на пленарне засідання Верховної Ради, розміщуються на відведених для них в установленому порядку місцях.

Стаття 6. Запрошення на пленарне засідання Верховної Ради

1. На пленарному засіданні Верховної Ради без запрошення мають право бути присутніми Президент України, Прем'єр-міністр України.

2. На пленарне засідання Верховної Ради можуть бути запрошені особи, присутність яких необхідна під час розгляду питань порядку денного, а також особи, запрошені народними депутатами. Заяви для оформлення дозволу на присутність осіб, запрошених народним депутатом, подаються ним до Апарату Верховної Ради не пізніше як за день до пленарного засідання Верховної Ради. У день пленарного засідання дозвіл на присутність осіб, запрошених народним депутатом, надається Головою Верховної Ради України або Першим заступником чи заступником Голови Верховної Ради України.

3. За процедурним рішенням Верховної Ради, прийнятим не менш як третиною голосів народних депутатів від її конституційного складу, Верховна Рада може офіційно запросити або вимагати присутності на її пленарному засіданні будь-якої посадової чи службової особи, крім Президента України та суддів.

{Частина третя статті 6 в редакції Закону [№ 2157-VI від 27.04.2010](#)}

4. Комітет Верховної Ради, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія Верховної Ради (далі - відповідно комітет, тимчасова спеціальна комісія, тимчасова слідча комісія) мають право вносити пропозиції про присутність відповідних осіб на пленарному засіданні Верховної Ради під час розгляду питань, підготовка яких здійснюється відповідно цим комітетом, тимчасовою спеціальною комісією чи тимчасовою слідчою комісією.

5. Головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради повідомляє народним депутатам про офіційно запрошених осіб, присутніх на пленарному засіданні Верховної Ради.

6. Народні депутати попередніх скликань мають право бути присутніми на відкритих пленарних засіданнях Верховної Ради, вони розміщуються на відведених для них в установленому порядку місцях.

Стаття 7. Забезпечення діяльності Верховної Ради

1. Організаційне, правове, наукове, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності Верховної Ради, її органів, народних депутатів, депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді здійснює Апарат Верховної Ради.

{Частина перша статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2. Структура Апарату Верховної Ради затверджується більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради за поданням комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту.

3. Апарат Верховної Ради діє на основі [Положення про Апарат Верховної Ради](#), яке затверджується постановою Верховної Ради. Положення про структурний підрозділ Апарату Верховної Ради затверджується Головою Верховної Ради України.

4. Кошторис Верховної Ради на наступний рік затверджується Верховною Радою під час прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні за висновками комітетів, до предмета відання яких належать питання регламенту і бюджету.

{Частина четверта статті 7 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

5. Апарат Верховної Ради забезпечує ведення бази даних нормативно-правової інформації "Законодавство України", що містить, у тому числі, еталонні електронні тексти оригіналів прийнятих Верховною Радою актів. Еталонним електронним текстом вважається текст акта, прийнятого Верховною Радою, що зберігається у формі комп'ютерного файлу, цілісність якого забезпечується за допомогою спеціальних засобів захисту інформації. Доступ до такої бази даних на офіційному веб-сайті Верховної Ради є вільним та безоплатним.

{Статтю 7 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#) - дія змін в частині розміщення еталонних електронних текстів оригіналів прийнятих Верховною Радою України актів у базі даних нормативно-правової інформації "Законодавство України" поширюється на акти Верховної Ради України, що були внесені до цієї бази даних до набрання чинності цим Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 7-1. Документообіг у Верховній Раді

1. Документообіг у Верховній Раді здійснюється в електронній та паперовій формах. Електронна форма документообігу є основною.
2. Документом у розумінні цього Регламенту є документ, створений в електронній формі з додержанням вимог законів України "[Про електронні документи та електронний документообіг](#)" та "[Про електронні довірчі послуги](#)", а у випадках, передбачених цим Регламентом, - створений у паперовій формі.
3. Усі документи, передбачені цим Регламентом, створюються в електронній формі, крім випадків, установлених цим Регламентом, а також у разі неможливості використання єдиної автоматизованої системи роботи з документами у Верховній Раді України (далі - єдина автоматизована система) з технічних причин.

Подання документів, що вносяться до Верховної Ради, про призначення (обрання) на посади, звільнення з посад, припинення повноважень, надання згоди на призначення чи звільнення з посад, висловлення недовіри у випадках, передбачених [Конституцією України](#), здійснюється в електронній або у паперовій формі. Документи, які містять конфіденційну інформацію про особу, подаються у паперовій формі.

4. Документи, що подаються до Верховної Ради в електронній формі, а також електронні копії оригіналів паперових документів вносяться (створюються) до (в) єдиної автоматизованої системи відповідно до Положення про єдину автоматизовану систему роботи з документами у Верховній Раді України, затвердженого Головою Верховної Ради України.

{Регламент доповнено статтею 7-1 згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 8. Керівник Апарату Верховної Ради України

1. Керівник Апарату Верховної Ради України призначається на посаду та звільняється з посади Верховною Радою.
2. Кандидатуру на посаду керівника Апарату Верховної Ради України визначає і пропонує Верховній Раді Голова Верховної Ради України.
3. Керівник Апарату Верховної Ради України відповідальний перед Верховною Радою і підзвітний їй.
4. Керівник Апарату Верховної Ради України може бути достроково звільнений з посади Верховною Радою за його особистою заявою чи за

вмотивованою пропозицією Голови Верховної Ради України або не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

5. Постанова Верховної Ради про призначення на посаду чи звільнення з посади керівника Апарату Верховної Ради України приймається відкритим поіменним голосуванням.

Розділ II ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Глава 1 СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 9. Форми роботи Верховної Ради

1. Верховна Рада проводить свою роботу сесійно. Сесії є чергові та позачергові.
2. Відкриття сесії Верховної Ради оголошується головуючим на пленарному засіданні на початку її першого пленарного засідання, закриття - по завершенні останнього пленарного засідання.
3. Кожна сесія Верховної Ради починається і завершується виконанням у залі засідань Верховної Ради Державного Гімну України.
4. Сесії Верховної Ради складаються із засідань Верховної Ради, засідань комітетів, тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій, що проводяться у період між пленарними засіданнями, роботи народних депутатів у депутатських фракціях (депутатських групах) та з виборцями. Комітет, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія можуть проводити свої засідання одночасно з пленарними засіданнями Верховної Ради лише за процедурним рішенням Верховної Ради.

{Частина четверта статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

5. Засідання Верховної Ради можуть бути пленарними, урочистими, а також можуть проводитися у формі парламентських слухань.

Стаття 10. Чергові сесії Верховної Ради

1. Чергові сесії Верховної Ради, крім першої сесії ([частина перша статті 15](#) цього Регламенту), починаються першого вівторка лютого і першого вівторка вересня кожного року, а завершуються відповідно не пізніше як за 45 та 10 днів до початку наступної сесії. Верховна Рада може прийняти постанову про зміну строків завершення сесії.

2. Інформація про дату і час початку чергової сесії Верховної Ради, а також про місце і час реєстрації народних депутатів Апаратом Верховної Ради не пізніше як за три дні до початку роботи чергової сесії Верховної Ради доводиться до відома кожного народного депутата та публікується в газеті "Голос України".

3. Верховна Рада процедурним рішенням може доручити окремим комітетам, тимчасовим спеціальним комісіям чи тимчасовим слідчим комісіям продовжити їх роботу після закінчення чергової сесії Верховної Ради.

4. Продовжити роботу після закінчення чергової сесії Верховної Ради комітет, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія можуть також за власною ініціативою, якщо за це проголосувало більше половини членів відповідного комітету, тимчасової спеціальної комісії чи тимчасової слідчої комісії від їх складу, затвердженого Верховною Радою. Про прийняте рішення комітет, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія інформують Голову Верховної Ради України, а у разі його відсутності - Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України, який виконує обов'язки Голови Верховної Ради України.

Стаття 11. Позачергові сесії Верховної Ради

1. Позачергові сесії Верховної Ради, із зазначенням порядку денного, скликаються Головою Верховної Ради України відповідно до [частини другої статті 83 Конституції України](#). Вмотивовані вимоги про скликання позачергової сесії Верховної Ради, підписані їх ініціаторами, разом із проектами документів, які пропонуються до розгляду, надсилаються Голові Верховної Ради України. При цьому підписи ініціаторів не відкликаються.

2. Позачергова сесія Верховної Ради скликається не пізніше як у семиденний строк після дня надходження вимоги про її скликання, поданої відповідно до [частини другої статті 83 Конституції України](#). Розпорядження Голови

Верховної Ради України про скликання позачергової сесії Верховної Ради публікується у газеті "Голос України" не пізніше як за три дні до її відкриття із зазначенням питань, які пропонується розглянути на позачерговій сесії Верховної Ради.

3. Документи, які пропонується розглянути на позачерговій сесії Верховної Ради, надаються народним депутатам не пізніше як за три дні до відкриття позачергової сесії Верховної Ради.

4. У разі введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні Верховна Рада збирається на позачергову сесію не пізніше як у дводенний строк без скликання і працює до скасування воєнного чи надзвичайного стану. Голова Верховної Ради України, а у разі його відсутності - Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України, який виконує обов'язки Голови Верховної Ради України, визначає місце і час проведення засідання Верховної Ради, про що терміново повідомляється народним депутатам.

{Частина четверта статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Глава 2 ПЕРША СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ НОВОГО СКЛИКАННЯ

Стаття 12. Інформаційне забезпечення новообраних народних депутатів до першої сесії Верховної Ради

1. Апарат Верховної Ради не пізніше як через сім днів після офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів надсилає народним депутатам:

- 1) [Конституцію України](#);
- 2) текст офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів народних депутатів України;
- 3) Регламент Верховної Ради України;
- 4) [Закон України "Про статус народного депутата України"](#);

- 5) [Закон України "Про комітети Верховної Ради України"](#);
 - 6) закон про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України;
 - 7) [Положення про помічника-консультанта народного депутата України](#);
 - 8) [Положення про Апарат Верховної Ради України](#);
 - 9) список посадових осіб Апарату Верховної Ради та їх службові телефони;
 - 10) довідковий матеріал про обраних народних депутатів, який повинен містити такі дані: прізвище, ім'я та по батькові народного депутата, рік народження, освіта, професія, останнє місце роботи, посада, партійність і належність до політичної партії, поштова адреса та номери телефонів, вказані народним депутатом;
- {Пункт 10 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}*
- 11) постанову Верховної Ради про перелік комітетів Верховної Ради попереднього скликання.

Стаття 13. Формування та організація роботи Підготовчої депутатської групи

1. Для підготовки пропозицій щодо організації та проведення пленарних засідань першої сесії Верховної Ради нового скликання, підготовки проектів відповідних актів Голова Верховної Ради України попереднього скликання, а в разі його відсутності - Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України організовує формування Підготовчої депутатської групи з числа новообраних народних депутатів.
2. До складу Підготовчої депутатської групи делегуються:
 - 1) політичними партіями, між виборчими списками яких розподілено депутатські мандати, - по одному представнику від 15 народних депутатів, обраних у загальнодержавному або одномандатному окрузі. Якщо після розподілу цієї квоти залишаються народні депутати, кількість яких становить вісім і більше осіб, додатково пропонується ще один представник від такої політичної партії. Пропозиція у паперовій формі щодо представника політичної партії за підписом керівника відповідної політичної партії подається Голові Верховної Ради України, а в разі його відсутності - Першому заступнику чи заступнику Голови Верховної Ради України не

пізніш як через п'ять днів після офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів;

{Пункт 1 частини другої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2) народними депутатами, обраними в одномандатних округах, які реєструвалися кандидатами у народні депутати шляхом самовисування, - по одному представнику від 15 народних депутатів. Пропозиція у паперовій формі щодо свого представника, підписана не менше ніж 15 народними депутатами, подається Голові Верховної Ради України, а в разі його відсутності - Першому заступнику чи заступнику Голови Верховної Ради України не пізніш як через п'ять днів після офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів.

{Пункт 2 частини другої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

{Частина друга статті 13 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Перше засідання Підготовчої депутатської групи скликає Голова Верховної Ради України попереднього скликання, а в разі його відсутності - Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України не пізніш як через 10 днів після офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів, за умови обрання не менш як двох третин народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради. Якщо Голова Верховної Ради України попереднього скликання, а в разі його відсутності - Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України не скликає з будь-яких причин у зазначений термін перше засідання Підготовчої депутатської групи, народні депутати, делеговані до її складу, збираються на її засідання самостійно наступного дня після закінчення десятиденного строку.

4. Підготовча депутатська група обирає із свого складу голову, заступника голови і секретаря групи та здійснює роботу на засадах, установлених для тимчасових спеціальних комісій. Підготовча депутатська група припиняє свою діяльність після створення комітетів.

5. Підготовча депутатська група звітує про проведену роботу першій сесії Верховної Ради нового скликання.

Стаття 14. Порядок складення присяги народним депутатом України

1. Перед відкриттям першої сесії новообраної Верховної Ради на урочистому засіданні Верховної Ради новообрані народні депутати складають перед Верховною Радою присягу, текст якої визначено [статтею 79 Конституції України](#).

2. Голова Верховної Ради України попереднього скликання запрошує новообраних народних депутатів до складення присяги і надає слово для її зачитування найстаршому за віком народному депутату. Найстарший за віком народний депутат пропонує всім новообраним народним депутатам встати і після цього зачитує текст присяги.

3. Після зачитування тексту присяги Голова Верховної Ради України попереднього скликання запрошує новообраних народних депутатів скріпити присягу своїми підписами під її текстом.

4. На урочисте засідання Верховної Ради з нагоди складення присяги новообраними народними депутатами Апаратом Верховної Ради запрошуються народні депутати попереднього скликання, Президент України, Прем'єр-міністр України, Голова Центральної виборчої комісії, члени Кабінету Міністрів України, Голова та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду, Генеральний прокурор, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Рахункової палати, інші офіційні особи за рішенням Підготовчої депутатської групи.

{Частина четверта статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

5. У разі складення присяги народним депутатом окремо він зачитує текст присяги і скріплює його підписом на пленарному засіданні Верховної Ради.

6. Підписані народними депутатами тексти присяги зберігаються в установленому порядку в архіві Верховної Ради.

Стаття 15. Відкриття першої сесії новообраної Верховної Ради

1. Верховна Рада нового скликання збирається на першу сесію у залі засідань Верховної Ради не пізніше ніж на тридцятий день після офіційного оголошення про обрання не менш як двох третин народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

2. Апарат Верховної Ради забезпечує реєстрацію народних депутатів, які прибули на першу сесію новообраної Верховної Ради.

3. Перше засідання першої сесії новообраної Верховної Ради відкриває найстарший за віком народний депутат. До обрання Верховною Радою Тимчасової президії першої сесії засідання Верховної Ради веде голова Підготовчої депутатської групи.

Стаття 16. Послідовність розгляду питань на першій сесії новообраної Верховної Ради

1. На пленарних засіданнях першої сесії новообраної Верховної Ради питання розглядаються в такій послідовності:

- 1) формування Тимчасової президії першої сесії;
- 2) формування та реєстрація депутатських фракцій (депутатських груп);
- 3) доповідь Голови Верховної Ради України попереднього скликання про стан законодавчої роботи в парламенті;
- 4) обрання Лічильної комісії;
- 5) обрання Голови Верховної Ради України;
- 6) обрання Першого заступника та заступника Голови Верховної Ради України;
- 7) заслуховування позачергового послання Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України;
- 8) заслуховування доповіді Підготовчої депутатської групи, запитання доповідачу і відповіді на них;
- 9) про комітети;
- 10) про Погоджувальну раду депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді (далі - Погоджувальна рада);
- 11) про висвітлення роботи Верховної Ради.

{Частина перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#); в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Зазначений у частині першій цієї статті перелік питань не потребує обговорення і затвердження Верховною Радою. У разі необхідності Верховна Рада може прийняти рішення про зміну послідовності розгляду питань зазначеного переліку.

3. Стосовно послання Президента України, доповіді Підготовчої депутатської групи та доповіді Голови Верховної Ради України попереднього скликання рішення Верховною Радою не приймаються.

4. Порядок денний першої сесії Верховної Ради на подальший період (з урахуванням законодавчої діяльності Верховної Ради попереднього скликання) розглядається і затверджується відповідно до вимог цього Регламенту.

Стаття 17. Лічильна комісія

1. Лічильна комісія обирається для організації голосувань Верховної Ради і визначення їх результатів. Лічильна комісія підраховує голоси під час голосування, за дорученням Верховної Ради в разі необхідності встановлює присутність народних депутатів на пленарному засіданні, а також розглядає звернення народних депутатів, пов'язані з порушенням порядку голосування чи іншими перешкодами в голосуванні, здійснює контроль за використанням електронної системи підрахунку голосів картками (далі - електронна система) ([стаття 43](#) цього Регламенту).

2. Лічильна комісія обирається Верховною Радою на основі принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп) більшістю голосів від конституційного складу Верховної Ради шляхом відкритого поіменного голосування за списком без його обговорення.

{Частина друга статті 17 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Лічильна комісія обирає зі свого складу голову, заступника голови і секретаря. Засідання Лічильної комісії проводяться гласно і відкрито. У роботі Лічильної комісії не можуть брати участі народні депутати, кандидатури яких внесено для голосування.

Стаття 18. Тимчасова президія першої сесії Верховної Ради

1. Тимчасова президія першої сесії Верховної Ради складається з шести народних депутатів. До її складу входять голова Підготовчої депутатської групи та по одному представнику від кожної політичної партії, між виборчими списками яких розподілено депутатські мандати.

{Частина перша статті 18 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Члени Тимчасової президії першої сесії Верховної Ради виконують обов'язки головуючого на пленарному засіданні по чергово. Кожен член Тимчасової президії першої сесії Верховної Ради головує протягом одного

пленарного засідання. Черговість головування визначається кількістю депутатських мандатів, отриманих партією в загальнодержавному виборчому окрузі. Першим після голови Підготовчої депутатської групи веде пленарне засідання представник політичної партії, яка отримала найбільшу кількість депутатських мандатів.

{Частина друга статті 18 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Після обрання Голови Верховної Ради України він веде пленарне засідання Верховної Ради, а Тимчасова президія першої сесії Верховної Ради припиняє свою діяльність.

Глава 3 ПІДГОТОВКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗГЛЯДУ ПИТАНЬ НА СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 19. Календарний план роботи сесії Верховної Ради

1. За звичайних обставин перший і третій тижні кожного календарного місяця впродовж сесії відводяться для пленарних засідань Верховної Ради, другий - для роботи в комітетах, тимчасових спеціальних комісіях і тимчасових слідчих комісіях, депутатських фракціях (депутатських групах), четвертий - для роботи народних депутатів з виборцями.

{Частина перша статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. У разі необхідності, після можливого скороченого обговорення, більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради приймається рішення про одноразову (ad hoc) зміну місячного, тижневого або денного порядку роботи Верховної Ради.

3. У вівторок та четвер тижня, відведеного для пленарних засідань, якщо не прийнято (ad hoc) іншого рішення Верховної Ради, пленарне засідання триває з 10 до 15 години з перервою з 12 години до 12 години 30 хвилин. У середу та п'ятницю пленарне засідання триває з 10 до 14 години з перервою з 12 години до 12 години 30 хвилин. Друга половина середи відводиться для роботи народних депутатів у комітетах, тимчасових спеціальних комісіях та тимчасових слідчих комісіях, депутатських фракціях (депутатських групах).

Понеділок та друга половина п'ятниці відводяться для самостійної роботи народних депутатів, пов'язаної із здійсненням депутатських повноважень.

{Частина третя статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#); в редакції Закону [№ 893-IX від 15.09.2020](#)}

4. Пленарне засідання Верховної Ради може бути продовжено головуєчим на пленарному засіданні понад визначений у частині третій цієї статті час не більш як на 15 хвилин.

5. Верховна Рада може прийняти рішення щодо одноразової зміни тривалості пленарного засідання. Рішення про продовження пленарного засідання після 15 години (у п'ятницю - після 14 години) більш як на 15 хвилин приймається Верховною Радою на цьому пленарному засіданні до перерви з 12 години до 12 години 30 хвилин.

{Частина п'ята статті 19 в редакції Закону [№ 893-IX від 15.09.2020](#)}

6. У період проведення пленарних засідань, як правило, щопонеділка проводиться засідання Погоджувальної ради.

7. Проект календарного плану роботи сесії Верховної Ради готується комітетом, до предмета відання якого належать питання регламенту, за участю Апарату Верховної Ради та з урахуванням пропозицій депутатських фракцій (депутатських груп). Проект постанови Верховної Ради про затвердження календарного плану роботи сесії Верховної Ради вносять на розгляд Верховної Ради народні депутати - члени комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту.

{Частина шоста статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

8. У невідкладних випадках у період між пленарними засіданнями під час сесії Верховної Ради на вмотивовану вимогу осіб, які згідно з [Конституцією України](#) мають право вимагати скликання позачергової сесії Верховної Ради, а також за пропозицією Погоджувальної ради ([пункт 4 частини чотирнадцятої статті 73](#) цього Регламенту) Голова Верховної Ради України не пізніш як у триденний строк скликає позачергове пленарне засідання Верховної Ради. До порядку денного такого засідання включаються лише питання, розгляд яких визначено у пропозиціях про скликання такого засідання.

Стаття 19-1. План законопроектної роботи Верховної Ради

1. Верховна Рада щорічно на початку чергової сесії, яка починається першого вівторка лютого, за поданням Голови Верховної Ради України затверджує план законопроектної роботи Верховної Ради, узгоджений Погоджувальною радою з урахуванням узагальнених Апаратом Верховної Ради пропозицій комітетів.

Комітети до 31 грудня року, що передує поточному, подають пропозиції щодо питань, які потребують законодавчого врегулювання, з урахуванням Програми діяльності та орієнтовного плану законопроектних робіт Кабінету Міністрів України.

2. План законопроектної роботи Верховної Ради має містити перелік питань, які потребують законодавчого врегулювання, обґрунтування необхідності розроблення законопроекту, орієнтовні назву законопроекту та строки його подання, відповідальних за розроблення законопроекту, інформацію про пріоритетність внесення та розгляду законопроектів.

3. План законопроектної роботи Верховної Ради враховується при формуванні та внесенні змін до порядку денного сесії Верховної Ради.

4. Комітети у січні поточного року наприкінці чергової сесії Верховної Ради відповідно до календарного плану роботи сесії Верховної Ради подають до Верховної Ради звіт про стан виконання плану законопроектної роботи Верховної Ради за попередній рік.

{Частина четверта статті 19-1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

{Регламент доповнено статтею 19-1 згідно із Законом [№ 162-IX від 03.10.2019](#)}

Стаття 20. Порядок денний сесії Верховної Ради

1. Порядок денний сесії Верховної Ради затверджується Верховною Радою на кожну чергову сесію.

2. Порядок денний сесії Верховної Ради включає два розділи:

перший - питання, повністю підготовлені для розгляду Верховною Радою і у встановленому порядку надані народним депутатам;

другий - питання, підготовку і доопрацювання яких Верховна Рада доручає здійснити комітетам, тимчасовим спеціальним комісіям, а також законопроекти, визначені Президентом України як невідкладні.

3. Порядок денний сесії Верховної Ради має містити інформацію про назви, реєстраційні номери та дати реєстрації проектів законів, постанов та інших актів Верховної Ради, суб'єктів права законодавчої ініціативи; відомості щодо невідкладності розгляду; назву головного комітету, тимчасової спеціальної комісії чи тимчасової слідчої комісії, відповідальних за підготовку питання до розгляду Верховною Радою.

4. До порядку денного сесії Верховної Ради включаються позачергово без голосування:

1) закони, повернуті з пропозиціями Президента України на повторний розгляд;

2) проект закону про Державний бюджет України на наступний рік;

3) законопроекти, які готуються (підготовлені) за дорученням Верховної Ради до другого чи третього читання;

4) питання про складення присяги, питання про призначення, обрання на посади, звільнення з посад, надання згоди на призначення і звільнення з посад, а також питання щодо здійснення парламентського контролю, розгляд яких є виключним правом Верховної Ради у випадках, передбачених [Конституцією України](#) та законами України;

5) щорічні та позачергові послання Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України;

6) Бюджетна декларація та звіт про виконання Державного бюджету України;

{Пункт 6 частини четвертої статті 20 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

7) проекти законів про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсацію міжнародних договорів України;

8) питання організації роботи Верховної Ради та її органів;

{Пункт 9 частини четвертої статті 20 виключено на підставі Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

10) інші питання, передбачені в цьому Регламенті.

Стаття 21. Формування порядку денного сесії Верховної Ради

1. Пропозиції щодо проекту порядку денного сесії Верховної Ради узагальнюються Апаратом Верховної Ради за поданнями комітетів, тимчасових слідчих комісій та тимчасових спеціальних комісій про включення питань до того чи іншого розділу. Після їх обговорення та схвалення Погоджувальною радою проект постанови про порядок денний сесії Верховної Ради вноситься Головою Верховної Ради України на затвердження Верховною Радою.

2. Питання затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради, які залишилися нерозглянутими на черговій сесії Верховної Ради, включаються до проекту порядку денного наступної чергової сесії Верховної Ради того самого скликання, який затверджується в установленому цим Регламентом порядку.

3. Проект порядку денного сесії Верховної Ради надається народним депутатам під час їх реєстрації на початку чергової сесії. Проект рішення про внесення змін до затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради надається народним депутатам не пізніше як за день до його розгляду.

Стаття 22. Затвердження проекту порядку денного сесії Верховної Ради

1. Схвалений Погоджувальною радою проект порядку денного сесії Верховної Ради разом з переліком нерозглянутих і невідкликаних законопроектів на попередній сесії Верховної Ради, а також тих законопроектів, які комітети за висновками їх попереднього розгляду пропонують не включати до проекту порядку денного сесії Верховної Ради, вноситься Головою Верховної Ради України на затвердження Верховною Радою. Пропозиції щодо будь-якого питання проекту порядку денного сесії Верховної Ради обговорюються за скороченою процедурою, якщо інше не встановлено цим Регламентом.

2. Пропозиція до проекту порядку денного сесії Верховної Ради, яка за результатами голосування Верховної Ради не отримала необхідної кількості голосів народних депутатів, зазначеної у частині третій цієї статті, вважається відхиленою.

3. Проект постанови Верховної Ради про затвердження порядку денного сесії Верховної Ради приймається в цілому більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

Стаття 23. Внесення змін до порядку денного сесії Верховної Ради

1. До затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради можуть включатися додаткові питання шляхом внесення змін до нього. Питання, включені до порядку денного сесії, можуть переноситися, змінюватися чи виключатися з нього після обговорення за скороченою процедурою. Пропозиції про внесення змін до затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради готуються і вносяться в такому самому порядку, як до проекту порядку денного сесії Верховної Ради.

2. Постанова про включення, виключення чи перенесення розгляду питань затвердженого в цілому порядку денного сесії Верховної Ради за наполяганням суб'єкта права законодавчої ініціативи приймається більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

3. Рішення про перенесення розгляду питань, включених до порядку денного сесії Верховної Ради, може прийматися не більше одного разу щодо одного й того ж питання, за винятком питань про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України або їх денонсацію. Перенесене питання порядку денного сесії Верховної Ради може бути розглянуто на позачерговій сесії Верховної Ради. Не підлягають перенесенню на наступну сесію Верховної Ради питання, зазначені в [пунктах 7, 9, 12, 23, 28, 30, 31 частини першої статті 85 Конституції України](#).

{Частина третя статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 24. Розклад пленарних засідань сесії Верховної Ради

1. Проект розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради на кожний місяць сесії готується Апаратом Верховної Ради за поданнями комітетів, тимчасових спеціальних комісій та тимчасових слідчих комісій з урахуванням пропозицій депутатських фракцій (депутатських груп) відповідно до затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради і подається на розгляд Погоджувальної ради. Проект розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради має містити інформацію про день і час проведення та порядок денний пленарних засідань, назви, реєстраційні номери законопроектів (у тому числі й альтернативних) із зазначенням суб'єктів права законодавчої ініціативи, дату їх надання народним депутатам.

{Частина перша статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Схвалений Погоджувальною радою проект розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради в той же день направляється комітетам, тимчасовим спеціальним комісіям та тимчасовим слідчим комісіям, депутатським фракціям (депутатським групам). Наступного дня після засідання Погоджувальної ради до початку пленарного засідання проект розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради надається народним депутатам.

{Частина друга статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 893-IX від 15.09.2020](#)}

Стаття 25. Тижневий порядок денний пленарних засідань Верховної Ради

1. Порядок денний пленарних засідань Верховної Ради на кожний день пленарного тижня готується Апаратом Верховної Ради на підставі затвердженого розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради з урахуванням передбаченої в ньому черговості та фактичного стану готовності кожного питання до розгляду Верховною Радою.

{Частина перша статті 25 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2. У порядку денному пленарних засідань Верховної Ради мають зазначатися реєстраційні номери та назви законопроектів (у тому числі й альтернативних), суб'єкти права законодавчої ініціативи, дати надання законопроектів народним депутатам; визначені доповідачі і співдоповідачі; орієнтовний час розгляду питань.

3. У дні проведення пленарних засідань щотижня на початку пленарного засідання відводиться до 30 хвилин для стислих (до трьох хвилин): у вівторок - оголошень, заяв, повідомлень, пропозицій (крім тих, що вносяться у спеціально встановленому цим Регламентом порядку) від депутатських фракцій (депутатських груп); у середу - оголошень, заяв, повідомлень, пропозицій народних депутатів. У дні проведення пленарних засідань щотижня у п'ятницю з 10 до 11 години відводиться час для запитань членам Кабінету Міністрів України ("година запитань до Уряду"), з 13 години до 13 години 30 хвилин відводиться час для стислих (до трьох хвилин) оголошень депутатських запитів і прийняття рішень про підтримку та направлення депутатських запитів, обговорення відповідей на депутатські запити за участю керівників та посадових осіб державних органів (крім органів судової влади), органів місцевого самоврядування, які відповідають на депутатські запити і запитання народних депутатів, з 13 години 30 хвилин до 14 години відводиться час для виступів народних депутатів "з різних питань".

{Частина третя статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 893-IX від 15.09.2020](#)}

4. Питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради розглядаються в тій послідовності, у якій їх включено до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради.

5. Питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради, що залишилися нерозглянутими на пленарному засіданні, розглядаються Верховною Радою першими на наступному пленарному засіданні Верховної Ради.

{Частина п'ята статті 25 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

6. Апарат Верховної Ради забезпечує отримання народними депутатами порядку денного на наступний день пленарних засідань (за винятком питань, передбачених частиною п'ятою цієї статті) до 18 години дня, що йому передує.

Глава 4 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВЕДЕННЯ ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 26. Реєстрація учасників та ведення пленарних засідань Верховної Ради

1. Перед відкриттям кожного пленарного засідання у залі засідань Верховної Ради народний депутат реєструється за допомогою електронної системи шляхом натискання кнопки "за". У разі якщо народний депутат не зареєструвався за допомогою електронної системи у визначений цією статтею спосіб, але протягом пленарного засідання здійснював голосування з питань порядку денного пленарного засідання за допомогою електронної системи, він вважається таким, який зареєструвався за допомогою електронної системи.

{Частина перша статті 26 в редакції Законів [№ 5520-VI від 06.12.2012](#), [№ 196-IX від 16.10.2019](#)}

2. На початку кожного пленарного засідання Апарат Верховної Ради подає головному на пленарному засіданні список народних депутатів, відсутніх

на пленарному засіданні Верховної Ради на підставі розпоряджень Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України (перебування у відрядженні, відпустці). Такий список одночасно висвітлюється на моніторі головуючого на пленарному засіданні.

{Частина друга статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 893-IX від 15.09.2020](#)}

3. Підставою для відсутності народного депутата на пленарних засіданнях Верховної Ради, які проводяться відповідно до календарного плану роботи сесії Верховної Ради, з поважних причин є:

1) виконання народним депутатом у цей час доручень Верховної Ради, Голови Верховної Ради України відповідно до закону, комітету (за рішенням комітету, до складу якого входить народний депутат);

2) відрядження, участь у заходах, що здійснюються у межах роботи постійних делегацій;

3) тимчасова непрацездатність;

4) отримання послуг у сфері охорони здоров'я (згідно з медичним висновком);

5) відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка у зв'язку з народженням дитини, відпустка для догляду за дитиною, відпустка у зв'язку з одруженням, відпустка у зв'язку із смертю рідних, інші обставини, коли згідно із законодавством працівнику надається відпустка;

6) документально підтвержені транспортні перешкоди, що унеможливають участь у пленарних засіданнях Верховної Ради.

Поважними причинами відсутності народного депутата на пленарному засіданні Верховної Ради є й інші причини, пов'язані з реалізацією прав і виконанням обов'язків, визначених [Цивільним процесуальним кодексом України](#), [Кодексом України про адміністративні правопорушення](#), [Кодексом адміністративного судочинства України](#), [Кримінальним процесуальним кодексом України](#), [Законом України "Про Конституційний Суд України"](#), про що народний депутат, у разі якщо він є учасником або іншою особою, яка бере участь у провадженні в справі про адміністративне правопорушення, судовому процесі, кримінальному провадженні, судовому провадженні, конституційному провадженні, завчасно, але не пізніше дня проведення наступного пленарного засідання, має повідомити Голову

Верховної Ради України шляхом подання заяви (повідомлення), до якої (якого) додається копія документа на підтвердження неможливості бути присутнім на пленарному засіданні.

{Частина третя статті 26 в редакції Закону [№ 1028-IX від 02.12.2020](#)}

4. Дані участі народного депутата у не менш як 70 відсотках голосувань при прийнятті рішень Верховної Ради на кожному пленарному засіданні є підставою для нарахування заробітної плати народному депутату за час участі у пленарних засіданнях. Облік участі народного депутата у голосуванні при прийнятті рішень Верховної Ради здійснюється за допомогою електронної системи, а дані такого обліку (у відсотках) оприлюднюються за кожний день пленарних засідань на офіційному веб-сайті Верховної Ради та на особистій сторінці народного депутата, розміщеній на офіційному веб-сайті Верховної Ради.

{Частина четверта статті 26 в редакції Закону [№ 196-IX від 16.10.2019](#)}

5. Пленарні засідання Верховної Ради відкриває, веде і закриває Голова Верховної Ради України, а в разі його відсутності - Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України, крім випадків, передбачених цим Регламентом.

Стаття 27. Обов'язки головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради:

- 1) дотримується норм [Конституції України](#) та цього Регламенту і вживає заходів щодо їх дотримання всіма присутніми на пленарному засіданні;
- 2) повідомляє про результати реєстрації народних депутатів та про кількість народних депутатів, відсутніх на пленарному засіданні з поважних причин;
- 3) відкриває, веде та закриває пленарні засідання, оголошує перерви в пленарних засіданнях;
- 4) попереджає присутніх на закритому пленарному засіданні про процедуру проведення закритого пленарного засідання;
- 5) оголошує повну назву, реєстраційний номер, редакцію та ініціаторів внесення проектів законів, постанов та інших актів Верховної Ради, що вносяться на обговорення;

- 6) оголошує про запис через електронну систему на виступ з місця;
- 7) оголошує списки осіб, які записалися на виступ, та надає слово для виступу;
- 8) надає слово для доповіді (співдоповіді), запитань, виступу, оголошує наступного промовця;
- 9) створює рівні можливості народним депутатам, депутатським фракціям (депутатським групам) для участі в обговоренні питань відповідно до положень цього Регламенту;

{Пункт 9 частини першої статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

- 9-1) надає доручення Апарату Верховної Ради щодо підготовки повідомлення про виявлене порушення народним депутатом вимог щодо особистого голосування;

{Частину першу статті 27 доповнено пунктом 9-1 згідно із Законом [№ 404-IX від 19.12.2019](#)}

- 10) утримується від коментарів та оцінок щодо промовців та їх виступів, крім випадків порушення норм депутатської етики ([стаття 51](#) цього Регламенту);
- 11) вживає заходів для підтримання порядку на пленарному засіданні;
- 12) організовує розгляд питань відповідно до норм цього Регламенту;
- 13) оголошує результати голосування та про прийняте рішення;
- 14) оголошує офіційні повідомлення та запити народних депутатів;
- 15) оголошує перерву до 30 хвилин на вимогу не менш як двох депутатських фракцій (депутатських груп), за умови використання цього права депутатською фракцією (депутатською групою) впродовж одного пленарного засідання;

{Пункт 15 частини першої статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

- 16) здійснює інші повноваження відповідно до положень цього Регламенту.

2. На час доповіді, співдоповіді, виступу в дебатах головуючого на пленарному засіданні, розгляду внесеної ним пропозиції не з процедурного

питання та прийняття рішення щодо неї, а також розгляду питання персонально щодо головуючого на пленарному засіданні ведення пленарного засідання доручається Першому заступнику чи заступнику Голови Верховної Ради України.

Стаття 28. Права головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради має право:

1) вносити пропозиції з процедурних питань щодо ходу пленарного засідання, які ставляться на голосування першими;

2) об'єднувати обговорення кількох пов'язаних між собою питань порядку денного пленарного засідання Верховної Ради. Якщо з цього приводу виникають заперечення народних депутатів, процедурне рішення про це приймається Верховною Радою без обговорення;

3) підсумовувати обговорення питань;

4) ставити уточнюючі запитання промовцю на пленарному засіданні щодо фактичних помилок, допущених у його виступі;

5) зачитувати або доручати Першому заступнику чи заступнику Голови Верховної Ради України зачитувати пропозиції та інші документи щодо обговорюваного питання;

{Пункт 5 частини першої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 469-IX від 16.01.2020}

6) оголошувати повідомлення до початку розгляду питань порядку денного пленарного засідання Верховної Ради, а в термінових випадках - у ході пленарного засідання, але не перериваючи виступ промовця або процедуру голосування;

7) продовжувати засідання на 15 хвилин понад визначений час;

8) оголошувати перерву до 30 хвилин, але не більше однієї перерви впродовж одного пленарного засідання;

9) давати розпорядження Апарату Верховної Ради про надання народним депутатам під час пленарного засідання додаткових матеріалів з питань, включених до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради;

10) вимикати без попередження мікрофон, якщо промовець виступає без дозволу;

11) проводити рейтингове (сигнальне) голосування для прогнозування результатів голосування питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради.

Стаття 29. Відповідальність головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради

1. У разі порушення головуючим на пленарному засіданні вимог цього Регламенту народний депутат має право невідкладно або після закінчення розгляду питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради звернутися до головуючого на пленарному засіданні із зауваженням про допущені ним порушення для негайного їх усунення.

2. У разі грубого або систематичного порушення цього Регламенту головуючим на пленарному засіданні, за пропозицією, внесеною в паперовій формі на пленарному засіданні не менш як двома депутатськими фракціями (депутатськими групами), або не менш як однією третиною народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради шляхом зібрання їх підписів, або комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, після скороченого обговорення Верховна Рада може прийняти рішення про відсторонення головуючого на пленарному засіданні від ведення пленарних засідань на строк до двох пленарних днів більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, про що робиться запис у протоколі пленарного засідання Верховної Ради. На цей час за ним зберігаються виплати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень та посадових обов'язків.

{Частина друга статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. Внесення на розгляд сесії Верховної Ради пропозиції про відсторонення головуючого на пленарному засіданні від ведення пленарного засідання передбачає усунення його від головування на весь час її розгляду.

4. Обговорення та голосування пропозиції про відсторонення головуючого на пленарному засіданні від ведення пленарного засідання проводяться відразу після її внесення.

5. У разі відсторонення головуючого на пленарному засіданні від ведення пленарних засідань три і більше разів протягом однієї чергової сесії

Верховної Ради, за висновком комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, Верховна Рада може розглянути питання про відкликання його з посади відповідно Голови Верховної Ради України, Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України.

Глава 5 ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 30. Процедура повного обговорення питань на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Процедура повного обговорення питань (далі - повне обговорення) на пленарному засіданні включає:

1) доповідь народного депутата - ініціатора внесення пропозиції або іншого суб'єкта права законодавчої ініціативи чи його представника, запитання доповідачу і відповіді на них;

2) співдоповідь визначеного головним комітетом чи тимчасовою спеціальною комісією співдоповідача, запитання співдоповідачу і відповіді на них;

3) виступи народних депутатів - членів головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії з оголошенням та обґрунтуванням окремої думки, якщо вона не була надана народним депутатам разом з висновком відповідного комітету чи тимчасової спеціальної комісії;

4) виступи по одному представнику від кожного комітету, тимчасової спеціальної комісії, до яких, крім головного комітету, направлявся проект закону чи іншого акта Верховної Ради, у разі якщо висновки цих комітетів чи тимчасових спеціальних комісій не були надані народним депутатам;

5) виступи представників депутатських фракцій (депутатських груп), народних депутатів;

{Пункт 5 частини першої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5474-VI від 06.11.2012}

6) оголошення головуєчим на пленарному засіданні про припинення обговорення та повідомлення про кількість промовців, які виступили і які записалися на виступ;

7) заключне слово доповідача і співдоповідача (співдоповідачів);

8) уточнення та оголошення головуєчим на пленарному засіданні пропозицій, які надійшли щодо обговорюваного питання і будуть ставитися на голосування.

Стаття 31. Скорочена процедура обговорення питань на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Розгляд питань за скороченою процедурою обговорення (далі - скорочена процедура) здійснюється за рішенням Верховної Ради.

2. Скорочена процедура обговорення включає:

1) виступ народного депутата - ініціатора внесення пропозиції або іншого суб'єкта права законодавчої ініціативи чи його представника з обґрунтуванням пропозиції;

2) виступ голови комітету або представника від головного комітету у разі розгляду питання, яке готувалося цим комітетом;

3) виступи представників двох депутатських фракцій (депутатських груп) на підтримку кожної пропозиції і представників двох депутатських фракцій (депутатських груп) не на підтримку пропозиції;

{Пункт 3 частини другої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

4) уточнення та оголошення головуєчим на пленарному засіданні пропозицій, які надійшли і будуть ставитися на голосування;

5) виступи з мотивів голосування по одному представнику від депутатських фракцій (депутатських груп), представники яких не брали участі в обговоренні.

{Пункт 5 частини другої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Скорочена процедура обговорення, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, застосовується також в інших випадках, зазначених у цьому Регламенті.

Стаття 31-1. Обмеження щодо участі в обговоренні питань на пленарному засіданні Верховної Ради у зв'язку з конфліктом інтересів

1. Народний депутат бере участь на пленарних засіданнях в обговоренні питань, щодо яких у нього наявний конфлікт інтересів, за умови публічного оголошення про це під час пленарного засідання Верховної Ради, на якому розглядається відповідне питання.

{Главу 5 доповнено статтею 31-1 згідно із Законом [№ 1700-VII від 14.10.2014](#)}

Глава

6

ПОРЯДОК ВИСТУПІВ І НАДАННЯ СЛОВА НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 32. Тривалість часу виступів на пленарному засіданні Верховної Ради

1. На пленарному засіданні Верховної Ради ніхто не може виступати без дозволу головуючого на пленарному засіданні. Головуючий на пленарному засіданні надає слово промовцям для доповіді, співповіді, виступів, заключного слова, заяв, резолюції, пояснень, зауважень, запитань, повідомлень та довідок, внесення пропозицій, поправок, оголошення депутатських запитів, обґрунтування відповіді на депутатський запит посадовою особою, до якої був звернений депутатський запит, обґрунтування пропозицій чи поправок, відповіді на запитання, репліки, виголошення окремої думки.

2. Для доповіді надається не менше 10 хвилин, співповіді - п'яти хвилин і заключного слова - трьох хвилин. Для виступу в обговоренні, для заяв, резолюцій, повідомлень, оголошення депутатських запитів, обґрунтування відповіді на депутатський запит посадовою особою, до якої був звернений депутатський запит, надається три хвилини; для повторних виступів в обговоренні, для виступів за процедурою скороченого обговорення, для виступів щодо постатейного голосування проектів законів, інших актів Верховної Ради, виступів щодо кандидатур на посади, внесення пропозицій, для відповіді членів Кабінету Міністрів України на запитання - дві хвилини; для виступів з процедури та з мотивів голосування, пояснень, обґрунтування пропозицій чи поправок, зауважень, запитань та відповідей на них, повідомлень, реплік, довідок, оголошення окремої думки, запитань народних

депутатів до членів Кабінету Міністрів України - одна хвилина. Тривалість часу для доповіді й співповіді під час розгляду проектів кодексів та законопроектів, які містять більш як 100 статей, пунктів, а також законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#) збільшується у два рази, якщо Верховна Рада не прийме іншого рішення.

{Частина друга статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

3. Загальна тривалість часу розгляду кожного питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради пропонується головуючим на пленарному засіданні перед початком обговорення цього питання, залежно від кількості осіб, які записалися на виступ. Якщо є заперечення народних депутатів щодо пропозиції головуючого на пленарному засіданні, Верховна Рада приймає процедурне рішення щодо тривалості обговорення зазначеного питання.

Стаття 33. Порядок запису на виступ на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Запис на виступ з трибуни з будь-якого питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради від кожної депутатської фракції (депутатської групи) здійснюється за допомогою електронної системи в день розгляду відповідного питання порядку денного після оголошення головуючим на пленарному засіданні про перехід до розгляду цього питання. Черговість виступів формується за допомогою електронної системи із застосуванням генератора випадкових чисел з урахуванням належності народних депутатів до депутатських фракцій (депутатських груп).

{Частина перша статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Запис на виступ з трибуни народних депутатів особисто та "з різних питань" ([частина третя статті 25](#) цього Регламенту) здійснюється після оголошення головуючим на пленарному засіданні про перехід до розгляду відповідного питання. Черговість виступів формується за допомогою електронної системи із застосуванням генератора випадкових чисел без урахування належності народних депутатів до депутатських фракцій (депутатських груп). Загального часу для особистих виступів народних депутатів відводиться до 15 хвилин, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення.

{Частина друга статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Черговість виступів з місця з будь-якого питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради формується за допомогою електронної системи без урахування належності народних депутатів до депутатських фракцій (депутатських груп) і визначається із застосуванням генератора випадкових чисел.

{Частина третя статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

4. Списки народних депутатів для виступу з місця та виступу з трибуни висвітлюються на моніторах Голови Верховної Ради України, Першого заступника та заступника Голови Верховної Ради України, на моніторах пультів народних депутатів, а також на інформаційному табло електронної системи в залі засідань.

5. Без запису на виступ з місця може надаватися слово для обґрунтування пропозицій або поправок, внесених відповідно до [статті 89](#) цього Регламенту, якщо на цьому наполягає народний депутат або представник іншого суб'єкта права законодавчої ініціативи.

{Частина п'ята статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. Для розгляду окремих питань порядку денного пленарного засідання Верховна Рада своїм рішенням про одноразове відхилення (ad hoc) може встановити інший порядок надання слова, ніж передбачений цією статтею.

Стаття 34. Гарантоване право на виступ на пленарному засіданні

1. Президент України, Прем'єр-міністр України, Голова Національного банку України, Голова Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду, Голова Рахункової палати, Генеральний прокурор або уповноважені ними особи, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини мають гарантоване право на виступ з обговорюваного питання, якщо воно стосується їх повноважень.

{Частина перша статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

2. Особі, офіційно запрошеній на пленарне засідання ([частини друга, третя статті 6](#) цього Регламенту), слово для виступу надається відповідно до процедурного рішення, прийнятого Верховною Радою без обговорення.

3. Кожна депутатська фракція (депутатська група) має гарантоване право на виступ одного представника з кожного питання порядку денного пленарного засідання.

{Частина третя статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

4. Народному депутату, представникам інших суб'єктів права законодавчої ініціативи, які внесли пропозицію чи поправку, на їхню вимогу надається слово для обґрунтування пропозиції чи поправки.

{Частина четверта статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 35. Черговість надання слова на пленарному засіданні

1. Головуючий на пленарному засіданні надає слово для виступу народним депутатам із дотриманням черговості, визначеної при записі на виступ.

2. Народний депутат, записаний на виступ, у будь-який час може відмовитися від свого права на виступ. Він може передати своє право на виступ іншому народному депутату. Право на частину виступу не передається.

3. Якщо народний депутат у момент надання йому слова для виступу відсутній у залі засідань і не передав своє право на виступ іншому народному депутатові, вважається, що він відмовився від виступу.

4. За зверненням народних депутатів, які записалися на виступ, але не мали змоги виступити у зв'язку з припиненням обговорення, тексти їх виступів повинні бути включені до стенографічного бюлетеня пленарного засідання за умови, що такі тексти виступів народні депутати подадуть до Апарату Верховної Ради відразу після закінчення пленарного засідання. Надрукований текст виступу за обсягом має бути таким, щоб при його зачитуванні витрачалось часу не більше, ніж встановлено для виступу.

Стаття 36. Вимоги до виступів на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Промовець повинен виступати тільки з того питання, з якого йому надано слово, та дотримуватися тривалості часу, наданого для виступу. За звичайних обставин виступ промовця не переривається.
2. Виступ з мотивів голосування має визначати позицію щодо голосування "за", "проти", "утримався".
3. Народний депутат може виступити на пленарному засіданні з того самого питання чи пропозиції, які будуть ставитися на голосування, як правило, не більше двох разів. Про відступ від встановленого правила Верховна Рада без обговорення приймає процедурне рішення.
4. Запитання доповідачам і співдоповідачам ставляться письмово або усно та формулюються коротко і чітко. Народний депутат, який поставив запитання, може уточнити та доповнити його. Відповідь на запитання повинна бути точною і лаконічною. Народним депутатам, які виступають в обговоренні, запитання не ставляться, за винятком уточнюючих запитань головуючого на пленарному засіданні.
5. Доповідь, співдоповідь, виступ при повному обговоренні питання, заява, звернення, повідомлення, декларація, резолюція, інформація на вимогу Верховної Ради, обґрунтування відповіді на депутатський запит виголошуються з трибуни.

Глава

7

ОРГАНІЗАЦІЯ ГОЛОСУВАННЯ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 37. Види та способи голосування

1. Рішення Верховної Ради приймаються відкритим або таємним голосуванням у порядку, визначеному цим Регламентом ([статті 47-50](#)).
2. Відкрите голосування здійснюється:
 - 1) кожним народним депутатом особисто за допомогою електронної системи в такий спосіб, що унеможливорює голосування замість народного депутата іншою особою. Результати голосування фіксуються поіменно, в тому числі з можливим роздрукуванням результатів голосування кожного народного депутата. На вимогу народних депутатів результати голосування можуть висвітлюватися на інформаційному табло електронної системи в залі засідань по депутатських фракціях (депутатських групах);

{Пункт 1 частини другої статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#); в редакції Закону [№ 5520-VI від 06.12.2012](#)}

2) шляхом підняття руки (у разі відсутності технічної можливості голосування за допомогою електронної системи).

{Пункт 3 частини другої статті 37 виключено на підставі Закону [№ 2704-VI від 18.11.2010](#)}

3. Після закінчення кожного голосування за допомогою електронної системи його результати висвітлюються на інформаційному табло електронної системи в залі засідань та оголошуються головуючим на пленарному засіданні.

4. Таємне голосування здійснюється народним депутатом особисто шляхом подачі бюлетеня.

5. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення щодо визначення виду і способу голосування з питання, що розглядається, якщо вид і спосіб голосування не встановлені законом і цим Регламентом.

6. Народний депутат бере участь у голосуванні з питань, щодо яких у нього наявний конфлікт інтересів, за умови публічного оголошення про це під час пленарного засідання Верховної Ради, на якому розглядається відповідне питання.

{Статтю 37 доповнено частиною шостою згідно із Законом [№ 1700-VII від 14.10.2014](#)}

7. Порушення народним депутатом встановлених законом вимог щодо особистого голосування тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

{Статтю 37 доповнено частиною сьомою згідно із Законом [№ 404-IX від 19.12.2019](#)}

Стаття 38. Бюлетень, час і місце для таємного голосування

1. Бюлетені для таємного голосування в кількості, що відповідає фактичній чисельності обраних народних депутатів, виготовляються Лічильною комісією за встановленою Верховною Радою формою. Бюлетені для кожного таємного голосування повинні бути однаковими за матеріалом, кольором, розміром, змістом і не повинні мати ніяких позначок. У бюлетені для

таємного голосування зазначається мета голосування та у відповідному місці ставляться штамп і підписи голови та секретаря Лічильної комісії.

2. До бюлетеня для таємного голосування при персональних обраннях, призначеннях, наданні згоди на призначення включаються всі кандидатури на посади, які були висунуті у порядку, встановленому цим Регламентом чи законом, і які дали згоду балотуватися. Самовідвід кандидатів приймається Верховною Радою без голосування. Кандидат може зняти свою кандидатуру (не балотуватися) і перед проведенням повторного голосування. Якщо розглядається питання про надання згоди на звільнення з посади, відкликання, звільнення з посади, припинення повноважень або висловлення недовіри, то до бюлетеня для таємного голосування включається відповідна кандидатура, незалежно від її згоди на це.

3. Час, місце (сектор) і порядок проведення голосування визначаються Лічильною комісією, про що вона повідомляє народних депутатів на пленарному засіданні Верховної Ради перед початком голосування. Якщо з цих питань у народних депутатів виникає заперечення, зміни до рішення Лічильної комісії приймаються після скороченого обговорення більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. Лічильна комісія перед початком голосування перевіряє наявність кабін (приміщень) для голосування, опечатує скриньки для таємного голосування і забезпечує всі необхідні умови для додержання таємності голосування та вільного, особистого волевиявлення народними депутатами.

Стаття 39. Організація таємного голосування та встановлення його результатів

1. Кожному народному депутату Лічильною комісією видається один бюлетень для таємного голосування після пред'явлення ним посвідчення та проставлення особистого підпису в реєстрі про одержання бюлетеня. Бюлетені видаються безпосередньо при вході в сектор для таємного голосування.

2. Місце (сектор) для таємного голосування облаштовується таким чином, щоб при вході до сектору для голосування були розміщені столи для реєстрації народних депутатів та одержання ними бюлетенів для таємного голосування, а при виході - кабіна та прозора скринька для таємного голосування. При цьому до сектору для голосування одночасно може ввійти така кількість народних депутатів, яка відповідає кількості наявних столів для реєстрації. Наступний народний депутат може одержати бюлетень для таємного голосування і ввійти до кабіни для таємного голосування тільки

після того, як вона звільниться. Народний депутат не має права двічі входити до сектору для таємного голосування при проведенні одного голосування.

3. Голосування проводиться в кабіні для таємного голосування шляхом проставлення в бюлетені для таємного голосування позначки, що засвідчує волевиявлення народного депутата, напроти прізвища кандидата, за якого народний депутат голосує, або напроти іншого запропонованого в бюлетені варіанта рішення. Заповнений бюлетень для таємного голосування опускається в скриньку, що знаходиться біля кабіні для таємного голосування. Голосування закінчується в час, визначений Лічильною комісією.

4. Недійсними вважаються бюлетені невстановленого зразка, бюлетені, у яких підтримано дві і більше кандидатур на одну посаду, а також бюлетені, з яких неможливо з'ясувати волевиявлення народного депутата. Прізвища, додатково вписані до бюлетенів, при підрахунку голосів не враховуються.

5. Рішення за результатами таємного голосування вважається прийнятим, якщо за нього подано більшість голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради та якщо в [Конституції України](#) не встановлено іншої кількості голосів народних депутатів, необхідної для прийняття такого рішення.

6. Таємне голосування вважається таким, що не відбулося, якщо бюлетенів для таємного голосування народними депутатами одержано менше, ніж необхідно для прийняття відповідного рішення. У такому разі проводиться переголосування, якщо інше не встановлено законом або якщо більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради не прийнято іншого рішення.

Стаття 40. Повторне голосування

1. Якщо при обранні, призначенні, наданні згоди на призначення на посаду лише однієї особи жоден із кількох кандидатів на посаду не одержить за результатами першого голосування необхідної більшості голосів народних депутатів, проводиться повторне голосування щодо двох кандидатур, які одержали найбільшу кількість голосів народних депутатів при першому голосуванні.

2. Якщо внаслідок вибуття кандидатів на посаду з балотування залишається один кандидат на посаду, повторне голосування проводиться щодо нього.

3. Якщо за результатами таємного голосування рішення про надання згоди на звільнення з посади, відкликання, звільнення з посади, припинення повноважень або висловлення недовіри не прийнято, пропозиція вважається відхиленою і повторному розгляду або новому голосуванню щодо тієї самої особи на цій сесії не підлягає, крім випадків виникнення нових підстав або з'ясування обставин, які не були відомі Верховній Раді при розгляді відповідної кандидатури.

4. Якщо за результатами таємного голосування кандидата не було відповідно обрано, призначено, надано згоди на його призначення на посаду, проводиться повторний розгляд цього ж питання порядку денного з новим висуненням кандидатів, якщо інше не встановлено законом. Кількість повторних розглядів таких питань не обмежується.

Стаття 41. Таємне голосування списком

1. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про таємне голосування щодо кандидатур на посади списком, якщо інше не встановлено цим Регламентом чи законом. У разі обрання, призначення колегіального органу списком до бюлетеня для таємного голосування може включатися більше кандидатур, ніж потрібно для обрання, призначення.

2. Кандидатури на посади вносяться до бюлетеня в алфавітному або іншому порядку, визначеному Верховною Радою.

3. Голосування і підрахунок голосів здійснюються щодо кожної кандидатури окремо. Обраними, призначеними при голосуванні списком вважаються кандидати, які отримали найбільшу кількість голосів народних депутатів, яка становить більше половини голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. Якщо внаслідок голосування за списком не обрано, не призначено на посади необхідної кількості осіб, продовжується розгляд того ж питання порядку денного з новим висуненням кандидатів на вакантні посади.

Стаття 42. Інформування про результати таємного голосування

1. Голова Лічильної комісії або визначений нею доповідач - член Лічильної комісії доповідає на пленарному засіданні Верховної Ради про результати таємного голосування, виявлені порушення порядку голосування та відповідає на запитання народних депутатів.

2. Результати таємного голосування Лічильна комісія заносить до протоколу, який підписують усі присутні її члени. Член Лічильної комісії, який не погоджується з її протоколом, викладає свою окрему думку, яка додається до протоколу засідання Лічильної комісії і оголошується на пленарному засіданні Верховної Ради.

{Частина друга статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. Якщо за результатами таємного голосування буде прийнято рішення про обрання, призначення, надання згоди на призначення на посаду відповідного кандидата, головуєчий на пленарному засіданні на підставі доповіді Лічильної комісії оголошує таке рішення, яке оформляється постановою Верховної Ради.

Стаття 43. Контроль за використанням електронної системи підрахунку голосів

1. Контроль за використанням електронної системи на пленарних засіданнях Верховної Ради здійснює Лічильна комісія, яка має право безперешкодного доступу до всієї інформації, необхідної для здійснення контролю, та право на залучення експертів і фахівців до роботи з перевірки електронної системи.

2. У разі необхідності розгляду питань, що виходять за межі повноважень Лічильної комісії, за зверненням Лічильної комісії, народного депутата, депутатської фракції (депутатської групи) чи за дорученням Верховної Ради, Голови Верховної Ради України, Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України такі питання розглядаються в комітеті, до предмета відання якого належать питання регламенту.

{Частина друга статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 44. Час голосування при прийнятті рішень Верховної Ради

1. Голосування при прийнятті рішень Верховної Ради з будь-якого питання проводиться на пленарному засіданні безпосередньо після його обговорення, крім випадку, коли неможливо провести голосування.

Стаття 45. Порядок голосування пропозицій і поправок на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Пропозиції, у тому числі статті, частини статті, розділи та пункти проекту акта Верховної Ради і поправки, що будуть ставитися на голосування,

оголошуються головуючим на пленарному засіданні, при цьому називається ініціатор їх внесення. Якщо їх текст був наданий народним депутатам і ніхто з них не наполягає на його зачитуванні, головуючий на пленарному засіданні може замість зачитування тексту називати номери пропозицій, поправок до проекту акта Верховної Ради, які ставляться на голосування, якщо такий порядок дає можливість народним депутатам однозначно зрозуміти, за що вони голосують. За будь-яких умов із стенограми пленарного засідання також повинно бути однозначно зрозуміло, який конкретно текст і з якого документа ставився на голосування.

2. Після оголошення головуючим на пленарному засіданні пропозиції, поправки на вимогу ініціатора їх внесення йому надається слово.

3. Перед голосуванням кількох пропозицій і поправок, які виключають одна одну, головуючий на пленарному засіданні послідовно, в порядку внесення, оголошує їх і, якщо до них немає зауважень, ставить на голосування.

4. На голосування ставляться окремо всі пропозиції і поправки, що надійшли і не були відкликані у порядку, визначеному цим Регламентом.

5. Прийняття однієї з попередніх пропозицій означає відхилення наступних, які на голосування не ставляться.

6. Якщо пропозиція чи поправка, що має ставитися на голосування, містить кілька положень, стосується кількох взаємопов'язаних положень або містить кілька частин, кожна з яких має власне правове значення, то за процедурним рішенням може проводитися голосування її частин із наступним голосуванням у цілому.

7. У разі якщо всі поставлені на голосування частини пропозиції чи поправки прийняті, а в результаті голосування в цілому пропозиція чи поправка відхиляється, то пропозиція чи поправка вважається відхиленою в цілому.

8. Пропозиції чи поправки, які не отримали необхідної кількості голосів народних депутатів на підтримку, вважаються відхиленими.

Глава 8 РІШЕННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 46. Види рішень Верховної Ради

1. Рішеннями Верховної Ради є акти Верховної Ради, а також процедурні та інші рішення, які заносяться до протоколу пленарних засідань Верховної Ради.

2. Актами Верховної Ради є закони, постанови, резолюції, декларації, звернення, заяви.

{Частина друга статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 47. Прийняття рішень Верховної Ради

1. Відповідно до [частини другої статті 84](#), [статті 91 Конституції України](#) Верховна Рада приймає рішення виключно на її пленарних засіданнях після обговорення питань більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, крім випадків, передбачених Конституцією України та цим Регламентом.

2. Рішення Верховної Ради приймаються шляхом відкритого поіменного голосування, крім випадків, передбачених цим Регламентом, коли проводяться таємне голосування шляхом подачі бюлетенів.

{Частина друга статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2704-VI від 18.11.2010](#)}

3. Голосування здійснюється народним депутатом особисто за допомогою електронної системи шляхом голосування "за", "проти" або "утримався" в залі засідань Верховної Ради або у визначеному для таємного голосування місці біля залу для пленарних засідань. Апарат Верховної Ради забезпечує відеофіксацію голосування народними депутатами під час пленарних засідань Верховної Ради. У разі виявлення на пленарному засіданні народним депутатом факту порушення вимог щодо особистого голосування шляхом голосування замість іншого народного депутата розгляд питання порядку денного на його вимогу зупиняється. Головуючий на пленарному засіданні встановлює присутність відповідного народного депутата у залі засідань Верховної Ради, а в разі його відсутності повідомляє Верховну Раду про виявлений факт порушення вимог щодо особистого голосування і доручає Лічильній комісії вилучити картку такого народного депутата та передати її головуючому на пленарному засіданні і проводить повторне голосування щодо пропозиції, яка ставилася на голосування останньою. Після проведення повторного голосування головуючий надає доручення Апарату Верховної Ради невідкладно підготувати повідомлення про виявлене порушення народним депутатом вимог щодо особистого

голосування. Таке повідомлення разом із протоколом, стенограмою відповідного пленарного засідання, а також його відеозаписом після його підготовки надається Голові Верховної Ради для направлення до Державного бюро розслідувань.

У разі виявлення на пленарному засіданні журналістом, акредитованим при Верховній Раді, факту порушення вимог щодо особистого голосування шляхом голосування замість іншого народного депутата, такий журналіст має право подати заяву до Апарату Верховної Ради про виявлений факт разом з відповідними матеріалами фотозйомки або відеозапису.

{Частина третя статті 47 в редакції Законів [№ 5520-VI від 06.12.2012](#), [№ 29-VII від 22.02.2013](#), [№ 404-IX від 19.12.2019](#)}

4. На пленарному засіданні народний депутат не повинен перешкоджати розгляду питань порядку денного, в тому числі шляхом блокування трибуни, перешкоджання роботі головуючого на пленарному засіданні, а також голосуванню інших народних депутатів.

{Статтю 47 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 5520-VI від 06.12.2012](#)}

5. Рішення про персональні обрання, призначення, надання згоди на призначення на посаду, надання згоди на звільнення з посади та звільнення з посади приймаються Верховною Радою шляхом відкритого поіменного голосування, крім випадків, передбачених законом та цим Регламентом, коли рішення приймаються таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів.

6. Рішення Верховної Ради щодо проектів законів, постанов, інших актів Верховної Ради приймаються лише з питань, включених до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради до перерви з 12 години до 12 години 30 хвилин.

{Частина шоста статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 893-IX від 15.09.2020](#)}

Стаття 48. Скасування рішень Верховної Ради

1. Рішення Верховної Ради можуть бути скасовані Верховною Радою до підписання відповідного акта Верховної Ради Головою Верховної Ради України.

2. Закони, постанови та інші акти Верховної Ради, що набрали чинності, скасуванню Верховною Радою не підлягають, вони можуть бути визнані Верховною Радою такими, що втратили чинність.

3. У разі порушення встановленої цим Регламентом процедури при розгляді й голосуванні проекту закону, постанови, іншого акта Верховної Ради народний депутат, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи чи його представник можуть звернутися до головуючого на пленарному засіданні із заявою про порушення цього Регламенту при розгляді й голосуванні питання.

4. Головуючий на пленарному засіданні повинен невідкладно вжити заходів для усунення порушень цього Регламенту, які виникли при розгляді й голосуванні питання, або у разі виникнення перешкод, які могли вплинути на результати голосування під час його проведення, провести за рішенням Верховної Ради повторне голосування без обговорення.

5. У разі якщо в результаті вжитих головуючим на пленарному засіданні заходів не забезпечено припинення порушення цього Регламенту та не усунуто наслідків цього порушення при голосуванні за закон, постанову чи інший акт Верховної Ради в цілому або якщо головуючий на пленарному засіданні залишив заяву без розгляду, народний депутат, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи протягом двох робочих днів подає Голові Верховної Ради України відповідну заяву.

{Частина п'ята статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. Одночасно народний депутат, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи вносить проект постанови Верховної Ради про скасування рішення Верховної Ради про прийняття закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради в цілому.

7. Голова Верховної Ради України або Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України направляє проект постанови Верховної Ради, передбачений частиною шостою цієї статті, в день його внесення комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, для попереднього розгляду і внесення пропозицій.

8. Комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, в терміновому порядку, але не пізніше як за три дні від дня одержання проекту постанови Верховної Ради з урахуванням календарного плану роботи сесії

Верховної Ради, готує висновок щодо доцільності його прийняття чи відхилення.

9. Після розгляду відповідного проекту постанови Верховної Ради в комітеті, до предмета відання якого належать питання регламенту, Верховна Рада без голосування про включення до порядку денного розглядає його на пленарному засіданні. Обговорення питання щодо такого проекту постанови Верховної Ради проводиться за скороченою процедурою.

10. Рішення про скасування результатів голосування за закон, постанову чи інший акт Верховної Ради в цілому приймається більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, якщо інше не передбачено цим Регламентом.

Стаття 49. Рішення Верховної Ради з процедурних питань

1. Верховна Рада може прийняти рішення з процедурних питань (далі - процедурне рішення), зазначених у цьому Регламенті ([частина третя](#) статті 6, [частина четверта](#) статті 9, [частина третя](#) статті 10, [пункт 2 частини першої](#) статті 28, [частина третя](#) статті 32, [частина друга](#) статті 34, [частина третя](#) статті 36, [частина п'ята](#) статті 37, [частина перша](#) статті 41, [частина шоста](#) статті 45, [частина третя](#) статті 74, [частина четверта](#) статті 96, [частина друга](#) статті 113, [частини друга](#), [третя](#) статті 119, [частина четверта](#) статті 134, [частина перша](#) статті 154, [частина друга](#) статті 157, [частина третя](#) статті 162, [частина шоста](#) статті 205, [частина п'ята](#) статті 232-2) та Законі України "Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпичмент)" ([частини перша](#), [четверта](#) статті 13, [частини третя](#), [шоста](#) статті 15), без підготовки в комітетах та включення до порядку денного. Такі рішення приймаються відразу після скороченого обговорення однією третиною голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

{Частина перша статті 49 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 3614-VI від 07.07.2011](#), [№ 576-VIII від 02.07.2015](#); в редакції Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1052-IX від 03.12.2020](#)}

2. Процедурне рішення приймається відкритим поіменним голосуванням і заноситься до протоколу пленарного засідання Верховної Ради.

Стаття 50. Рішення про одноразове відхилення (ad hoc) від процедур, передбачених цим Регламентом

1. У разі необхідності Верховною Радою з додержанням обмежень, передбачених частинами другою та третьою цієї статті, може бути прийняте рішення про одноразове відхилення (ad hoc) від процедур, передбачених цим Регламентом. Таке рішення приймається без обговорення шляхом голосування, яке проводиться після внесення відповідної пропозиції і заноситься до протоколу пленарного засідання Верховної Ради.

2. Прийняття рішення про одноразове відхилення (ad hoc) від процедур, передбачених цим Регламентом, не допускається, якщо така процедура, одноразове відхилення (ad hoc) від якої пропонується, зумовлена вимогами [Конституції України](#) або закону.

3. З питань законодавчої процедури прийняття рішення про одноразове відхилення (ad hoc) від процедур, передбачених цим Регламентом, допускається лише щодо перенесення розгляду законопроектів, продовження чи скорочення строків внесення альтернативних законопроектів, пропозицій та поправок до законопроектів, скорочення строків надання законопроектів народним депутатам та строків розгляду законопроектів у комітетах ([частина третя статті 101](#), [частина друга статті 109](#), [частина друга статті 116](#) цього Регламенту).

Глава 9

ДОТРИМАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ТА НОРМ ЕТИКИ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 51. Дотримання дисципліни та норм етики народними депутатами на пленарному засіданні

1. Народним депутатам забороняється вносити до залу засідань та використовувати під час проведення пленарного засідання плакати, лозунги, гучномовці, інші предмети, які не мають на меті забезпечення законодавчої діяльності.

2. На пленарному засіданні народний депутат не повинен перешкоджати викладенню або сприйняттю виступу (вигуками, оплесками, вставанням, розмовами по мобільному телефону тощо), вживати образливі висловлювання та непристойні слова, закликати до незаконних дій.

3. Якщо народний депутат вважає, що промовець або головуючий на пленарному засіданні неправильно тлумачить його слова або дії, він може подати заяву в паперовій формі головуючому на пленарному засіданні з проханням надати йому слово для пояснень чи зауважень. Головуючий на пленарному засіданні надає народному депутату слово відразу або в кінці обговорення, але до голосування. В останньому випадку головуючий на пленарному засіданні відразу повідомляє народних депутатів про надходження такого звернення від народного депутата і визначає час, коли йому буде надано слово.

{Частина третя статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Якщо народний депутат виголошує образливі слова на адресу іншого народного депутата або депутатської фракції (депутатської групи), головуючий на пленарному засіданні попереджає цього народного депутата про неприпустимість таких висловлювань або припиняє його виступ. Народний депутат або представник депутатської фракції (депутатської групи), на адресу яких були виголошені образливі слова, може звернутися до головуючого на пленарному засіданні з вимогою про надання слова для репліки. Головуючий на пленарному засіданні надає слово для репліки народному депутату або представнику депутатської фракції (депутатської групи) відразу після звернення або після завершення обговорення питання.

{Частина четверта статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

5. Якщо народний депутат, депутатська фракція (депутатська група), на адресу яких були виголошені образливі слова, вважають, що конфлікт не вичерпано і порозуміння між народними депутатами не досягнуто, то вони подають заяву до комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, який розглядає це питання на своєму засіданні. У таких випадках за висновком комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, Верховна Рада без обговорення може прийняти рішення про позбавлення народного депутата права брати участь у пленарних засіданнях (до п'яти пленарних засідань). Це рішення доводиться до відома виборців через газету "Голос України".

{Частина п'ята статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. Якщо під час пленарного засідання народний депутат вчинив дії, що містять ознаки кримінального правопорушення, обговорення питань

зупиняється. Головуючий на пленарному засіданні повідомляє Верховну Раду про факт, що відбувся, і оголошує перерву в пленарному засіданні або закриває його і звертається до комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, з пропозицією розглянути це питання і внести пропозиції щодо вжиття відповідних заходів. Якщо зазначені дії вчинені до відкриття пленарного засідання, під час його перерви чи після закриття, головууючий на пленарному засіданні повідомляє Верховну Раду про них після перерви або після відкриття найближчого пленарного засідання.

{Абзац перший частини шостої статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 720-IX від 17.06.2020](#)}

У разі виявлення факту порушення вимог щодо особистого голосування застосовуються процедури, передбачені [частиною третьою](#) статті 47 цього Регламенту.

{Частину шосту статті 51 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 404-IX від 19.12.2019](#)}

7. Якщо під час розгляду питань порядку денного пленарного засідання Верховної Ради виникає ситуація щодо різного розуміння народними депутатами застосування тієї чи іншої норми цього Регламенту, що загрожує зривом пленарного засідання, на звернення у паперовій формі двох депутатських фракцій (депутатських груп) про порушення норм цього Регламенту головууючий на пленарному засіданні оголошує перерву.

{Частина сьома статті 51 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 52. Дотримання дисципліни та норм етики промовцями на пленарному засіданні Верховної Ради

1. На пленарному засіданні Верховної Ради промовець не повинен вживати образливих висловлювань, непристойних слів, закликати до незаконних дій. У разі порушення промовцем такої вимоги головууючий на пленарному засіданні попереджає його про неприпустимість таких висловлювань і закликів або припиняє його виступ, а в разі повторного порушення - позбавляє права виступу на цьому пленарному засіданні.

2. Якщо головууючий на пленарному засіданні звертається до промовця, то останній повинен негайно зупинити свій виступ. Якщо промовець не зробив цього, головууючий на пленарному засіданні припиняє його виступ.

3. Головуючий на пленарному засіданні надає промовцю додатковий час для виступу такої тривалості, на яку його виступ було перервано, за винятком випадків застосування до промовця заходів впливу, встановлених цим Регламентом.

4. Якщо промовець виступає без дозволу головуючого на пленарному засіданні, мікрофон може бути вимкнено без попередження.

5. Якщо промовець перевищує час, відведений для виступу, або висловлюється не з обговорюваного питання чи виступає не з тих підстав, з яких йому надано слово, головуючий на пленарному засіданні попереджає його про це, а в разі подальшого порушення вимог цього Регламенту - позбавляє його слова. Та частина виступу промовця, яка виголошена після позбавлення його слова, не включається до стенограми пленарного засідання Верховної Ради.

Стаття 53. Дотримання дисципліни особами, присутніми на пленарних засіданнях Верховної Ради

1. Особам, присутнім на пленарному засіданні Верховної Ради, забороняється вносити та використовувати під час проведення пленарного засідання плакати, лозунги, гучномовці, інші предмети, що можуть створювати перешкоди у проведенні засідання. Такі особи повинні дотримуватися дисципліни, не порушувати порядок, утримуватися від публічних проявів свого ставлення до того, що відбувається на пленарному засіданні.

2. За пропозицією головуючого на пленарному засіданні або за пропозицією народного депутата, підтриманою однією третиною голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, особи, які порушили вимоги частини першої цієї статті, зобов'язані покинути пленарне засідання.

Глава 10

ПРОТОКОЛ, СТЕНОГРАМА, СТЕНОГРАФІЧНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 54. Протокол пленарного засідання Верховної Ради

1. Пленарне засідання Верховної Ради протоколюється. Підготовку протоколу пленарного засідання Верховної Ради забезпечує Апарат

Верховної Ради. Протокол пленарного засідання Верховної Ради підписує головуючий на пленарному засіданні. Кожна зміна головуючого на пленарному засіданні фіксується у протоколі пленарного засідання Верховної Ради.

2. У протоколі пленарного засідання Верховної Ради зазначаються порядковий номер скликання Верховної Ради, сесії, протоколу, дата та місце проведення пленарного засідання, кількість присутніх народних депутатів; прізвище та ініціали головуючого на пленарному засіданні, а також членів Тимчасової президії першої сесії до обрання Голови Верховної Ради України; окремо кожне питання порядку денного із зазначенням посади, прізвища та ініціалів доповідача, співдоповідача, прізвищ, ініціалів і номерів посвідчень народних депутатів, які взяли участь у обговоренні питання, та належність їх до депутатських фракцій (депутатських груп); результати голосування проектів законів, постанов, інших актів Верховної Ради, доручення Верховної Ради, пропозиції народних депутатів і прийняті рішення, у тому числі процедурні.

{Частина друга статті 54 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 55. Стенограма, стенографічний бюлетень пленарних засідань Верховної Ради

1. Пленарне засідання Верховної Ради стенографується. Ведення стенограми, видання стенографічного бюлетеня пленарного засідання Верховної Ради здійснює Апарат Верховної Ради. Стенограма і стенографічний бюлетень пленарного засідання Верховної Ради мають повністю відображати хід обговорень, результати голосування проектів законів, постанов, інших актів Верховної Ради і прийняті рішення, у тому числі процедурні. Вони повинні містити інформацію про номер, день, час, місце проведення та порядок денний пленарного засідання, а також прізвище головуючого на пленарному засіданні.

2. Стенограма відкритих пленарних засідань Верховної Ради до її редагування розміщується на офіційному веб-сайті Верховної Ради не пізніше наступного дня після пленарного засідання, після редакційного опрацювання оформляється в тижневий строк і підписується керівником Апарату Верховної Ради. Протягом цього часу народний депутат може подати свої зауваження щодо неточностей, допущених у стенограмі пленарного засідання.

3. До стенографічного бюлетеня пленарного засідання додатково включаються:

- 1) дані про поіменну реєстрацію присутніх на пленарному засіданні народних депутатів;
- 2) список народних депутатів, відсутніх на пленарному засіданні з поважних причин;
- 3) результати поіменного голосування;
- 4) повні результати голосування;
- 5) висновки комітетів, тимчасових спеціальних комісій, тимчасових слідчих комісій щодо питань, якщо вони надавалися народним депутатам;
- 6) тексти невіголошених виступів народних депутатів;
- 7) текст окремої думки народних депутатів щодо прийнятих Верховною Радою законів, постанов, інших актів Верховної Ради;
- 8) списки членів депутатських фракцій (депутатських груп) після їх реєстрації, а також після внесення змін до їх складу;

{Пункт 8 частини третьої статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

9) оголошені тексти запитів народних депутатів.

4. Звуковий запис виступів на пленарному засіданні Верховної Ради зберігається в установленому порядку протягом одного року.

Стаття 56. Порядок надання протоколу, стенограми, стенографічного бюлетеня пленарних засідань Верховної Ради

1. Протокол, стенограма, стенографічний бюлетень пленарного засідання Верховної Ради є офіційними документами, що підтверджують процес обговорення і прийняття рішень Верховною Радою. Вони надаються народним депутатам для ознайомлення за їх зверненнями до керівника Апарату Верховної Ради.

{Частина перша статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Народні депутати забезпечуються електронними інформаційними бюлетенями Верховної Ради за їх особистими зверненнями до Апарату Верховної Ради.

Розділ III ФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ. ОБРАННЯ, ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ВІДКЛИКАННЯ ЇЇ ПОСАДОВИХ ОСІБ

Глава 11 ФОРМУВАННЯ ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ (ДЕПУТАТСЬКИХ ГРУП) У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

{Назва глави 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 57. Формування депутатських фракцій

1. Депутатські фракції формуються на першій сесії Верховної Ради нового скликання до розгляду питань про обрання Голови Верховної Ради України, створення органів Верховної Ради. Якщо цього не відбулося, головуючий на пленарному засіданні оголошує перерву для їх формування. Перед наступним пленарним засіданням Апарат Верховної Ради надає народним депутатам інформаційні матеріали, які були подані до Апарату Верховної Ради за день до початку зазначеного пленарного засідання, про сформовані відповідно до вимог цього Регламенту депутатські фракції.

Стаття 58. Принципи формування депутатських фракцій

1. Депутатські фракції формуються із числа народних депутатів, обраних за виборчими списками політичних партій та народних депутатів, які були висунуті політичною партією в одномандатних округах. При формуванні депутатської фракції до її складу також за умови додержання засад діяльності такої фракції можуть увійти народні депутати, обрані в одномандатних округах, які реєструвалися кандидатами у народні депутати шляхом самовисування, або народні депутати, які були висунуті політичною партією, що за результатами виборів не взяла участь у розподілі депутатських мандатів.

{Частина перша статті 58 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1599-VII від 22.07.2014](#)}

2. Політична партія має право формувати у Верховній Раді лише одну депутатську фракцію.

{Частина друга статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Принципи функціонування депутатської фракції повинні бути демократичними і не суперечити вимогам [Конституції України](#), [Закону України "Про статус народного депутата України"](#) та цього Регламенту.

Стаття 59. Умови формування депутатських фракцій (депутатських груп)

1. Народний депутат може входити до складу лише однієї депутатської фракції (депутатської групи).

2. Голова Верховної Ради України, Перший заступник та заступник Голови Верховної Ради України не входять до складу депутатської фракції (депутатської групи).

3. Народний депутат, який не увійшов до складу депутатської фракції, якого виключено чи який вийшов із складу депутатської фракції, є позафракційним.

4. Позафракційні народні депутати можуть входити до складу депутатських фракцій або об'єднуватися у депутатську групу народних депутатів (далі - депутатська група). Кількість осіб у депутатській групі не може бути меншою, ніж кількість осіб у найменшій фракції, що сформована протягом першої сесії.

5. Депутатська група реєструється в Апараті Верховної Ради в порядку, встановленому статтею 60 цього Регламенту.

6. Зареєстрована депутатська група має права депутатської фракції.

{Стаття 59 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2157-VI від 27.04.2010](#); текст статті 59 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#); стаття 59 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

{Статтю 59-1 виключено на підставі Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 60. Порядок реєстрації та припинення діяльності депутатських фракцій (депутатських груп)

1. Кожна депутатська фракція (депутатська група) реєструється в Апараті Верховної Ради. Умовою реєстрації є надходження до Апарату Верховної Ради підписаного особисто кожним народним депутатом, який увійшов до складу депутатської фракції (депутатської групи), повідомлення в електронній або паперовій формі про сформування депутатської фракції (депутатської групи). У такому повідомленні зазначаються повна (та, за наявності, скорочена) назва депутатської фракції (депутатської групи), її персональний склад та партійна належність членів депутатської фракції (депутатської групи), а також прізвища голови депутатської фракції (депутатської групи) та заступників голови депутатської фракції (депутатської групи) з розрахунку не більше одного на 15 членів депутатської фракції (депутатської групи). Повна та скорочена назва депутатської фракції має збігатися з назвою відповідної політичної партії. Повна та скорочена назва депутатської групи не повинна співпадати з назвами зареєстрованих депутатських фракцій (депутатських груп).

{Частина перша статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Після відповідного оформлення матеріалів про утворення депутатської фракції (депутатської групи) головуєчий на пленарному засіданні інформує народних депутатів про реєстрацію такої депутатської фракції (депутатської групи), її кількісний склад, голову депутатської фракції (депутатської групи) та заступників голови депутатської фракції (депутатської групи). Інформаційні матеріали про депутатську фракцію (депутатську групу) після її реєстрації надаються народним депутатам. У такому ж порядку повідомляється про зміни в складі депутатської фракції (депутатської групи).

3. Про вступ, вихід зі складу зареєстрованої депутатської фракції (депутатської групи) народний депутат повідомляє в електронній або паперовій формі головуєчого на пленарному засіданні. Повідомлення в електронній або паперовій формі народного депутата про входження до складу тієї чи іншої депутатської фракції (депутатської групи) погоджується з головою цієї депутатської фракції (депутатської групи). Повідомлення про виключення із складу депутатської фракції (депутатської групи) робить головуєчий на пленарному засіданні за поданням голови депутатської фракції (депутатської групи).

{Частина третя статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Депутатська фракція (депутатська група), склад якої став меншим від мінімальної кількості народних депутатів, визначеної [частиною четвертою](#)

[статті 59](#) цього Регламенту, через 15 днів після дня настання такого факту оголошується Головою Верховної Ради України розпущеною.

{Частина четверта статті 60 в редакції Законів [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 1599-VII від 22.07.2014](#)}

{Стаття 60 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 60-1. Міжфракційне депутатське об'єднання

1. Народні депутати можуть добровільно об'єднуватися у міжфракційні депутатські об'єднання без реєстрації, кадрового, матеріально-технічного, інформаційного, організаційного забезпечення їх діяльності Апаратом Верховної Ради України. Міжфракційне депутатське об'єднання не має прав депутатської фракції (депутатської групи), передбачених цим Регламентом. Про створення міжфракційного депутатського об'єднання оголошує головуючий на пленарному засіданні за поданням керівника такого об'єднання.

{Частина перша статті 60-1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

{Главу 11 Регламенту доповнено статтею 60-1 згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

{Главу 12 виключено на підставі Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

{Главу 13 виключено на підставі Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Глава 14

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ (ДЕПУТАТСЬКИХ ГРУП) У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

{Назва глави 14 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 73. Погоджувальна рада депутатських фракцій (депутатських груп)

{Назва статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

1. Погоджувальна рада створюється як консультативно-дорадчий орган для попередньої підготовки і розгляду організаційних питань роботи Верховної Ради.

2. До складу Погоджувальної ради входять Голова Верховної Ради України, Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України, голови депутатських фракцій (голови депутатських груп) з правом ухвального голосу та голови комітетів з правом дорадчого голосу. У разі відсутності голови депутатської фракції (голови депутатської групи) чи голови комітету за їх дорученням у засіданні Погоджувальної ради бере участь відповідно заступник голови депутатської фракції (заступник голови депутатської групи), перший заступник (заступник) голови комітету з правом відповідно ухвального чи дорадчого голосу.

{Частина друга статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

3. Головує на засіданнях Погоджувальної ради Голова Верховної Ради України, а в разі його відсутності - Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України.

4. Народні депутати мають право бути присутніми на засіданнях Погоджувальної ради, брати участь у обговоренні питань, що розглядаються, вносити пропозиції щодо проектів порядку денного сесії, розкладу пленарних засідань та тижневого порядку денного пленарних засідань ([статті 20, 24, 25](#) цього Регламенту).

5. У засіданнях Погоджувальної ради мають право брати участь:

а) суб'єкти права законодавчої ініціативи чи їх представники;

б) голова тимчасової спеціальної комісії, тимчасової слідчої комісії з правом дорадчого голосу, якщо на засіданні Погоджувальної ради розглядаються питання, віднесені до повноважень такої комісії;

в) відповідальні працівники Апарату Верховної Ради, які здійснюють організаційно-технічне забезпечення проведення Погоджувальної ради та пленарних засідань Верховної Ради.

6. Погоджувальна рада проводить свою роботу у формі засідань, як правило, в понеділок тижня пленарних засідань. Засідання Погоджувальної ради є правомочним за умови присутності на ньому не менше половини її складу з правом ухвального голосу.

7. Засідання Погоджувальної ради скликаються Головою Верховної Ради України, а в разі його відсутності - Першим заступником чи заступником Голови Верховної Ради України або за ініціативою представників двох чи більше депутатських фракцій (депутатських груп) у разі необхідності.

{Частина сьома статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

8. Робота Погоджувальної ради здійснюється гласно, її засідання є відкритими, за винятком випадків прийняття рішення про проведення закритого засідання.

9. На кожному засіданні Погоджувальної ради ведеться протокол та стенограма засідання. Протокол засідання Погоджувальної ради підписує головуючий на засіданні.

10. Пропозиції Погоджувальної ради ухвалюються такою кількістю голосів членів Погоджувальної ради з правом ухвального голосу, яка у сумарному підрахунку голосів членів відповідних депутатських фракцій (депутатських груп) є достатньою для прийняття позитивного рішення при голосуванні питання у залі засідань.

{Частина десята статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

11. Ухвалені пропозиції щодо порядку денного пленарних засідань направляються депутатським фракціям (депутатським групам), органам та особам, яких вони стосуються, не пізніше 18-ї години дня засідання Погоджувальної ради.

{Частина одинадцята статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

12. Пропозиції для розгляду на черговому засіданні Погоджувальної ради подаються комітетами, тимчасовими спеціальними комісіями, тимчасовими слідчими комісіями до Апарату Верховної Ради не пізніш як за чотири дні до проведення чергового засідання.

13. Члени Погоджувальної ради, а також інші особи, які запрошуються на її чергові засідання, не пізніш як за три дні інформуються про питання, які плануються до розгляду на черговому засіданні, та отримують необхідні матеріали.

14. Погоджувальна рада:

- 1) узгоджує проект плану законопроектної роботи та рекомендує його Верховній Раді для затвердження;
- 2) розглядає та ухвалює пропозиції щодо проектів календарного плану роботи сесії, порядку денного сесії, розкладу пленарних засідань та тижневого порядку денного пленарних засідань;
- 3) погоджує кандидатів на посади голови комітету, першого заступника, заступника голови та секретаря комітету;
- 4) вносить Голові Верховної Ради України пропозицію щодо скликання позачергового пленарного засідання Верховної Ради та дати його проведення на вимогу трьох депутатських фракцій (депутатських груп) чи п'яти комітетів;

{Пункт 4 частини чотирнадцятої статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

- 5) розглядає питання про вжиття заходів щодо забезпечення присутності народних депутатів на пленарних засіданнях;
- 6) вносить пропозиції щодо проведення парламентських слухань;
- 7) розглядає інші пропозиції з організації роботи Верховної Ради відповідно до цього Регламенту.

Глава 15

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ТА ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 74. Внесення кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України

1. Голова Верховної Ради України обирається Верховною Радою на строк її повноважень з числа народних депутатів.
2. Кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України пропонуються на пленарному засіданні Верховної Ради депутатськими фракціями (депутатськими групами), народними депутатами. Народний депутат може запропонувати для обрання свою кандидатуру. Після завершення внесення

пропозицій щодо кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України Верховна Рада приймає рішення про перехід до обговорення цих кандидатур і може робити перерву в пленарному засіданні на визначений нею строк для попереднього обговорення запропонованих кандидатур у депутатських фракціях (депутатських групах).

{Частина друга статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. До початку обговорення запропонованих кандидатур у депутатських фракціях (депутатських групах) Апарат Верховної Ради надає народним депутатам відомості про кожну з них. Такі відомості повинні містити дані про освіту, фах, належність до політичної партії, трудову діяльність; автобіографію з висвітленням найбільш істотних результатів трудової діяльності; копію декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, що подана відповідно до [Закону України "Про запобігання корупції"](#); відомості про входження до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку. Відомості мають бути власноручно підписані кандидатом на посаду. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про включення до відомостей й інших даних про кандидатів на посаду та їх діяльність. Перелік відомостей повинен бути однаковим для всіх кандидатів на посаду. Питання про обрання Голови Верховної Ради України не потребує підготовки в комітетах.

{Частина третя статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 4711-VI від 17.05.2012](#), [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 524-IX від 04.03.2020](#), [№ 1217-IX від 05.02.2021](#)}

Стаття 75. Обрання Голови Верховної Ради України

1. Кандидати на посаду Голови Верховної Ради України виступають на пленарному засіданні в порядку внесення їх кандидатур з доповідями щодо програм своєї майбутньої діяльності - до 20 хвилин.

2. Після заслуховування доповідей кандидатів на посаду Голови Верховної Ради України проводиться обговорення цих кандидатур. Загальний час для обговорення кандидатур визначається Верховною Радою, але має становити не менше однієї години.

3. У виступах народних депутатів усі кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України обговорюються одночасно. Народні депутати мають право ставити запитання кандидатам на посаду Голови Верховної Ради

України, висловлювати думку щодо їх програм, політичних, ділових та особистих якостей, агітувати за або проти кожного з них. Головуючий на пленарному засіданні з дотриманням черговості запису на виступ ([стаття 33](#) цього Регламенту) надає рівні можливості промовцям для виступу на підтримку того чи іншого кандидата на посаду Голови Верховної Ради України.

4. Кожний кандидат на посаду Голови Верховної Ради України в будь-який час може заявити про самовідвід. Для цього головуєчий на пленарному засіданні надає йому слово позачергово.

5. Рішення щодо кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України приймається шляхом відкритого поіменного голосування.

{Частина п'ята статті 75 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

{Положення частини шостої статті 75 "якщо бюлетені для таємного голосування одержали не менше двох третин народних депутатів від їх фактичної чисельності" втратило чинність, як таке, що є неконституційним, на підставі Рішення Конституційного Суду [№ 15-рн/2012 від 11.07.2012](#)}

6. Обраним Головою Верховної Ради України вважається кандидат на посаду, який отримав більшість голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, якщо бюлетені для таємного голосування одержали не менше двох третин народних депутатів від їх фактичної чисельності.

7. Про обрання Голови Верховної Ради України оформляється відповідна постанова Верховної Ради, яку підписує обраний Голова Верховної Ради України.

{Частина восьму статті 75 виключено на підставі Закону [№ 2157-VI від 27.04.2010](#)}

9. Повноваження Голови Верховної Ради України починаються відразу після його обрання.

Стаття 76. Відкликання Верховною Радою Голови Верховної Ради України з посади

1. Голова Верховної Ради України може бути в будь-який час відкликаний з посади Верховною Радою на його прохання, а також може бути відкликаний у зв'язку з незадовільною його роботою на цій посаді, в тому числі у разі

відсторонення від ведення пленарних засідань три і більше разів протягом однієї чергової сесії Верховної Ради, або через інші обставини, що унеможливають виконання ним своїх обов'язків. Дострокове припинення депутатських повноважень Головою Верховної Ради України має наслідком припинення його повноважень як Голови Верховної Ради України.

{Частина перша статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Пропозиції про відкликання Верховною Радою Голови Верховної Ради України з посади (крім відкликання за його особистою заявою) можуть вноситися:

1) народними депутатами на підставі висновку комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, у разі відсторонення Голови Верховної Ради України від ведення пленарних засідань три і більше разів протягом однієї чергової сесії;

2) не менш як однією третиною народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради за їх підписами (підписні листи подаються в оригіналі, на них зазначаються прізвище, ім'я, по батькові народного депутата, номер його посвідчення та проставляється особистий підпис, який може бути відкликаний тільки до включення питання до порядку денного сесії Верховної Ради).

{Пункт 2 частини другої статті 76 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

{Частина друга статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. При розгляді питання про відкликання з посади Верховною Радою Голови Верховної Ради України (крім відкликання за його особистою заявою), про дострокове припинення ним депутатських повноважень пленарне засідання веде Перший заступник (заступник) Голови Верховної Ради України або обраний Верховною Радою за процедурою (ad hoc) головуючий на пленарному засіданні з числа народних депутатів, який не підписав пропозицію про відкликання Голови Верховної Ради України. Питання про обрання (ad hoc) головуючого на пленарному засіданні не включається до порядку денного пленарного засідання, а вирішується Верховною Радою без попередньої підготовки в комітетах після обговорення за скороченою процедурою.

{Частина третя статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 388-IX від 18.12.2019](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Рішення про включення до порядку денного сесії Верховної Ради питання про відкликання з посади Голови Верховної Ради України приймається на пленарному засіданні, наступному за днем внесення такої пропозиції. Одночасно Верховна Рада дає доручення Рахунковій палаті провести фінансову перевірку виконання кошторису Верховної Ради в поточному році.

5. Голова Верховної Ради України готує звіт про свою роботу та про виконання кошторису Верховної Ради в поточному році. Цей звіт та висновок Рахункової палати надаються народним депутатам не пізніше як за два дні до розгляду питання на пленарному засіданні.

{Частина п'ята статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. Питання про відкликання Голови Верховної Ради України з посади не потребує підготовки в комітетах.

7. У разі необхідності для збору чи перевірки інформації, що стосується питання відкликання з посади Голови Верховної Ради України, Верховна Рада створює тимчасову слідчу комісію без голосування про включення цього питання до порядку денного сесії.

Стаття 77. Розгляд питання про відкликання Голови Верховної Ради України з посади

1. Розгляд питання про відкликання Голови Верховної Ради України з посади за рішенням більшості народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради включається до порядку денного сесії Верховної Ради у визначений нею день, але не пізніше як на десятий день після включення цього питання до порядку денного сесії.

2. Загальний час щодо обговорення питання про відкликання Голови Верховної Ради України з посади визначається Верховною Радою.

3. Верховна Рада заслуховує доповідь представника народних депутатів, які ініціювали відкликання Голови Верховної Ради України з посади, і відповіді доповідача на запитання; співдоповідь представника тимчасової слідчої комісії (у разі її створення) і відповіді співдоповідача на запитання; звіт Голови Верховної Ради України про його діяльність на цій посаді - до 30

хвилин (а у разі припинення повноважень за особистою заявою звіт не обов'язковий) та його відповіді на запитання. Народні депутати мають право ставити запитання і брати участь у обговоренні питань. Головуючий на пленарному засіданні з урахуванням черговості запису на виступ надає рівні можливості для промовців, які виступають як за, так і проти особи, яка є Головою Верховної Ради України.

4. Рішення Верховної Ради про відкликання Голови Верховної Ради України з посади приймається шляхом відкритого поіменного голосування більшістю народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради і оформляється постановою Верховної Ради.

{Частина четверта статті 77 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

5. У разі якщо особиста заява Голови Верховної Ради України про його відкликання з посади не задовольняється Верховною Радою, він має право припинити виконання посадових обов'язків Голови Верховної Ради України через 15 днів після дня розгляду цього питання Верховною Радою. Після цього йому виплачується заробітна плата народного депутата і здійснюються виплати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень відповідно до закону.

Стаття 78. Повноваження Голови Верховної Ради України

1. Голова Верховної Ради України на виконання повноважень, визначених [Конституцією України](#):

1) веде засідання Верховної Ради з дотриманням вимог Регламенту;

{Пункт 2 частини першої статті 78 виключено на підставі Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

3) підписує акти, прийняті Верховною Радою, чим засвідчує відповідність їх змісту прийнятим рішенням;

4) забезпечує оприлюднення актів Верховної Ради, які не потребують наступного підписання Президентом України;

5) здійснює повноваження, передбачені [статтею 94 Конституції України](#);

{Пункт 5 частини першої статті 78 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

6) представляє Верховну Раду у зносинах з іншими органами державної влади України та органами влади інших держав і міжнародними організаціями;

7) вживає заходів для забезпечення безпеки і охорони Верховної Ради відповідно до закону;

8) вживає заходів щодо охорони та захисту народних депутатів;

9) веде засідання Погоджувальної ради;

10) забезпечує дотримання календарного плану роботи сесії та порядку денного пленарних засідань;

11) вживає заходів щодо забезпечення присутності народних депутатів на пленарних засіданнях;

12) організовує розробку планів законопроектної роботи Верховної Ради;

13) організовує підготовку питань до розгляду на пленарних засіданнях;

14) здійснює контроль за своєчасним направленням і розглядом депутатських запитів;

15) видає розпорядження з питань відрядження народних депутатів, посадових осіб Верховної Ради і підписує відповідні документи;

{Пункт 15 частини першої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

16) розподіляє посадові обов'язки між Першим заступником і заступником Голови Верховної Ради України, контролює їх виконання ними;

{Пункт 16 частини першої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

17) визначає відповідно до предметів відання комітетів головний комітет з підготовки і попереднього розгляду проектів актів, внесених на розгляд Верховної Ради;

18) має право скликати і проводити засідання комітетів, тимчасових спеціальних комісій для розгляду визначених ним або Верховною Радою питань, якщо відповідний комітет або тимчасова спеціальна комісія несвоєчасно чи неналежно виконують свої функції, й повідомляє про це на найближчому пленарному засіданні;

19) порушує перед відповідними органами, посадовими особами питання про відповідальність осіб за невиконання ними вимог, встановлених цим Регламентом, законами України ["Про статус народного депутата України"](#), ["Про комітети Верховної Ради України"](#), про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України;

20) організовує роботу Апарату Верховної Ради та здійснює контроль за його діяльністю;

21) у разі необхідності скасовує розпорядження Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України та керівника Апарату Верховної Ради України;

22) пропонує Верховній Раді кандидатуру для призначення на посаду керівника Апарату Верховної Ради України;

23) забезпечує розробку проекту кошторису Верховної Ради на наступний рік;

{Пункт 23 частини першої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

24) не пізніш як через два місяці після закінчення бюджетного року забезпечує подання на розгляд Верховної Ради звіту про виконання кошторису Верховної Ради за минулий рік;

{Пункт 24 частини першої статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

25) звертається до суду з позовом про дострокове припинення повноважень народного депутата в разі невиконання ним вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності;

26) виконує доручення Верховної Ради;

27) здійснює інші повноваження, визначені [Конституцією України](#), законами України та цим Регламентом.

2. Розпорядження Голови Верховної Ради України можуть бути змінені, скасовані рішенням Верховної Ради, прийнятим більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

Стаття 79. Обрання та відкликання з посад Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України

1. Верховна Рада обирає на строк її повноважень Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України з числа народних депутатів, кандидатури яких вносяться в порядку, передбаченому для внесення кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України ([стаття 74](#) цього Регламенту).

2. Запропоновані кандидатури на посаду Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України попередньо обговорюються в депутатських фракціях (депутатських групах), а потім на пленарному засіданні. Попередня підготовка та обговорення кандидатур на посаду здійснюються в порядку, передбаченому для обговорення кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України по кожній кандидатурі окремо або разом.

{Частина друга статті 79 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Рішення про обрання Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України приймаються відкритим поіменним голосуванням більшістю народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради і оформляються відповідними постановами.

{Частина третя статті 79 в редакції Закону [№ 2157-VI від 27.04.2010](#)}

4. Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України можуть бути обрані одночасно за єдиним списком.

{Частина четверта статті 79 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2157-VI від 27.04.2010](#)}

5. Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України можуть бути в будь-який час відкликані з посад за рішенням Верховної Ради в порядку, передбаченому [частинами першою, другою, третьою, четвертою, шостою статті 76](#), [частинами першою, третьою, п'ятою статті 77](#) цього Регламенту.

{Частина п'ята статті 79 в редакції Закону [№ 2157-VI від 27.04.2010](#)}

6. Переобрання Голови Верховної Ради України не є підставою для обов'язкового перегляду питання про перебування на посадах Першого заступника та заступника Голови Верховної Ради України.

Стаття 80. Повноваження Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України

1. Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України:

1) виконують окремі повноваження Голови Верховної Ради України за розподілом обов'язків, які визначає Голова Верховної Ради України;

2) визначають за дорученням Голови Верховної Ради України головний комітет з опрацювання внесених до Верховної Ради проектів актів відповідно до предметів відання комітетів;

3) вживають заходів для організації скоординованої спільної роботи комітетів, тимчасових спеціальних комісій і тимчасових слідчих комісій;

4) виконують інші повноваження, передбачені цим Регламентом, а також виконують доручення Верховної Ради, Голови Верховної Ради України.

2. Перший заступник Голови Верховної Ради України виконує обов'язки Голови Верховної Ради України в разі його відсутності або неможливості виконання ним своїх обов'язків. Перший заступник Голови Верховної Ради України за розподілом обов'язків веде організаційну та іншу роботу з питань взаємодії Верховної Ради з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, з питань підготовки і розгляду законопроекту про Державний бюджет України на відповідний рік та звіту про його виконання, організовує розробку проекту кошторису Верховної Ради, а також з питань здійснення Верховною Радою та її органами законопроектної діяльності, законодавчої процедури та контрольних функцій.

3. Заступник Голови Верховної Ради України виконує обов'язки Голови Верховної Ради України в разі його відсутності або неможливості виконання ним своїх обов'язків, за відсутності або неможливості їх виконання Першим заступником Голови Верховної Ради України.

Заступник Голови Верховної Ради України за розподілом обов'язків веде організаційну та іншу роботу з питань взаємодії Верховної Ради з органами судової влади та інформаційного забезпечення діяльності Верховної Ради.

Стаття 81. Створення комітетів Верховної Ради

1. Створення комітетів здійснюється з урахуванням вимог [Закону України "Про комітети Верховної Ради України"](#) та цього Регламенту.

2. Перелік комітетів затверджується у разі необхідності на першій сесії Верховної Ради нового скликання більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу.

3. Верховна Рада створює комітети у складі голів, перших заступників, заступників голів, секретарів та членів комітетів. Голови комітетів, перші заступники, заступники голів комітетів, секретарі, персональний склад членів комітетів обираються Верховною Радою більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу. Народний депутат може бути членом лише одного комітету.

4. Квоти розподілу посад голів комітетів, перших заступників, заступників голів, секретарів та членів комітетів визначаються пропорційно від кількісного складу депутатських фракцій (депутатських груп) до фактичної чисельності народних депутатів у порядку, встановленому Верховною Радою.

{Частина четверта статті 81 в редакції Законів [№ 2157-VI від 27.04.2010](#), [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

5. Облік квот пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп) у комітетах здійснює комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту.

{Частина п'ята статті 81 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 82. Обрання голів комітетів, перших заступників, заступників голів та секретарів комітетів Верховної Ради

1. Список кандидатур на посади голів, перших заступників, заступників голів та секретарів комітетів, по одній кандидатурі на кожен посаду, за поданням депутатських фракцій (депутатських груп) схвалюється Погоджувальною радою.

{Частина перша статті 82 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Питання про обрання голів комітетів, перших заступників, заступників голів та секретарів комітетів не потребує підготовки в комітетах.

3. Список для обрання голів комітетів, перших заступників, заступників голів та секретарів комітетів повинен містити назви всіх комітетів; прізвища, імена та по батькові відповідних кандидатів на посаду; назви депутатських фракцій (депутатських груп), які запропонували відповідних кандидатів на посаду згідно з розрахунковою квотою.

{Частина третя статті 82 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

4. Голови комітетів, перші заступники, заступники голів та секретарі комітетів обираються за списком у цілому без обговорення на пленарному засіданні відкритим поіменним голосуванням.

5. Голова комітету, перший заступник голови та секретар комітету не можуть бути членами однієї депутатської фракції (депутатської групи).

{Частина п'ята статті 82 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

6. Голова комітету, перший заступник, заступник голови та секретар комітету не можуть бути одночасно головами депутатських фракцій (депутатських груп).

{Частина шоста статті 82 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 83. Відкликання голови комітету, першого заступника, заступника голови та секретаря комітету Верховної Ради

1. Голова комітету, перший заступник, заступник голови та секретар комітету можуть бути в будь-який час за рішенням Верховної Ради відкликані зі своїх посад з підстав та в порядку, визначених [Законом України "Про комітети Верховної Ради України"](#) та цим Регламентом.

2. Рішення щодо включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради пропозиції про відкликання голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови та секретаря комітету зі своїх посад приймається на наступному пленарному засіданні Верховної Ради після дня внесення такої пропозиції. Одночасно приймається рішення про день розгляду зазначеного питання.

3. Для обговорення питання про відкликання голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови, секретаря комітету зі своїх посад відводиться до 30 хвилин, в тому числі для виступу голови комітету, першого заступника, заступника голови, секретаря комітету - до 10 хвилин.

4. Обговорення питання включає інформацію ініціаторів внесення пропозиції, виступ голови комітету, першого заступника, заступника голови та секретаря комітету, щодо яких порушено питання про відкликання з посади, запитання та відповіді.

5. Відсутність без поважних причин голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови, секретаря комітету на пленарному засіданні при розгляді питання про його відкликання з посади не є перешкодою для розгляду цього питання.

6. Рішення про відкликання голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови, секретаря комітету з посади приймається відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради з оформленням відповідної постанови із зазначенням підстави відкликання.

7. У разі відкликання голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови, секретаря комітету з посади право висунення кандидатури на цю посаду належить депутатській фракції (депутатській групі), за квотою якої він був обраний на цю посаду.

{Частина сьома статті 83 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 84. Формування персонального складу комітетів Верховної Ради

1. Члени комітетів обираються за списками кандидатів у члени всіх комітетів відкритим поіменним голосуванням без обговорення шляхом прийняття постанови Верховної Ради. Список персонального складу комітетів повинен містити назви всіх комітетів, назви депутатських фракцій (депутатських груп), прізвища, імена та по батькові кандидатів у члени комітету в алфавітному порядку в межах кожної депутатської фракції (депутатської групи), від якої їх висунуто.

{Частина перша статті 84 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Персональний склад усіх комітетів нового скликання визначається одночасно шляхом прийняття відповідної постанови Верховної Ради.

3. Народний депутат, який виявив бажання перейти до іншого комітету, може звернутися із відповідною заявою, погодженою з головою депутатської фракції (депутатської групи), до Голови Верховної Ради України, який направляє її для розгляду в комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, для розгляду заяви по суті і внесення пропозиції на розгляд Верховної Ради.

{Частина третя статті 84 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

4. При вирішенні питань про зміну персонального складу комітетів приймається постанова про внесення змін до постанови Верховної Ради про обрання членів комітетів.

Глава 17

УТВОРЕННЯ ТИМЧАСОВИХ СПЕЦІАЛЬНИХ КОМІСІЙ ТА ТИМЧАСОВИХ СЛІДЧИХ КОМІСІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 85. Порядок утворення тимчасової спеціальної комісії

1. Верховна Рада може прийняти рішення про утворення тимчасової спеціальної комісії для підготовки і попереднього розгляду питань, а також для підготовки і доопрацювання проектів законів та інших актів Верховної Ради на правах головного комітету, якщо предмет правового регулювання таких проектів не належить до предметів відання комітетів, утворених Верховною Радою, крім випадку, передбаченого [частиною дев'ятою статті 146](#) цього Регламенту.

2. Тимчасова спеціальна комісія утворюється з числа народних депутатів, які дали на це згоду. Кількісний склад тимчасової спеціальної комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп).

Не може бути обраний до складу тимчасової спеціальної комісії народний депутат, у якого в разі обрання виникне реальний чи потенційний конфлікт інтересів з питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється відповідна комісія. Народний депутат, кандидатура якого запропонована

депутатською фракцією (депутатською групою) до складу тимчасової спеціальної комісії, зобов'язаний повідомити Верховну Раду про неможливість брати участь у роботі тимчасової спеціальної комісії за наявності зазначеної підстави.

{Частина другу статті 85 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 1700-VII від 14.10.2014](#)}

{Частина друга статті 85 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової спеціальної комісії подаються депутатськими фракціями (депутатськими групами) у п'ятиденний строк з дня направлення до них звернення ініціатора (ініціаторів) утворення тимчасової спеціальної комісії. У складі тимчасової спеціальної комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату від кожної депутатської фракції (депутатської групи). Якщо депутатська фракція (депутатська група) не запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій спеціальній комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції (депутатської групи).

{Частина третя статті 85 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Про утворення тимчасової спеціальної комісії Верховна Рада приймає постанову, в якій визначає:

- 1) назву тимчасової спеціальної комісії;
- 2) мету, завдання і коло питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється тимчасова спеціальна комісія;
- 3) кількісний і персональний склад тимчасової спеціальної комісії, голову тимчасової спеціальної комісії та заступника голови;
- 4) термін діяльності тимчасової спеціальної комісії (на заздалегідь визначений час або на час виконання відповідної роботи);
- 5) термін звіту тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу, який не перевищує шести місяців з дня її утворення;
- 6) заходи щодо кадрового, матеріально-технічного, інформаційного, організаційного забезпечення роботи тимчасової спеціальної комісії.

5. На посаду голови тимчасової спеціальної комісії не може бути обраний голова комітету. Народний депутат за погодженням з відповідною депутатською фракцією (депутатською групою) може бути одночасно членом одного комітету і тимчасової спеціальної комісії.

{Частина п'ята статті 85 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

6. Секретар тимчасової спеціальної комісії обирається на першому засіданні тимчасової спеціальної комісії з числа її членів.

7. Голова тимчасової спеціальної комісії, заступник голови та секретар комісії не можуть бути членами однієї депутатської фракції (депутатської групи).

{Частина сьома статті 85 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

8. Строк повноважень тимчасової спеціальної комісії не може перевищувати одного року з дня її утворення.

Стаття 86. Термін діяльності тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради

1. Тимчасова спеціальна комісія утворюється на визначений Верховною Радою термін. У визначений термін, але не пізніше як через шість місяців з дня її утворення, тимчасова спеціальна комісія подає до Верховної Ради звіт про виконану роботу, а також підготовлені народними депутатами - членами цієї комісії відповідні проекти актів Верховної Ради та інші матеріали, які надаються народним депутатам. Після обговорення результатів роботи тимчасової спеціальної комісії у відповідних комітетах та на пленарному засіданні Верховна Рада приймає рішення щодо завершення роботи такої комісії або доручає їй продовжити роботу і визначає для цього термін її діяльності.

{Частина перша статті 86 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Повноваження тимчасової спеціальної комісії вважаються припиненими в разі:

1) прийняття Верховною Радою закону, постанови або іншого акта, для підготовки якого створювалася ця тимчасова спеціальна комісія;

2) припинення повноважень Верховної Ради, якою утворено цю тимчасову спеціальну комісію.

Стаття 87. Створення тимчасових слідчих комісій Верховної Ради

1. Верховна Рада відповідно до [частини четвертої статті 89 Конституції України](#) може утворювати тимчасові слідчі комісії. Питання про утворення тимчасової слідчої комісії включається до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради без голосування.

{Частина перша статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Порядок утворення, вимоги до персонального складу тимчасової слідчої комісії визначаються в порядку, передбаченому для утворення тимчасової спеціальної комісії ([частинами другою - п'ятою](#), [сьомою](#) та [восьмою статті 85](#) цього Регламенту), крім особливостей, встановлених цією статтею.

3. До складу тимчасової слідчої комісії не може входити народний депутат, який:

1) є родичем або свояком посадової, службової особи, яка працює в державному органі, органі місцевого самоврядування, на підприємстві, в установі, організації, чи особи, яка входить до керівного органу об'єднання громадян, щодо яких згідно із завданням повинно проводитися розслідування тимчасовою слідчою комісією, або посадової, службової особи, щодо якої повинно проводитися зазначене розслідування;

2) має самотійні або через членів сім'ї майнові цивільно-правові інтереси в державному органі, органі місцевого самоврядування, на підприємстві, в установі, організації, об'єднанні громадян, щодо яких згідно із завданням повинно проводитися розслідування тимчасовою слідчою комісією;

3) був або є учасником судового процесу, в якому учасником були або є державний орган, орган місцевого самоврядування, підприємство, установа, організація, їх посадові, службові особи, а також об'єднання громадян, окремі громадяни, щодо яких згідно із завданням повинно проводитися розслідування тимчасовою слідчою комісією;

4) до набуття повноважень народного депутата брав участь у ревізії, аудиторській чи іншій перевірці, результати якої стали підставою для створення тимчасової слідчої комісії;

5) матиме у разі обрання інший реальний чи потенційний конфлікт інтересів з питань, для розслідування яких створюється відповідна комісія.

{Частина третю статті 87 доповнено абзацом шостим згідно із Законом [№ 1700-VII від 14.10.2014](#)}

Не може бути обраний до складу тимчасової слідчої комісії народний депутат, у якого в разі обрання виникне реальний чи потенційний конфлікт інтересів з питань, для розслідування яких утворюється вказана комісія.

{Частина третю статті 87 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом [№ 1700-VII від 14.10.2014](#)}

4. Народний депутат, кандидатура якого запропонована депутатською фракцією (депутатською групою) до складу тимчасової слідчої комісії, зобов'язаний повідомити Верховну Раду про неможливість брати участь у роботі тимчасової слідчої комісії за наявності підстав, зазначених у частині третій цієї статті.

{Частина четверта статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

5. Секретар тимчасової слідчої комісії обирається на першому засіданні тимчасової слідчої комісії із числа її членів шляхом таємного або відкритого голосування більшістю народних депутатів від складу тимчасової слідчої комісії, затвердженого Верховною Радою.

6. Секретар тимчасової слідчої комісії більшістю народних депутатів від її складу може бути переобраний на засіданні тимчасової слідчої комісії, а голова та заступник голови тимчасової слідчої комісії - на пленарному засіданні Верховної Ради більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу.

7. Народний депутат за погодженням із відповідною депутатською фракцією (депутатською групою) може бути обраний членом лише однієї тимчасової слідчої комісії.

{Частина сьома статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

8. У разі ненадання тимчасовою слідчою комісією звіту Верховній Раді у визначений Верховною Радою термін повноваження такої комісії вважаються припиненими з наступного дня після дня закінчення терміну

подання тимчасовою слідчою комісією звіту, про що оголошується Головою Верховної Ради України на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 88. Висновки роботи тимчасової слідчої комісії Верховної Ради

1. Результати розслідування тимчасова слідча комісія викладає в звіті, який повинен містити висновки і пропозиції про:

{Абзац перший частини першої статті 88 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

- 1) факти й обставини, які стали підставами для проведення розслідування;
- 2) відомості чи обставини, встановлені тимчасовою слідчою комісією, і докази, якими це підтверджується;
- 3) відомості чи обставини, що не підтвердилися;
- 4) факти й обставини, які не були перевірені, і причини цього.

2. У пропозиціях тимчасової слідчої комісії зазначається, яким чином мають бути використані висновки тимчасової слідчої комісії в разі прийняття Верховною Радою рішення щодо них. Пропозиції тимчасової слідчої комісії викладаються у проекті постанови чи іншого акта Верховної Ради і вносяться на розгляд Верховної Ради народними депутатами - членами тимчасової слідчої комісії.

3. За результатами розгляду висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада може прийняти такі рішення:

- 1) взяти до відома висновки і пропозиції тимчасової слідчої комісії;
- 2) припинити повноваження тимчасової слідчої комісії;
- 3) продовжити роботу тимчасової слідчої комісії на визначений Верховною Радою строк, але не більше одного року з дня її утворення.

4. При розгляді висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада в разі необхідності вирішує питання щодо:

- 1) направлення матеріалів тимчасової слідчої комісії Генеральному прокурору для їх вивчення та відповідного реагування;

{Пункт 1 частини четвертої статті 88 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

2) направлення висновків тимчасової слідчої комісії Президенту України, Прем'єр-міністру України;

3) направлення висновків тимчасової слідчої комісії для реагування відповідному державному органу, органу місцевого самоврядування чи посадовій особі згідно із законом;

4) публікації висновків тимчасової слідчої комісії в газеті "Голос України".

5. Висновки і пропозиції тимчасової слідчої комісії не є вирішальними для органів, які здійснюють кримінальне провадження.

{Частина п'ята статті 88 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 245-VII від 16.05.2013](#)}

6. Повноваження тимчасової слідчої комісії припиняються:

1) одночасно з прийняттям Верховною Радою остаточного рішення щодо результатів роботи цієї комісії;

2) у разі ненадання тимчасовою слідчою комісією звіту Верховній Раді у визначений Верховною Радою термін ([частина восьма статті 87](#) цього Регламенту);

3) у разі припинення повноважень Верховної Ради відповідного скликання, якою утворено тимчасову слідчу комісію.

7. Верховна Рада заслуховує звіт про діяльність тимчасової слідчої комісії в будь-який час не пізніше встановленого терміну для її діяльності або на вимогу тимчасової слідчої комісії раніше цього терміну, але не більше двох разів за весь термін її діяльності.

Розділ IV ЗАКОНОДАВЧА ПРОЦЕДУРА

Глава 18 ВНЕСЕННЯ ТА ВІДКЛИКАННЯ ЗАКОНОПРОЕКТІВ

Стаття 89. Право законодавчої ініціативи

1. Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді належить Президенту України, народним депутатам, Кабінету Міністрів України.

{Частина перша статті 89 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Кабінет Міністрів України має виключне право на внесення проекту закону про Державний бюджет України.

3. Проект закону про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України вносить Президент України або Кабінет Міністрів України.

4. Проекти резолюцій, декларацій, звернень, заяв вносять народні депутати.

5. Право законодавчої ініціативи здійснюється шляхом внесення до Верховної Ради:

1) проектів законів, постанов;

{Пункт 1 частини п'ятої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2) проектів інших актів Верховної Ради;

3) пропозицій до законопроектів;

4) поправок до законопроектів.

6. Основні терміни, використані в цьому розділі та Регламенті, мають таке значення:

1) законопроект - проекти законів, постанов Верховної Ради, які містять положення нормативного характеру;

{Пункт 1 частини шостої статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2) проект іншого акта - проекти постанов, резолюцій, декларацій, звернень, заяв, що впливають з установчих, організаційних, контрольних та інших функцій Верховної Ради;

3) пропозиції - внесення змін до тексту законопроекту (статей, їх частин, пунктів, речень), зміни порядку розміщення, об'єднання розділів, глав, статей, їх частин і пунктів, а також виділення тих чи інших положень в окремі розділи, глави, статті;

4) поправка - внесення виправлень, уточнень, усунення помилок, суперечностей у тексті законопроекту.

7. Пропозиції вносяться до законопроекту, який готується до другого читання, в редакції, яка передбачає конкретну зміну, доповнення або виключення певних положень із тексту законопроекту.

{Частина сьома статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

8. Пропозиція щодо структурних частин законопроекту має містити послідовно викладені назви розділів, глав, а в разі необхідності - статей, частин чи пунктів законопроекту.

9. Поправка може бути внесена в електронній формі до законопроекту, який готується до другого і третього читань, а також усно під час розгляду законопроекту в другому читанні на пленарному засіданні Верховної Ради.

{Частина дев'ята статті 89 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 90. Оформлення законопроектів, проектів інших актів

1. Законопроект, проект іншого акта має бути оформлений відповідно до вимог закону, цього Регламенту та інших прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

2. Законопроект, проект іншого акта подається до Верховної Ради за підписом особи, яка має право законодавчої ініціативи або представляє орган, наділений таким правом.

3. Якщо законопроект, проект іншого акта ініційовано кількома народними депутатами, ініціатором його внесення вважається народний депутат, прізвище (підпис) якого на ньому зазначено першим. У разі якщо зазначений народний депутат відкликає свій підпис, ініціатором вважається той, чие прізвище є наступним.

4. Ініціатор внесення чи представник суб'єкта права законодавчої ініціативи має право на доповідь законопроекту, проекту іншого акта на пленарному засіданні Верховної Ради та на засіданні головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії з цього питання.

5. Законопроект, щодо якого Верховною Радою приймалося рішення стосовно вимог до його основних положень, принципів чи критеріїв, повинен відповідати цим вимогам.

6. Законопроект, у якому пропонується внести зміни до закону (законів), не може поєднуватися зі змінами до [Конституції України](#). Законопроект може передбачати внесення змін лише до тексту первинного законодавчого акта (закону, кодексу, основ законодавства тощо), а не до закону про внесення змін до цього законодавчого акта.

7. Кожен законопроект повинен містити положення щодо порядку набрання ним чинності.

8. Якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі "Перехідні положення" цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором окремому законопроекті. До законопроекту додається перелік законів та інших нормативних актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття.

9. До проектів інших актів, зазначених у [пункті 2 частини шостої статті 89](#) цього Регламенту, альтернативні проекти відповідних актів не вносяться.

Стаття 91. Супровідні документи до законопроекту, проекту іншого акта

1. Законопроект, проект іншого акта вноситься на реєстрацію разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді прийняти за результатами його розгляду, списком авторів законопроекту, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні та пояснювальною запискою, яка має містити:

- 1) обґрунтування необхідності прийняття законопроекту, цілей, завдань і основних його положень та місця в системі законодавства;
- 2) обґрунтування очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування закону після його прийняття;
- 3) інші відомості, необхідні для розгляду законопроекту.

2. Зазначені у цій статті документи подаються в електронній формі, крім випадків, передбачених цим Регламентом. До документів, які відповідно до цього Регламенту подаються у паперовій формі, додаються їх електронні файли.

{Частина друга статті 91 в редакції Законів [№ 207-IX від 17.10.2019](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. У разі внесення законопроекту, проекту іншого акта, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету (надходжень бюджету та/або витрат бюджету), суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту, проекту іншого акта подаються пропозиції змін до законодавчих актів щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету. Законопроект, проект іншого акта (крім проектів законів про Державний бюджет України, про внесення змін до закону про Державний бюджет України, про ратифікацію міжнародних договорів України щодо одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України) не має містити положень, прийняття яких призведе до збільшення державного боргу і державних гарантій.

{Частина третя статті 91 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

4. Якщо реалізація законопроекту, проекту іншого акта не впливає на показники бюджету, про це зазначається в пояснювальній записці.

{Частина четверта статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

5. У разі внесення законопроекту, остаточне прийняття рішення щодо якого можливе лише за результатами референдуму, ця обставина повинна бути зазначена у пояснювальній записці.

6. До законопроекту про внесення змін до законів додається порівняльна таблиця, яка містить редакцію відповідних положень (статей, частин, пунктів, абзаців тощо) чинного закону та нову його редакцію з урахуванням запропонованих змін.

7. Якщо законопроект, проект іншого акта вноситься за погодженням з відповідними органами виконавчої чи судової влади, до нього додається таке погодження.

Стаття 92. Реєстрація законопроектів, проектів інших актів

1. Законопроект, проект іншого акта, внесений до Верховної Ради, реєструється в Апараті Верховної Ради. Законопроект, внесений з дотриманням вимог [статей 90, 91](#) цього Регламенту, реєструється в Апараті Верховної Ради в день його внесення, а у випадку внесення у неробочий час - не пізніше наступного робочого дня.

{Частина перша статті 92 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. У прийнятті на реєстрацію законопроекту, проекту іншого акта має бути відмовлено у разі, якщо він поданий з порушенням вимог статей 90, 91 цього Регламенту, а також якщо законопроект є альтернативним і вноситься з порушенням строків, визначених цим Регламентом.

3. Пропозиції, поправки, висновки до законопроектів подаються до Апарату Верховної Ради або безпосередньо до комітету чи до тимчасової спеціальної комісії, які визначені головними з відповідних законопроектів, в електронній формі.

{Частина третя статті 92 в редакції Законів [№ 207-IX від 17.10.2019](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Усі зареєстровані законопроекти, проекти інших актів та супровідні документи вносяться до єдиної автоматизованої системи та розміщуються на веб-сайті Верховної Ради.

{Частина четверта статті 92 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 93. Попередній розгляд законопроектів, проектів інших актів у комітетах

1. Кожен законопроект, проект іншого акта після його реєстрації не пізніше як у п'ятиденний строк направляється Головою Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків Першим заступником, заступником Голови Верховної Ради України в комітет, який відповідно до предметів відання комітетів визначається головним з підготовки і попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта, а також у комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, для проведення експертизи щодо його впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини, комітет, до предмета відання якого належать питання боротьби з корупцією, для підготовки експертного висновку щодо його відповідності вимогам антикорупційного законодавства та в комітет, до

предмета відання якого належить оцінка відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції для підготовки експертного висновку. Кожен законопроект не пізніш як у триденний строк направляється комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, до Кабінету Міністрів України для здійснення експертизи щодо його впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини.

{Частина перша статті 93 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 3614-VI від 07.07.2011](#), [№ 224-VII від 14.05.2013](#); в редакції Закону [№ 429-VII від 03.09.2013](#)}

2. У разі якщо для підготовки і попереднього розгляду, доопрацювання законопроектів Верховна Рада приймає рішення про утворення тимчасової спеціальної комісії ([стаття 85](#) цього Регламенту), така комісія здійснює функції головного комітету з цих питань у порядку, визначеному цим Регламентом.

3. Головний комітет не пізніш як у тридцятиденний строк попередньо розглядає законопроект, проект іншого акта і ухвалює висновок щодо доцільності включення його до порядку денного сесії Верховної Ради. До висновку головного комітету додаються висновки комітетів, до предметів відання яких належать питання відповідно бюджету, боротьби з корупцією та оцінки відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, які мають бути подані до головного комітету у 21-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого акта для надання висновку.

{Частина третя статті 93 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 3614-VI від 07.07.2011](#), [№ 224-VII від 14.05.2013](#); в редакції Закону [№ 429-VII від 03.09.2013](#)}

4. За дорученням Верховної Ради, Голови Верховної Ради України, за зверненням головного комітету, голови або першого заступника голови головного комітету чи з власної ініціативи комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, розглядає законопроект, проект іншого акта та готує експертний висновок на відповідність його оформлення та реєстрації вимогам закону, цього Регламенту та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Висновок комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, додається до висновку головного комітету та має бути поданий до головного комітету у 21-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого

акта для надання висновку. У разі якщо законопроект, проект іншого акта оформлено та/або зареєстровано без дотримання вимог закону, цього Регламенту та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, висновки комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, направляється головному комітету та Голові Верховної Ради України для повернення законопроекту, проекту іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи без його включення до порядку денного сесії та розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради.

{Статтю 93 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 429-VII від 03.09.2013](#)}

5. До попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта головний комітет на своєму засіданні може запропонувати Кабінету Міністрів України, міністерствам, іншим державним органам, об'єднанням громадян висловити свою думку щодо доцільності його прийняття.

6. Для попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта на засідання головного комітету запрошується ініціатор внесення законопроекту чи представник суб'єкта права законодавчої ініціативи, а в разі необхідності - представники Кабінету Міністрів України, міністерств, інших державних органів, об'єднань громадян, а також експерти, фахівці та інші особи.

7. Інші комітети за зверненням головного комітету або з власної ініціативи розглядають законопроект, проект іншого акта і направляють свої висновки до головного комітету. Якщо комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, інші комітети не направили свої висновки до головного комітету у встановлений частинами третьою та четвертою цієї статті строк, головний комітет попередньо розглядає законопроект, проект іншого акта без таких висновків.

{Частина сьома статті 93 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 429-VII від 03.09.2013](#)}

Стаття 94. Повернення законопроекту, проекту іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи

1. Голова Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків Перший заступник, заступник Голови Верховної Ради України за наявності передбачених цією статтею підстав за пропозицією головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії або Погоджувальної ради повертає внесений законопроект, проект іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи без

його включення до порядку денного сесії та розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради.

2. Підставами для повернення законопроекту, проекту іншого акта без його включення до порядку денного та розгляду на пленарному засіданні є:

1) висновок комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, про те, що законопроект суперечить положенням [Конституції України](#), крім випадків, коли він стосується внесення змін до Конституції України;

2) висновок комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, про те, що внесений законопроект, проект іншого акта оформлений та/або зареєстрований без дотримання вимог закону, цього Регламенту та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів;

3) відсутність фінансово-економічного обґрунтування законопроекту, проекту іншого акта, якщо головний комітет чи відповідна тимчасова спеціальна комісія не вважають за можливе розглядати його без такого обґрунтування;

4) наявність прийнятого в першому читанні законопроекту, щодо якого внесений проект є альтернативним;

5) відхилення на поточній сесії Верховної Ради законопроекту, положення якого дослівно або по суті повторюють поданий законопроект.

3. Повернення законопроекту, проекту іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи здійснюється в 15-денний строк після отримання висновку головного комітету чи відповідної тимчасової спеціальної комісії з повідомленням про причину повернення.

4. Повернені законопроекти, проекти інших актів можуть бути повторно внесені на розгляд Верховної Ради за умови усунення недоліків, що стали підставою для їх повернення.

Стаття 95. Зняття законопроектів з розгляду

1. Законопроекти, не прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому читанні за основу, вважаються знятими з розгляду і не розглядаються Верховною Радою нового скликання.

2. Верховна Рада своїм рішенням може зняти законопроект з розгляду, якщо внаслідок прийняття інших законодавчих актів чи з інших причин законопроект втратив свою актуальність.

3. У разі прийняття Верховною Радою за основу одного з альтернативних законопроектів інші альтернативні законопроекти знімаються з розгляду без прийняття про це окремого рішення.

4. Знятими з розгляду вважаються також відкликані та відхилені законопроекти.

Стаття 96. Включення законопроектів до порядку денного сесії Верховної Ради

1. На пленарному засіданні Верховної Ради, за винятком випадку, передбаченого частиною четвертою цієї статті, розглядаються лише законопроекти, включені до порядку денного сесії Верховної Ради.

2. Питання про включення законопроекту до порядку денного сесії розглядається Верховною Радою протягом 30 днів після ухвалення висновку головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії, але не раніше ніж через два дні після надання народним депутатам висновку головного комітету (або тимчасової спеціальної комісії у разі її створення), висновків інших комітетів.

{Частина друга статті 96 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 4162-VI від 09.12.2011](#)}

3. Якщо головний комітет у визначений цим Регламентом строк ([частина третя статті 93](#) цього Регламенту) не ухвалить висновку щодо включення відповідного законопроекту до порядку денного сесії, Верховна Рада в 15-денний строк після звернення з цього приводу суб'єкта права законодавчої ініціативи розглядає питання щодо законопроекту на пленарному засіданні та приймає рішення про включення його до порядку денного сесії Верховної Ради або про надання головному комітету додаткового часу для підготовки висновку щодо нього.

{Частина третя статті 96 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. За процедурним рішенням Верховної Ради для невідкладного розгляду може бути включено до порядку денного пленарного засідання (без додаткового включення до порядку денного сесії) законопроект, якщо він

був підготовлений для термінового розгляду на виконання відповідного доручення Верховної Ради.

Стаття 97. Справа законопроекту

1. Щодо кожного законопроекту, включеного до порядку денного сесії Верховної Ради, Апарат Верховної Ради та головний комітет ведуть справу законопроекту в електронній та паперовій формах. Справа законопроекту містить документи, внесені в порядку законодавчої ініціативи, документи, підготовлені в процесі розробки, розгляду, доопрацювання, прийняття відповідного законопроекту Верховною Радою, а також документи, які підготовлені органами Верховної Ради, державними органами, установами і організаціями за зверненням Верховної Ради.

{Частина перша статті 97 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 207-IX від 17.10.2019](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. До справи законопроекту в хронологічному порядку їх внесення, подання, направлення, розгляду або прийняття включаються:

- 1) законопроект, у тому числі альтернативний (альтернативні), у разі його (їх) внесення в установленому порядку, пояснювальні записки до нього (них) та інші супровідні документи;
- 2) проекти альтернативних рішень, що надходили, і рішення Верховної Ради щодо розробки, доопрацювання, прийняття відповідного законопроекту;
- 3) усі проміжні редакції, у тому числі й альтернативні, відповідного законопроекту, які вносилися на попередній розгляд, редакції на перше, друге, третє чи повторні перше і друге читання, а також пояснювальні записки до них та інші супровідні документи;
- 4) пропозиції і поправки до законопроекту, внесені в установленому порядку;
- 5) висновки щодо законопроекту та дані експертиз, інформаційних чи наукових досліджень, виконаних щодо законопроекту за дорученням Верховної Ради;
- 6) висновки комітетів щодо законопроекту;
- 7) протоколи або витяги з протоколів засідань головного комітету щодо законопроекту та стенограми відповідних засідань у разі їх ведення;

- 8) витяги із протоколів і стенограм пленарних засідань Верховної Ради, які містять інформацію про розгляд відповідного законопроекту;
- 9) дані про результати поіменного голосування щодо законопроекту;
- 10) пропозиції Президента України щодо законопроекту;
- 11) документи про результати і наслідки референдуму щодо цього законопроекту;
- 12) листи, якими супроводжувалися документи до законопроекту (закону);
- 13) текст закону в остаточній редакції;
- 14) законопроекти та інші документи, пов'язані з розробкою і розглядом Верховною Радою актів про зміну чи скасування цього закону.

3. До справи законопроекту, яка ведеться в електронній формі, включаються оригінали електронних документів та ідентичні за документарною інформацією та реквізитами електронні копії оригіналів паперових документів.

До справи законопроекту, яка ведеться в паперовій формі, включаються оригінали документів у паперовій формі та копії електронних документів у паперовій формі.

{Частина третя статті 97 в редакції Законів [№ 207-IX від 17.10.2019](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 98. Надання законопроектів народним депутатам

1. Усі зареєстровані законопроекти та супровідні документи до них відповідно до [статті 99](#) цього Регламенту, законопроекти, підготовлені до другого та наступних читань, висновки щодо законопроектів, підготовлені головним комітетом до першого та наступних читань, висновки інших комітетів, пропозиції Президента України разом з висновком головного комітету, порівняльною таблицею та іншими супровідними документами відповідно до [статті 133](#) цього Регламенту, пропозиції щодо усунення неузгодженостей чи редакційних неточностей у прийнятому законі надаються народному депутату в електронному вигляді засобами єдиної автоматизованої системи шляхом розсилки інформаційних листів.

За зверненням народного депутата до Апарату Верховної Ради йому надаються паперові копії зазначених документів протягом трьох робочих днів з дня такого звернення.

2. Інформаційний лист про реєстрацію законопроектів надсилається народному депутату на початку робочого дня, наступного за днем направлення відповідного законопроекту до головного комітету (або тимчасової спеціальної комісії у разі її створення), але не раніше дня його розміщення в єдиній автоматизованій системі. Інформаційний лист має містити посилання на відповідні сторінки єдиної автоматизованої системи.

Інформаційний лист про законопроекти, підготовлені до другого та наступних читань, висновки щодо законопроектів, підготовлені головним комітетом до першого, повторного першого, другого, повторного другого, третього читання, висновки інших комітетів, висновки експертиз, пропозиції Президента України разом з висновком головного комітету, порівняльною таблицею та іншими супровідними документами відповідно до [статті 133](#) цього Регламенту, пропозиції щодо усунення неузгодженостей чи редакційних неточностей у прийнятому законі надається народному депутату засобами єдиної автоматизованої системи на початку робочого дня, наступного за днем їх реєстрації в єдиній автоматизованій системі.

3. Висновки комітетів до зареєстрованих законопроектів, законопроекти, підготовлені до другого та наступних читань, і супровідні документи до них вносяться до єдиної автоматизованої системи.

{Стаття 98 в редакції Закону [№ 4162-VI від 09.12.2011](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 207-IX від 17.10.2019](#); в редакції Закону [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 99. Відомості, які необхідно зазначати в законопроекті та супровідних документах, що надаються народним депутатам

1. Законопроект, який надається народним депутатам, крім його назви, на титульній та наступних сторінках повинен містити інформацію про:

{Абзац перший частини першої статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

1) назву органу, до якого він вноситься, - "Верховна Рада України";

2) ініціаторів внесення - суб'єктів права законодавчої ініціативи та їх підписи або підпис особи, яка представляє Кабінет Міністрів України чи Національний банк України;

{Пункт 2 частини першої статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

3) дату реєстрації та реєстраційний номер законопроекту;

4) перелік додатків до законопроекту із зазначенням кількості сторінок кожного.

{Пункт 4 частини першої статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. До законопроекту додаються супровідні документи, в яких наводяться такі відомості:

1) дата і перелік стадій опрацювання та розгляду, які пройшов поданий законопроект, текст рішення Верховної Ради щодо нього;

2) перелік комітетів, яким доручено роботу з підготовки цього документа, із зазначенням головного комітету, а також тих, які подали свої висновки щодо цього проекту;

{Пункт 2 частини другої статті 99 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3) висновки експертиз щодо законопроекту;

4) прізвище і посада визначеного доповідача (співдоповідача);

5) автори, які розробляли законопроект (для законопроектів, які вносяться на перше читання) або його структурні частини, та перелік державних органів, з якими погоджено його остаточну редакцію.

3. За рішенням головного комітету можуть надаватися інші документи інформаційного характеру щодо законопроекту.

Стаття 100. Альтернативні законопроекти

1. Альтернативними вважаються законопроекти, які містять положення, що регулюють однакове коло питань та повторюють за суттю положення щодо регулювання одних і тих же суспільних відносин.

2. Альтернативний законопроект може бути внесений не пізніше як у 14-денний строк після дня надання народним депутатам першого законопроекту з відповідного питання.

3. Альтернативні законопроекти до повторного першого читання можуть бути внесені в 10-денний строк з дня направлення на повторне перше читання законопроекту, щодо якого він є альтернативним.

4. Після прийняття законопроекту в першому читанні внесення альтернативних законопроектів щодо нього не допускається.

Стаття 101. Особливості розгляду законопроектів, визначених як невідкладні

1. Невідкладними є законопроекти, що визначені Президентом України або рішенням Верховної Ради як такі.

2. Верховна Рада може прийняти рішення про визначення законопроекту невідкладним після включення його до порядку денного сесії Верховної Ради або в ході його наступного розгляду.

3. Верховна Рада може прийняти рішення щодо законопроектів, визначених як невідкладні, про одноразове відхилення (ad hoc) від процедури розгляду, передбаченої цим Регламентом, і скоротити строки внесення альтернативних законопроектів, внесення пропозицій і поправок, а також строки надання законопроекту народним депутатам до його розгляду в тому чи іншому читанні. Не допускається скорочення зазначених строків більш як наполовину.

4. Законопроект, визначений як невідкладний, після завершення його попереднього розгляду чи доопрацювання включається до порядку денного найближчого пленарного засідання Верховної Ради і розглядається позачергово.

Стаття 102. Розгляд законопроектів Верховною Радою

1. Законопроекти розглядаються Верховною Радою, як правило, за процедурою трьох читань з урахуванням особливостей, встановлених у цій статті.

2. Розгляд і прийняття законопроекту за процедурою трьох читань включає:

1) перше читання - обговорення основних принципів, положень, критеріїв, структури законопроекту та прийняття його за основу;

2) друге читання - постатейне обговорення і прийняття законопроекту в другому читанні;

3) третє читання - прийняття законопроекту, який потребує доопрацювання та узгодження, в цілому.

3. Рішення про проведення повторних перших, других читань законопроектів Верховна Рада може приймати не більше двох разів.

4. За рішенням Верховної Ради допускається остаточне прийняття законопроекту (крім проектів кодексів і законопроектів, які містять понад 100 статей, пунктів) відразу після першого чи другого читання, якщо законопроект визнано таким, що не потребує доопрацювання, та якщо не надійшло зауважень щодо його змісту від народних депутатів, інших суб'єктів права законодавчої ініціативи, юридичного чи експертного підрозділів Апарату Верховної Ради.

5. Під час другого і третього читань розглядаються порівняльні таблиці законопроектів, а щодо законопроектів про внесення змін до законів порівняльні таблиці розглядаються і в першому читанні.

Стаття 103. Експертиза законопроектів

1. За дорученням Голови Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків - Першого заступника Голови Верховної Ради України, заступника Голови Верховної Ради України або за рішенням головного комітету законопроект направляється на наукову, юридичну чи іншу експертизу, проведення інформаційного чи наукового дослідження; при цьому предмет і мета експертизи, пошуку, дослідження повинні бути чітко визначені.

2. Зареєстрований та включений до порядку денного сесії законопроект при підготовці до першого читання в обов'язковому порядку направляється для проведення наукової експертизи, а при підготовці до всіх наступних читань - для проведення юридичної експертизи та редакційного опрацювання у відповідні структурні підрозділи Апарату Верховної Ради. Остаточна юридична експертиза і редакційне опрацювання здійснюються після прийняття акта Верховної Ради в цілому.

3. Зареєстровані законопроекти, які мають системний характер для окремих галузей законодавства і необхідність наукового опрацювання яких при підготовці до першого читання встановив профільний комітет, направляються для одержання експертних висновків до Національної

академії наук України. Окремі законопроекти також можуть направлятися для одержання експертних висновків до Кабінету Міністрів України, відповідних міністерств, інших державних органів, установ і організацій або окремих фахівців.

{Частина третя статті 103 в редакції Закону [№ 848-VIII від 26.11.2015](#)}

4. Експертні висновки повинні бути подані до Верховної Ради не пізніше 14 днів з дня надходження такого звернення від посадових осіб та органів Верховної Ради. Якщо в установлені строки висновки не одержано, вважається, що зауваження відсутні.

5. Висновки, підготовлені за результатами експертизи, направляються головному комітету для врахування при розгляді законопроекту та прийняття рішення стосовно подальшої роботи над ним.

Стаття 104. Відкликання законопроектів

1. Законопроект може бути відкликаний суб'єктом права законодавчої ініціативи, який його вніс, до включення такого законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради.

2. Законопроект, включений до порядку денного сесії Верховної Ради, до його прийняття Верховною Радою в першому читанні за основу може бути відкликаний за рішенням Верховної Ради і знятий з розгляду.

3. Порухення питання про відкликання законопроекту здійснюється шляхом подання заяви ініціатором внесення - суб'єктом права законодавчої ініціативи на ім'я Голови Верховної Ради України.

{Частина третя статті 104 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Відкликаний законопроект знімається з розгляду із відповідним зазначенням про це в єдиній автоматизованій системі.

{Частина четверта статті 104 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 105. Визнання законопроектів відкликаними

1. Законопроекти, внесені та не прийняті до закінчення строку повноважень Верховної Ради відповідного скликання в першому читанні, вважаються відкликаними.

2. Законопроект вважається відкликаним, якщо до його прийняття в першому читанні повноваження народного депутата - ініціатора його внесення достроково припинено.

3. Законопроект, внесений Президентом України або Кабінетом Міністрів України, вважається відкликаним, якщо до його прийняття в першому читанні за основу повноваження Президента України або Кабінету Міністрів України були припинені. Такий законопроект знімається з розгляду із відповідним зазначенням про це в єдиній автоматизованій системі.

{Частина третя статті 105 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 106. Розгляд законопроектів, прийнятих Верховною Радою попереднього скликання в першому і наступних читаннях

1. Голова Верховної Ради України попереднього скликання подає новообраній Верховній Раді перелік законопроектів, законів, повернутих з пропозиціями Президента України, розгляд яких не було завершено прийняттям остаточного рішення щодо них Верховною Радою попереднього скликання. До переліку додаються звіт про виконану роботу щодо підготовки та розгляду цих питань, а також справи незавершених законопроектів.

2. Прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому чи наступних читаннях законопроекти, але не прийняті в цілому, готуються і розглядаються Верховною Радою нового скликання за процедурою підготовки до другого читання, встановленою цим Регламентом.

Стаття 107. Визнання законопроектів відхиленими

1. Законопроект вважається відхиленим, якщо запропоновані рішення на його підтримку не отримали необхідної кількості голосів народних депутатів. Таке відхилення законопроекту заноситься до протоколу пленарного засідання Верховної Ради.

2. Відхилений Верховною Радою законопроект або законопроект, що повторює його за суттю, не може бути внесений на поточній та наступній за нею позачерговій сесіях Верховної Ради відповідного скликання. Відхилений законопроект знімається з розгляду із відповідним зазначенням про це в єдиній автоматизованій системі.

РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЕКТІВ У ПЕРШОМУ ЧИТАННІ

Стаття 108. Розгляд законопроектів головним комітетом

1. Після включення законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради підготовка його до першого читання здійснюється головним комітетом.
2. Розгляд законопроекту при підготовці його до першого читання здійснюється в порядку, передбаченому для попереднього розгляду законопроектів ([стаття 93](#) цього Регламенту), з урахуванням особливостей, визначених цією главою.

Стаття 109. Строки подання пропозицій до законопроектів

1. До повторного першого читання законопроекту пропозиції до законопроекту вносяться в 10-денний строк після дня попереднього першого читання цього законопроекту.
2. Верховна Рада своїм рішенням про одноразове відхилення (ad hoc) від процедури, визначеної цим Регламентом, може перенести розгляд законопроекту, продовжити встановлені у цій статті строки або скоротити їх не більш як наполовину. Скорочення строку не допускається при розгляді проекту кодексу чи іншого законопроекту, кількість статей, пунктів якого понад 100.
3. До повторного першого читання законопроекту вносяться пропозиції лише щодо його основних положень, принципів, критеріїв.

Стаття 110. Особливості розгляду альтернативних законопроектів

1. Альтернативні законопроекти розглядаються, як правило, в порядку черговості їх внесення.
2. При розгляді альтернативних законопроектів головний комітет може рекомендувати Верховній Раді взяти за основу один із них або підготувати інший законопроект, який вноситься на розгляд Верховної Ради народними депутатами - членами цього комітету.
3. При підготовці законопроекту до першого читання головний комітет може викласти в ньому альтернативні варіанти спірних положень.

4. Верховна Рада розглядає альтернативні законопроекти на пленарному засіданні одночасно з основним законопроектом.

Стаття 111. Висновок головного комітету щодо законопроектів

1. За наслідками підготовки законопроекту до розгляду в першому читанні головний комітет ухвалює висновок, який має містити:

1) пропозицію про прийняття Верховною Радою щодо відповідного законопроекту (кожного з альтернативних законопроектів у разі їх внесення) одного з рішень, передбачених [статтею 114](#) цього Регламенту, та обґрунтування такої пропозиції;

2) пропозицію щодо перенесення розгляду законопроекту (в разі необхідності).

2. У разі розгляду альтернативних законопроектів головний комітет може внести пропозицію про попереднє визначення Верховною Радою основних положень, принципів, критеріїв та структурних частин законопроекту, на яких має ґрунтуватися відповідний законопроект.

3. У разі якщо законопроект потребує фінансово-економічного обґрунтування, до висновку головного комітету обов'язково додається висновок комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, щодо впливу законопроекту на показники бюджету та відповідності законопроекту законам, що регулюють бюджетні відносини. Головний комітет може також долучити одержані висновки Кабінету Міністрів України та інших комітетів з цього питання.

{Частина третя статті 111 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

4. Якщо у висновках комітетів, яким Верховною Радою було доручено попередній розгляд законопроекту, є розбіжності, головний комітет вживає заходів щодо їх врегулювання. Питання, стосовно яких комітетами не досягнуто згоди, вносяться на розгляд Верховної Ради.

Стаття 112. Строки надання народним депутатам висновків до законопроектів, підготовлених до першого читання

1. Висновок, підготовлений головним комітетом до першого читання законопроекту, висновки відповідних комітетів та інші супровідні документи до нього надаються народним депутатам не пізніше як за сім днів

до дня розгляду цього законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 113. Порядок розгляду законопроектів у першому читанні

1. Розгляд законопроекту в першому читанні, як правило, проводиться за процедурою повного обговорення законопроектів ([стаття 30](#) цього Регламенту).
2. При розгляді законопроекту в першому читанні Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про обговорення проекту за скороченою процедурою.
3. Обговорення за скороченою процедурою не допускається при розгляді проектів кодексів та інших законопроектів, у яких кількість статей, пунктів понад 100.
4. Після завершення обговорення законопроекту в першому читанні проводиться голосування щодо прийняття одного з рішень, передбачених статтею 114 цього Регламенту.

Стаття 114. Рішення за наслідками розгляду законопроекту в першому читанні

1. За наслідками розгляду законопроекту в першому читанні Верховна Рада може прийняти рішення про:
 - 1) прийняття законопроекту за основу з дорученням головному комітету підготувати його до другого читання;
 - 2) відхилення законопроекту;
 - 3) повернення законопроекту суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання або направлення його до головного комітету для підготовки на повторне перше читання, визначивши при цьому основні положення, принципи, критерії, яким повинен відповідати доопрацьований законопроект чи його структурні частини;
 - 4) опублікування законопроекту у визначеному Верховною Радою друкованому засобі масової інформації для всенародного обговорення, доопрацювання його головним комітетом з урахуванням наслідків обговорення і подання на повторне перше читання.

2. Верховна Рада після прийняття законопроекту за основу може прийняти рішення про прийняття законопроекту в цілому, за умови дотримання вимог цього Регламенту ([частина четверта статті 102](#)).

3. Законопроект вважається відхиленням, якщо жодне з рішень, зазначених у пунктах 1, 3, 4 частини першої цієї статті, не підтримано необхідною кількістю голосів народних депутатів. Здійснення таким чином відхилення законопроекту заноситься до протоколу пленарного засідання як рішення Верховної Ради і має наслідки, передбачені цим Регламентом (частина друга статті 107).

Стаття 115. Особливості процедури повторного першого читання законопроекту

1. Законопроект на повторне перше читання подається у визначений Верховною Радою строк, але не пізніше 30 днів після дня його попереднього розгляду, у новій редакції, підготовленій головним комітетом та/або суб'єктом права законодавчої ініціативи, з висновками головного та інших комітетів і розглядається в порядку, передбаченому цим Регламентом ([статті 112, 113](#)).

2. Строки подання на повторне перше читання законопроекту, щодо якого прийнято рішення про всенародне обговорення, визначаються окремою постановою Верховної Ради.

3. Головний комітет та/або суб'єкт права законодавчої ініціативи, які відповідно до рішення Верховної Ради підготували законопроект на повторне перше читання, мають право на доповідь.

Глава

20

РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЕКТІВ У ДРУГОМУ ЧИТАННІ

Стаття 116. Строки подання пропозицій і поправок до законопроекту, який готується до другого читання

1. Пропозиції і поправки до законопроекту, який готується до другого читання, можуть вноситися лише до того тексту законопроекту (розділів, глав, статей, їх частин, пунктів, підпунктів, абзаців, речень), який прийнятий Верховною Радою за основу. Головний комітет, як виняток, може прийняти рішення про врахування внесених пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні, якщо про необхідність

їх внесення було зазначено у висновках цього головного комітету та/або експертного підрозділу Апарату Верховної Ради і оголошено головуючим на пленарному засіданні під час розгляду такого законопроекту у першому читанні. Такі пропозиції і поправки повинні відповідати предмету правового регулювання законопроекту.

Пропозиції і поправки до законопроекту, який готується до другого читання, вносяться в 14-денний строк після дня прийняття законопроекту за основу. До повторного другого читання законопроекту пропозиції і поправки вносяться в 10-денний строк після дня попереднього другого читання і лише до тих розділів, глав, статей, їх частин, пунктів, підпунктів, абзаців, речень законопроекту, що не були прийняті у другому читанні. Пропозиції і поправки до законопроектів, розгляд яких не було завершено Верховною Радою попереднього скликання ([частина друга](#) статті 106 цього Регламенту), вносяться в 14-денний строк після дня включення їх до порядку денного першої сесії новообраної Верховної Ради.

{Частина перша статті 116 в редакції Закону [№ 163-IX від 03.10.2019](#)}

2. Верховна Рада своїм рішенням про одноразове відхилення (ad hoc) від закріплених у цьому Регламенті положень може продовжити встановлені у цій статті строки або скоротити їх не більш як наполовину. Скорочення не допускається при розгляді проекту кодексу чи іншого законопроекту, кількість статей, пунктів якого понад 100.

Стаття 117. Строки надання народним депутатам законопроектів, підготовлених до другого читання

1. Законопроект, підготовлений до другого чи повторного другого читання, висновок головного комітету та інші супровідні документи до нього надаються народним депутатам не пізніше як за десять днів до дня розгляду цього законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради.

2. Законопроект, підготовлений до другого чи повторного другого читання, має бути завізований керівником секретаріату головного комітету та підписаний головою цього комітету.

Текст такого законопроекту опрацьовується в юридичному і редакційному підрозділах Апарату Верховної Ради. Висновки юридичної експертизи та редакційного опрацювання підписуються керівниками відповідних підрозділів та додаються до супровідних документів, які надаються народним депутатам разом із законопроектом. Такі висновки можуть бути

враховані головним комітетом під час підготовки законопроекту до другого чи повторного другого читання.

{Частина друга статті 117 в редакції Закону [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 118. Зміст порівняльної таблиці законопроекту, підготовленого до другого читання

1. Законопроект, підготовлений до другого читання, подається у вигляді порівняльної таблиці, яка має містити:

- 1) текст законопроекту, прийнятого за основу;
- 2) усі внесені та не відкликані пропозиції (можливо, із стислим обґрунтуванням), поправки, що мають суцільну нумерацію і розміщуються на рівні з відповідними статтями законопроекту, із зазначенням ініціаторів їх внесення - суб'єктів права законодавчої ініціативи;
- 3) висновок головного комітету щодо внесених пропозицій, поправок;
- 4) остаточну редакцію статей законопроекту, що пропонується головним комітетом для прийняття у другому читанні.

2. Якщо з тих чи інших причин не всі пропозиції, поправки включені до порівняльної таблиці, головним комітетом готується і подається додаткова порівняльна таблиця.

3. Якщо головний комітет не прийняв рішення щодо тієї чи іншої пропозиції чи поправки до законопроекту, то остаточна редакція тексту законопроекту в цій частині залишається комітетом в редакції першого читання.

4. Пропозиція, внесена у встановленому порядку до другого читання, залишається без розгляду і до порівняльної таблиці, передбаченої частиною першою цієї статті, не включається на підставі висновку комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, про те, що внесена пропозиція суперечить вимогам [Конституції України](#). Такий висновок надається комітетом, до предмета відання якого належать питання конституційного права, за зверненням головного комітету у 14-денний строк з дня отримання звернення.

5. У разі якщо до законопроекту, підготовленого до другого читання чи повторного другого читання, не надійшло пропозицій та поправок, такий законопроект подається без порівняльної таблиці.

6. У разі якщо висновки юридичної експертизи та редакційного опрацювання містять зауваження до законопроекту, підготовленого до другого читання чи повторного другого читання, головний комітет може розглянути на своєму засіданні пропозиції (поправки) членів комітету, підготовлені з урахуванням таких висновків.

{Статтю 118 доповнено частиною шостою згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 119. Розгляд законопроектів у другому читанні

1. Під час розгляду законопроекту в другому читанні Верховна Рада проводить його постатейне обговорення та голосування, крім випадку розгляду законопроекту за особливою процедурою ([стаття 119-1](#) цього Регламенту). У разі необхідності можуть обговорюватися і ставитися на голосування окремі частини, пункти, підпункти, речення або статті.

{Частина перша статті 119 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 561-IX від 16.04.2020](#)}

2. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про розгляд законопроекту розділами, частинами з проведенням щодо них самостійного обговорення і голосування. Таке процедурне рішення може прийматися після обговорення за скороченою процедурою.

3. До початку чи у ході обговорення законопроекту в другому читанні може бути внесена пропозиція про обговорення і голосування спочатку тих структурних частин законопроекту, які містять основні, вирішальні або зумовлюючі положення щодо його інших відповідних структурних частин. Така пропозиція обговорюється за скороченою процедурою, після чого приймається процедурне рішення. У разі внесення Погоджувальною радою пропозицій щодо послідовності розгляду структурних частин законопроекту така пропозиція ставиться на голосування без обговорення до початку розгляду законопроекту.

Стаття 119-1. Особлива процедура розгляду законопроектів у другому читанні

1. У разі подання до законопроекту, що готується до другого читання (крім проекту кодексу, законопроекту, що розглядається Верховною Радою за спеціальною процедурою), пропозицій, поправок у кількості, що у п'ять разів або більше перевищує кількість статей проекту первинного законодавчого акта чи кількість пунктів проекту про внесення змін до

первинних законодавчих актів, але не менш як 500 пропозицій, поправок, такий законопроект може розглядатися за особливою процедурою, відмінною від встановленої [статтями 119, 120, 121](#) цього Регламенту.

Особлива процедура застосовується за пропозицією, підписаною не менш як однією третиною народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, підтриманою рішенням Верховної Ради, прийнятим на пленарному засіданні більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, за умови надання народним депутатам порівняльної таблиці та супровідних документів до неї ([стаття 117](#) цього Регламенту). Таке рішення заноситься до протоколу пленарного засідання Верховної Ради.

2. У разі прийняття Верховною Радою рішення про застосування особливої процедури у дводенний строк з дня прийняття такого рішення:

1) кожна депутатська фракція (депутатська група) має право визначити не більше п'яти пропозицій, поправок, не врахованих головним комітетом, на яких вона наполягає, та надіслати на адресу головного комітету лист із зазначенням номерів та ініціаторів таких пропозицій, поправок у порівняльній таблиці законопроекту, підготовленого до другого читання;

2) кожний позафракційний народний депутат, пропозиції, поправки якого не враховані головним комітетом, має право визначити не більше однієї своєї неврахованої пропозиції, поправки, на якій він наполягає, та надіслати на адресу головного комітету лист із зазначенням її номера у порівняльній таблиці законопроекту, підготовленого до другого читання.

3. Головний комітет у дводенний строк узагальнює пропозиції, поправки, отримані у порядку, визначеному частиною другою цієї статті, і готує уточнену порівняльну таблицю для розгляду законопроекту в другому читанні, до якої включає також усі враховані головним комітетом пропозиції, поправки.

4. На пленарному засіданні розгляд законопроекту у другому читанні за особливою процедурою здійснюється у такому порядку:

1) виступ голови комітету або представника головного комітету - до 2 хвилин;

2) обговорення пропозицій, поправок, включених до уточненої порівняльної таблиці законопроекту, із можливим наступним голосуванням щодо врахування відхилених або щодо підтвердження врахованих головним комітетом пропозицій, поправок, що передбачає право на виступ:

ініціатора відхиленої пропозиції, поправки - до 2 хвилин;

народного депутата, який вимагає поставити на голосування (для її підтвердження) пропозицію, поправку, враховану головним комітетом, - до 1 хвилини;

голови або представника головного комітету для обґрунтування рішення комітету щодо кожної обговореної пропозиції, поправки - до 1 хвилини;

3) прийняття рішення за результатами розгляду законопроекту у другому читанні ([стаття 123](#) цього Регламенту).

{Регламент доповнено статтею 119-1 згідно із Законом [№ 561-IX від 16.04.2020](#)}

Стаття 120. Порядок обговорення законопроектів при розгляді в другому читанні

1. Під час розгляду законопроекту в другому читанні проводиться обговорення кожної статті в порядку її нумерації в запропонованій головним комітетом редакції, якщо не прийнято рішення про розгляд законопроекту в іншому порядку відповідно до статті 119 цього Регламенту.

2. За наполяганням ініціатора внесення - суб'єкта права законодавчої ініціативи може бути проведено обговорення відхилених головним комітетом пропозицій, поправок, що стосуються цих статей.

3. За наполяганням народних депутатів може бути проведено обговорення врахованої головним комітетом пропозиції, поправки з наступним голосуванням щодо її прийняття, виключення в цілому чи її частини. У такому ж порядку може бути порушено питання про розгляд пропозиції, поправки до відповідного тексту статті законопроекту, прийнятого в першому читанні, але відсутньої у запропонованій головним комітетом редакції.

4. У разі внесення до порівняльної таблиці законопроекту кількох альтернативних пропозицій, поправок, щодо яких головний комітет не прийняв рішення, Верховна Рада розглядає кожну з них.

5. Право на роз'яснення пропозицій і поправок мають ініціатори їх внесення - суб'єкти права законодавчої ініціативи. Якщо до однієї статті або її частини є декілька пропозицій, які виключають одна одну, їх обговорення проводиться одночасно з послідовним, у порядку черговості їх внесення, наданням слова ініціаторам їх внесення.

6. Додаткова порівняльна таблиця до законопроекту розглядається одночасно з основною порівняльною таблицею.

7. Якщо своєчасно внесена пропозиція, поправку не було надано народним депутатам, це не перешкоджає її обговоренню і голосуванню на цьому ж пленарному засіданні Верховної Ради. Зміст пропозиції чи поправки оголошується головуючим на пленарному засіданні або ініціатором її внесення - суб'єктом права законодавчої ініціативи.

Стаття 121. Особливості голосування при розгляді законопроектів у другому читанні

1. Верховна Рада проводить голосування по кожній пропозиції, поправці, відхиленій головним комітетом, якщо на цьому наполягає ініціатор внесення - суб'єкт права законодавчої ініціативи.

2. Після завершення розгляду пропозицій, поправок, що надійшли до відповідної статті законопроекту, Верховна Рада проводить голосування щодо статті в цілому.

3. У разі якщо не надійшло пропозицій і поправок до статей або немає зауважень до запропонованого головним комітетом тексту законопроекту і народні депутати, пропозиції чи поправки яких відхилені головним комітетом, не наполягають на їх голосуванні, головуючий на пленарному засіданні може об'єднати голосування в цілому щодо декількох таких послідовно розміщених статей. Їх текст підлягає оголошенню, якщо на цьому наполягає хоча б один народний депутат.

4. У разі якщо жоден із внесених на друге читання варіантів статті голосуванням не підтримано, стаття вважається відхиленою.

5. Після завершення постатейного розгляду законопроекту Верховна Рада проводить голосування щодо прийняття законопроекту в другому читанні. Якщо до законопроекту немає зауважень народних депутатів, головуючий на пленарному засіданні може поставити його на голосування в цілому як акт Верховної Ради.

6. Голосування законопроекту в цілому не проводиться, якщо внаслідок неприйняття Верховною Радою тих чи інших статей законопроекту або суттєвої зміни запропонованої головним комітетом редакції окремих структурних частин законопроекту в тексті виникають суперечності чи прогалини, які виключають можливість застосування норм законопроекту після його остаточного прийняття та набрання ним чинності.

7. Якщо законопроект не поділяється на статті, пункти, то на голосування ставляться окремо назва законопроекту, його текст та законопроект у цілому.

Стаття 122. Усунення суперечностей та внесення редакційних уточнень до законопроекту

1. До проведення голосування щодо прийняття законопроекту в другому читанні та в цілому Верховна Рада може доручити головному комітету чи утвореній Верховною Радою редакційній групі внести редакційні уточнення з урахуванням поправок, внесених безпосередньо на пленарному засіданні Верховної Ради під час розгляду законопроекту.

2. У випадку, зазначеному в частині першій цієї статті, голосування щодо законопроекту в другому читанні відкладається на строк, визначений Верховною Радою, і наступний його розгляд розпочинається з голосування без прийняття рішення про включення до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради і без обговорення.

3. Законопроект, підготовлений згідно з частиною першою цієї статті, надається народним депутатам перед початком пленарного засідання або безпосередньо перед голосуванням законопроекту в другому читанні.

Стаття 123. Рішення за результатами розгляду законопроекту в другому читанні

1. За результатами розгляду законопроекту в другому читанні Верховна Рада приймає рішення про:

1) прийняття законопроекту в другому читанні та доручення головному комітету підготувати його до третього читання;

2) відхилення законопроекту;

3) прийняття законопроекту в другому читанні та в цілому;

4) прийняття законопроекту в другому читанні, за винятком окремих розділів, глав, статей, частин статей, та направлення їх головному комітету на доопрацювання з наступним поданням законопроекту на повторне друге читання;

5) повернення законопроекту головному комітету на доопрацювання з наступним поданням на повторне друге читання.

2. У разі прийняття рішення, передбаченого пунктом 4 частини першої цієї статті, Верховна Рада визначає частини, розділи, глави, статті, частини статей, що підлягають доопрацюванню.

3. Законопроект вважається відхиленим, якщо жодне із запропонованих у пунктах 1, 3-5 частини першої цієї статті рішень не отримає на підтримку необхідної кількості голосів народних депутатів.

4. Якщо запропонований головним комітетом текст законопроекту прийнято без внесення змін до нього, якщо до нього немає зауважень відповідних структурних підрозділів Апарату Верховної Ради, Верховна Рада може прийняти рішення про прийняття законопроекту в другому читанні та в цілому.

Стаття 124. Розгляд законопроектів у повторному другому читанні

1. На повторне друге читання законопроект подається головним комітетом у вигляді порівняльної таблиці.

2. На повторне друге читання головний комітет подає лише пропозиції, поправки, внесені після другого читання, до статей чи їх частин, що не були прийняті у другому читанні. При цьому включаються всі пропозиції, поправки, у тому числі й ті, що були внесені до цих статей чи їх частин на попереднє друге читання.

3. Якщо на повторне друге читання повернено лише окремі структурні частини законопроекту, порівняльна таблиця готується лише щодо цих структурних частин.

4. Повторне друге читання законопроекту здійснюється за процедурою другого читання ([статті 119-123](#) цього Регламенту).

Глава

21

РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЕКТІВ У ТРЕТЬОМУ ЧИТАННІ

Стаття 125. Внесення поправок перед розглядом законопроекту у третьому читанні

1. До законопроекту, який готується до третього читання, поправки вносяться у 5-денний строк після дня попереднього читання.

2. До третього читання законопроекту, який готується головним комітетом, вносяться лише поправки щодо внесення виправлень, уточнень, усунення помилок, суперечностей у тексті законопроекту, а також поправки, внесені з

метою узгодження між собою структурних частин прийнятого у другому читанні законопроекту без зміни його змісту. Будь-які інші поправки відхиляються головним комітетом без розгляду їх по суті.

Стаття 126. Строки надання народним депутатам законопроектів, підготовлених до третього читання

1. Законопроект, підготовлений до третього читання, разом із висновком головного комітету та іншими супровідними документами щодо нього надається народним депутатам не пізніше як за п'ять днів до дня його розгляду.

2. Законопроект, підготовлений до третього читання, має бути завізований головою головного комітету, керівником секретаріату цього комітету та керівниками юридичного і редакційного підрозділів Апарату Верховної Ради. Якщо законопроект завізований із зауваженнями, вони додаються до супровідних документів, які надаються народним депутатам разом із законопроектом.

Стаття 127. Супровідні документи, що подаються до законопроектів, підготовлених до третього читання

1. Для розгляду законопроекту в третьому читанні головним комітетом подається порівняльна таблиця, яка містить остаточну редакцію законопроекту і складається відповідно до вимог цього Регламенту ([стаття 118](#)).

2. Одночасно із законопроектом, підготовленим до третього читання, головним комітетом подаються:

1) перелік законів, до яких у зв'язку з прийняттям цього закону необхідно внести зміни (за їх наявності);

2) одержаний головним комітетом, у разі необхідності, від Кабінету Міністрів України план організаційних, кадрових, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних заходів для введення в дію закону після прийняття законопроекту;

3) проекти актів Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, прийняття яких передбачено в законопроекті, що розглядається, або є необхідним для введення відповідного закону в дію, якщо Верховною Радою приймалося рішення про необхідність розробки таких проектів актів.

{Пункт 3 частини другої статті 127 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5474-VI від 06.11.2012}

Стаття 128. Розгляд законопроектів у третьому читанні

1. У третьому читанні розглядаються і приймаються рішення щодо поправок (внесення виправлень, уточнень, усунення помилок, суперечностей в тексті законопроекту), поданих після прийняття законопроекту в другому читанні.

2. Розгляд законопроекту у третьому читанні включає:

1) голосування щодо статей законопроекту, текст яких зазнав змін після їх прийняття у другому читанні;

2) голосування щодо проекту постанови, внесеного народними депутатами - членами головного комітету, про схвалення підготовленого Кабінетом Міністрів України плану організаційних, кадрових, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних заходів щодо введення в дію закону після прийняття законопроекту;

3) голосування законопроекту в цілому.

3. Після прийняття закону в цілому внесення до його тексту будь-яких змін (за винятком виправлення граматичних чи технічних помилок) допускається лише за пропозицією Голови Верховної Ради України в порядку, визначеному цим Регламентом ([стаття 131](#)).

Стаття 129. Рішення за результатами розгляду законопроектів у третьому читанні

1. За результатами розгляду законопроекту у третьому читанні Верховна Рада може прийняти рішення про:

1) прийняття закону в цілому і направлення його на підпис Президенту України;

2) перенесення голосування щодо законопроекту в цілому у зв'язку із прийняттям рішення про перенесення розгляду законопроекту або до подання Кабінетом Міністрів України проектів актів, прийняття яких передбачено в законопроекті, що розглядається;

3) схвалення тексту законопроекту в цілому і винесення його на всеукраїнський референдум;

4) відхилення законопроекту.

2. У разі прийняття рішення, зазначеного в пункті 3 частини першої цієї статті, винесення законопроекту на всеукраїнський референдум та визначення його результатів здійснюються відповідно до положень [Конституції України](#) та законів, що регулюють питання проведення всеукраїнського референдуму.

3. У разі якщо Верховною Радою не прийнято жодного з передбачених пунктами 1-3 частини першої цієї статті рішень, законопроект вважається відхиленим.

Глава

22

ПІДГОТОВКА ПРИЙНЯТИХ ЗАКОНІВ ДО НАПРАВЛЕННЯ НА ПІДПИС ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ

Стаття 130. Підготовка тексту прийнятого закону для підпису Головою Верховної Ради України

1. Оригінал прийнятого Верховною Радою закону в електронній формі не пізніш як у десятиденний строк з дня його прийняття візується керівником секретаріату головного комітету та підписується головою цього комітету.

Текст прийнятого Верховною Радою закону в електронній формі опрацьовується в юридичному підрозділі, висновок остаточної юридичної експертизи якого вноситься в єдину автоматизовану систему.

Керівник підрозділу, на який покладено функцію з оформлення на підпис Голові Верховної Ради України прийнятих Верховною Радою актів, виготовляє оригінал прийнятого Верховною Радою закону в паперовій формі та подає його на підпис Голові Верховної Ради України разом з копією висновку остаточної юридичної експертизи у паперовій формі.

{Частина перша статті 130 в редакції Закону [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Голова Верховної Ради України підписує поданий на підпис закон не раніше двох і не пізніше п'яти днів з дня його подання, крім випадків, передбачених цим Регламентом.

3. У разі виявлення порушень законодавчої процедури, передбаченої цим Регламентом, наслідком чого може бути скасування результатів голосування, а також у разі подання на підпис Голові Верховної Ради України тексту закону, не ідентичного тексту законопроекту, прийнятого Верховною Радою, народний депутат у дводенний строк може звернутися із

заявою до Голови Верховної Ради України з обґрунтованою пропозицією про внесення уточнень до прийнятого закону. У цьому разі Голова Верховної Ради України не підписує закон без розгляду зазначених пропозицій Верховною Радою у порядку, передбаченому цим Регламентом ([стаття 48](#)).

{Частина третя статті 130 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Підписаний закон Голова Верховної Ради України невідкладно направляє Президентові України.

Стаття 131. Порядок усунення неузгодженостей та неточностей у прийнятому законі

1. У разі виявлення у поданому на підпис тексті закону редакційних неточностей або явних неузгодженостей між його положеннями Голова Верховної Ради України може внести на розгляд Верховної Ради пропозиції щодо усунення таких неточностей чи неузгодженостей.

2. Питання щодо усунення неузгодженостей чи редакційних неточностей у прийнятому законі розглядається Верховною Радою без попереднього включення його до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради у день внесення його Головою Верховної Ради України за умови попереднього отримання народними депутатами документів, необхідних для розгляду питання та прийняття рішення.

3. До розгляду питання, зазначеного у частині другій цієї статті, народним депутатам надаються пропозиції за підписом Голови Верховної Ради України, в яких відображається суть неузгодженостей чи редакційних неточностей у прийнятому законі та формулюються уточнення, які мають бути внесені до тексту закону для усунення цих неточностей чи неузгодженостей.

{Частина третя статті 131 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Під час розгляду пропозицій щодо усунення неузгодженостей чи неточностей головуєчий на пленарному засіданні доповідає суть питання. Загальне обговорення питання не проводиться.

5. Обговорення та голосування кожної із внесених Головою Верховної Ради України пропозицій відбувається в порядку голосування пропозицій і поправок ([стаття 45](#) цього Регламенту).

6. Пропозиції, внесені Головою Верховної Ради України, не підтримані більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, вважаються відхиленими.

7. Після завершення розгляду пропозицій Голови Верховної Ради України нове голосування щодо прийняття закону в цілому не проводиться.

8. У разі прийняття Верховною Радою хоча б однієї з пропозицій, внесених Головою Верховної Ради України, головний комітет за участю юридичного та редакційного підрозділів Апарату Верховної Ради протягом трьох днів готує і подає на підпис уточнений текст закону.

9. У разі відхилення Верховною Радою всіх пропозицій Голови Верховної Ради України він зобов'язаний у той же день підписати раніше поданий йому для підпису текст закону.

Глава

23

ПОВТОРНИЙ РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ЗАКОНІВ, ПОВЕРНЕНИХ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

Стаття 132. Процедурні наслідки застосування Президентом України права вето

1. У разі якщо Президент України застосував право вето щодо прийнятого Верховною Радою закону і у визначений [частиною другою статті 94 Конституції України](#) строк повернув закон до Верховної Ради зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями, наслідком цього є скасування результатів голосування за закон у цілому і відкриття процедури його повторного розгляду у Верховній Раді. Пропозиції Президента України до поверненого ним закону подаються у паперовій формі, а їх електронна копія вноситься до єдиної автоматизованої системи.

{Частина перша статті 132 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Закон, повернений Президентом України до Верховної Ради для повторного розгляду, після його підготовки у головному комітеті розглядається позачергово на пленарному засіданні Верховної Ради, не пізніш як через 30 днів після його повернення з пропозиціями Президента України, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення.

Стаття 133. Підготовка до розгляду пропозицій Президента України на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Пропозиції Президента України до поверненого ним закону розглядаються у головному комітеті, який здійснював підготовку його остаточної редакції.
2. Інші комітети з власної ініціативи або за зверненням головного комітету можуть розглянути пропозиції Президента України на своїх засіданнях та не пізніш як у 10-денний строк з дня надходження такого звернення надіслати свої висновки до головного комітету.
3. Під час розгляду пропозицій Президента України до поверненого ним закону головний комітет вивчає обґрунтованість кожної окремої пропозиції та ухвалює висновок щодо доцільності її прийняття чи відхилення.
4. Закон з пропозиціями Президента України подається головним комітетом у вигляді порівняльної таблиці, яка містить:
 - 1) текст статей прийнятого закону, до яких Президент України пропонує внести зміни;
 - 2) текст змін, запропонованих Президентом України;
 - 3) рішення головного комітету щодо кожної запропонованої пропозиції і його коротке обґрунтування;
 - 4) остаточний текст відповідних статей, частин або пунктів статей, який рекомендується головним комітетом для прийняття Верховною Радою.
5. Якщо пропозиції Президента України зводяться до вимоги відхилити прийнятий закон, порівняльна таблиця не подається.
6. Пропозиції Президента України можуть бути направлені Головою Верховної Ради України, а в разі його відсутності - Першим заступником або заступником Голови Верховної Ради України для надання висновку у відповідні структурні підрозділи Апарату Верховної Ради. Висновки, підготовлені за результатами такої експертизи, направляються Голові Верховної Ради України, головному комітету та надаються народним депутатам.
7. Пропозиції Президента України разом з висновком головного комітету, порівняльною таблицею та іншими супровідними документами надаються народним депутатам не пізніш як за три дні до розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 134. Порядок розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради пропозицій, які надійшли до поверненого Президентом України закону

1. Пропозиції Президента України до поверненого ним закону розглядаються на пленарному засіданні Верховної Ради в порядку голосування пропозицій і поправок ([стаття 45](#) цього Регламенту) з урахуванням особливостей, встановлених цією главою.

2. Розгляд пропозицій Президента України починається з доповіді цих пропозицій посадовою особою, визначеною Президентом України. Відсутність цієї посадової особи не перешкоджає розгляду питання. Після доповіді заслуховується співдоповідь головного комітету. Доповідач та співдоповідач відповідають на запитання народних депутатів.

3. Після закінчення доповіді та співдоповіді головуєчий на пленарному засіданні ставить на голосування пропозиції, запропоновані Президентом України, у тому порядку, в якому вони викладені Президентом України, або в іншому визначеному Верховною Радою порядку.

4. Обговорення окремих пропозицій Президента України до поверненого ним закону проводиться лише за процедурним рішенням Верховної Ради.

Стаття 135. Голосування пропозицій Президента України до поверненого ним закону

1. У разі якщо Президент України пропонує відхилити прийнятий закон, голосування проводиться щодо відхилення закону в цілому. Якщо пропозиція про відхилення закону в цілому підтримана більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, закон вважається відхиленим.

2. У разі якщо пропозиція Президента України про відхилення закону в цілому не підтримана Верховною Радою, голосування проводиться щодо повторного прийняття закону в цілому (долання вето), і він вважається прийнятим у цілому, якщо на його підтримку отримано не менш як дві третини голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, після чого закон підписується Головою Верховної Ради України і направляється на підпис Президенту України.

3. Якщо пропозиція Президента України не підтримана більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, вона вважається відхиленою. Текст статті, до якої вносилася пропозиція Президента України, залишається у попередній редакції.

4. Після завершення голосування пропозицій Президента України проводиться голосування щодо прийняття закону в цілому.

5. У разі прийняття всіх пропозицій Президента України закон вважається прийнятим у цілому, якщо за нього проголосувала більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

6. Якщо Верховна Рада під час повторного розгляду частково прийняла пропозиції Президента України і проголосувала за закон не менш як двома третинами голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, він вважається знову прийнятим з подоланням вето.

7. Якщо Верховна Рада під час повторного розгляду повністю відхиляє пропозиції Президента України, вона має прийняти цей закон у цілому не менш як двома третинами голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

8. За рішенням Верховної Ради не прийнятий після повторного розгляду закон може бути направлений на доопрацювання до головного комітету, який не пізніше як у 30-денний строк після дня розгляду Верховною Радою цього закону зобов'язаний повторно внести його на розгляд Верховної Ради. Якщо рішення Верховної Ради про направлення закону на доопрацювання до головного комітету не прийнято, він вважається відхиленим.

9. Якщо після доопрацювання в головному комітеті на пленарному засіданні Верховної Ради при наступному повторному розгляді закон не отримав необхідної кількості голосів народних депутатів на підтримку, він вважається відхиленим.

Стаття 136. Направлення закону, прийнятого після повторного розгляду, на підпис Президенту України

1. Прийнятий після повторного розгляду закон із пропозиціями Президента України оформляється головним комітетом ([стаття 130](#) цього Регламенту) і подається на підпис Голові Верховної Ради України, який підписує та невідкладно направляє його Президентові України.

{Статтю 137 виключено на підставі Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Глава

24

ПРИЙНЯТТЯ ПОСТАНОВ ТА ІНШИХ АКТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Стаття 138. Порядок прийняття постанов та інших актів Верховної Ради

1. Постанови та інші акти (резолуції, декларації, звернення, заяви) Верховної Ради, визначені [статтею 46](#) цього Регламенту, Верховна Рада приймає

більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу, крім випадків, визначених [Конституцією України](#).

{Частина перша статті 138 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2. Постанови Верховної Ради приймаються з конкретних питань з метою здійснення її установчої, організаційної, контрольної та інших функцій. Такі постанови Верховної Ради набувають чинності з дня їх прийняття, якщо інше не передбачено самою постановою.

3. Постанови та інші акти Верховної Ради приймаються з дотриманням процедури, передбаченої для розгляду законопроектів у першому читанні з прийняттям їх у цілому, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення.

4. Постанови та інші акти, прийняті Верховною Радою, підписує та оприлюднює Голова Верховної Ради України.

5. Постанови, прийняті Верховною Радою, які містять положення нормативного характеру, набувають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо ними не передбачено інше.

{Частина п'ята статті 138 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Глава 25 ОПУБЛІКУВАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ЗАКОНІВ, ПОСТАНОВ ТА ІНШИХ АКТІВ, ПРИЙНЯТИХ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ

Стаття 139. Опублікування, зберігання законів, постанов та інших актів Верховної Ради

1. Підписані Президентом України закони публікуються в газеті "Голос України" та у Відомостях Верховної Ради України, а також розміщуються на офіційному веб-сайті Верховної Ради. Публікація законів та інших актів Верховної Ради у цих друкованих засобах масової інформації є офіційною.

{Частина перша статті 139 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 2578-VIII від 02.10.2018](#); в редакції Законів [№ 206-IX від 17.10.2019](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Підписані Головою Верховної Ради України постанови та інші акти Верховної Ради не пізніше наступного дня після їх підписання передаються

Апаратом Верховної Ради для опублікування в газеті "Голос України" та у Відомостях Верховної Ради України.

3. У разі виявлення невідповідності опублікованого закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради оригіналу такого акта у строк не пізніш як через 10 днів з дня виявлення такої невідповідності уточнений текст закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради публікується в газеті "Голос України", у черговому номері Відомостей Верховної Ради України, та, за необхідності, здійснюються відповідні виправлення в еталонному електронному тексті оригіналу відповідного акта в базі даних нормативно-правової інформації "Законодавство України".

{Частина третя статті 139 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2578-VIII від 02.10.2018](#); в редакції Закону [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Підписаний Президентом України закон, а також підписані Головою Верховної Ради України постанови та інші акти Верховної Ради є оригіналами і зберігаються в Апараті Верховної Ради в установленому порядку. Всі інші примірники закону, постанов та інших актів Верховної Ради є копіями.

{Частина п'яту статті 139 виключено на підставі Закону [№ 206-IX від 17.10.2019](#)}

Стаття 140. Справа закону

1. Після набрання чинності законом Апарат Верховної Ради разом з відповідним головним комітетом веде справу закону в електронній та паперовій формах, яка містить:

{Абзац перший частини першої статті 140 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

1) прийнятий текст закону в паперовій формі та його копію в електронній формі;

{Пункт 1 частини першої статті 140 в редакції Закону [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2) прийнятий Верховною Радою план організаційних, кадрових, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних заходів для реалізації положень прийнятого закону, а також повідомлення, що надійшли до Верховної Ради, про хід виконання цього плану Кабінетом Міністрів України;

3) перелік і тексти прийнятих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів на виконання положень цього закону;

4) повідомлення Вищої ради правосуддя, Верховного Суду, вищих спеціалізованих судів України, Міністерства юстиції України, Генерального прокурора, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб про дотримання положень закону, а також у разі надходження їх пропозицій щодо підвищення ефективності дії цього закону;

{Пункт 4 частини першої статті 140 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

5) документи, відповідні остаточні редакції тексту закону, пов'язані із зміною, втратою чинності законом;

6) рішення та висновки Конституційного Суду України щодо закону.

{Пункт 6 частини першої статті 140 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

РОЗДІЛ V РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ПИТАНЬ ЗА СПЕЦІАЛЬНИМИ ПРОЦЕДУРАМИ

Глава 26 РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЕКТІВ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО [КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ](#)

Стаття 141. Законодавство про порядок внесення Верховною Радою змін до [Конституції України](#)

1. Порядок діяльності Верховної Ради щодо внесення змін до [Конституції України](#) визначається Конституцією України, цією главою Регламенту та іншими його нормами, що не суперечать положенням цієї глави.

Стаття 142. Суб'єкти права подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#), пропозицій, поправок до них та пропозицій щодо їх розгляду

1. Суб'єктами права подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України є Президент України, народні депутати у

кількості, зазначеній у [статті 154](#) та [частині першій статті 156 Конституції України](#).

2. Суб'єктами права подання до Верховної Ради пропозицій, поправок до законопроектів про внесення змін до Конституції України є Президент України, а також народні депутати у кількості, яка передбачена [статтею 154, частиною першою статті 156 Конституції України](#) для подання до Верховної Ради відповідних законопроектів.

3. Під час підготовки і розгляду у Верховній Раді законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#), пропозицій, поправок до них або питань, пов'язаних з ними, пропозиції щодо порядку і результатів їх розгляду подаються народними депутатами у загальному порядку, встановленому [Законом України "Про статус народного депутата України"](#) та цим Регламентом.

4. Суб'єкти права подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#), пропозицій, поправок до них, пропозицій щодо порядку і результатів їх розгляду зазначають у паперовій формі, хто в разі необхідності представлятиме їхні правові позиції під час підготовки і розгляду у Верховній Раді та її органах поданих ними документів (до трьох осіб). Особами, уповноваженими представляти у Верховній Раді та її органах законопроекти про внесення змін до Конституції України, пропозиції та поправки до них, подані народними депутатами, можуть бути лише народні депутати з числа тих, хто підписав подання про внесення до Верховної Ради відповідних законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій, поправок до них і повноваження яких не припинені; заміна таких представників здійснюється шляхом подання звернення з дотриманням вимог щодо кількості підписів народних депутатів ([стаття 144](#) цього Регламенту).

{Частина четверта статті 142 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 143. Порядок подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#), пропозицій та поправок до них

1. Подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій та поправок до них здійснюється у паперовій формі із застосуванням відповідно [статей 154, 156, 157, 158 Конституції України](#), а також положень [частин першої, четвертої статті 90, статей 91, 92, 94](#) цього Регламенту та з урахуванням вимог цієї глави Регламенту.

{Частина перша статті 143 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Суб'єкт права подання (ініціатор подання) до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#), пропозицій та поправок до них подає їх до Верховної Ради із поданням у паперовій формі за своїм підписом (підписами), при цьому підпис народного депутата не відкликається.

{Частина друга статті 143 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. Законопроект про внесення змін до [Конституції України](#) повинен містити положення про термін набрання ним чинності як закону.

4. Законопроект про внесення змін до розділу I "Загальні засади", розділу III "Вибори. Референдум" і розділу XIII "Внесення змін до Конституції України" не повинен містити положень про внесення змін до інших розділів Конституції України, за винятком лише редакційно уточнюючих змін, які викликані відповідними змінами норм [розділів I, III, XIII Конституції України](#). Затвердження всеукраїнським референдумом таких редакційно уточнюючих змін до інших розділів Конституції України не виключає прийняття в майбутньому Верховною Радою змін до тих же положень відповідно до [статті 155, частини другої статті 158 Конституції України](#).

5. Законопроект про внесення змін до Конституції України, окремо поданий до Верховної Ради відповідно до [статті 154 Конституції України](#), не повинен містити положень, які у зв'язку із системною єдністю норм Конституції України зумовлюють необхідність внесення змін до розділів Конституції України, зазначених у [статті 156 Конституції України](#).

6. У разі виникнення необхідності одночасного комплексного внесення змін як до розділів Конституції України, зазначених у [статті 155](#), так і до розділів, зазначених у [частині першій статті 156 Конституції України](#), ініціатор подання таких змін до Конституції України подає до Верховної Ради одночасно два окремих законопроекти (пов'язані законопроекти). Такі законопроекти повинні містити також положення, які передбачають поєднане та узгоджене в часі набрання ними чинності та згідно з якими в разі неприйняття Верховною Радою чи незатвердження всеукраїнським референдумом одного із них інший, пов'язаний з ним, не набирає чинності.

7. Подання до Верховної Ради законопроекту про внесення змін до [розділів I, III, XIII Конституції України](#) супроводжується одночасним поданням і

законопроекту, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України.

8. Пояснювальна записка до законопроекту про внесення змін до Конституції України, крім загальних положень, передбачених у цьому Регламенті ([частина перша статті 91](#)), повинна висвітлювати також питання, зазначені в [пунктах 2-10, 14 частини другої статті 145](#) цього Регламенту.

9. Альтернативні законопроекти подаються до Верховної Ради лише протягом 14 днів після надання народним депутатам законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#). У разі підписання народним депутатом подання в паперовій формі про внесення двох і більше альтернативних законопроектів про внесення змін до Конституції України його підпис у поданнях щодо внесення другого і наступних за часом альтернативних законопроектів не підлягає врахуванню.

{Частина дев'ята статті 143 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 144. Відкликання законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#), пропозицій, поправок до них

1. Законопроект про внесення змін до [Конституції України](#) вважається відкликаним за зверненням у паперовій формі ініціатора його подання до Верховної Ради, якщо зазначений законопроект ще не включено до порядку денного сесії Верховної Ради. Про відкликання законопроекту оголошується на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради.

{Частина перша статті 144 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. Законопроект про внесення змін до [Конституції України](#), який включено до порядку денного сесії Верховної Ради, але постанова про звернення Верховної Ради щодо нього ще не направлена Верховною Радою до Конституційного Суду України, може бути відкликаний лише за згодою Верховної Ради. Така згода надається шляхом прийняття рішення про виключення відповідного законопроекту з порядку денного сесії Верховної Ради.

3. Звернення про відкликання законопроекту про внесення змін до Конституції України, поданого до Верховної Ради народними депутатами, повинно бути підписано більшістю народних депутатів, які подавали

законопроект, але не менш як третиною від конституційного складу Верховної Ради щодо законопроекту, зазначеного у [статтях 154, 155 Конституції України](#), а щодо законопроекту, зазначеного у [статті 156 Конституції України](#), - не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради.

4. Пропозиція, поправка до законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) може бути відкликана за зверненням у паперовій формі ініціатора її подання до Верховної Ради до моменту голосування Верховної Ради щодо її прийняття. До звернення народних депутатів про відкликання поданої ними пропозиції, поправки застосовуються положення частини третьої цієї статті.

{Частина четверта статті 144 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

5. За зверненням у паперовій формі ініціатора подання до Верховної Ради законопроекту про внесення змін до Конституції України або за вмотивованою пропозицією у паперовій формі народного депутата Верховна Рада може відкликати із Конституційного Суду України своє звернення про надання висновку Конституційним Судом України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#) у будь-який час до початку розгляду на пленарному засіданні Конституційного Суду України відповідно до [Закону України "Про Конституційний Суд України"](#). Постанову про відкликання свого звернення Верховна Рада приймає більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу без окремого включення питання про її розгляд до порядку денного сесії Верховної Ради. Щодо конкретного законопроекту це питання у Верховній Раді може порушуватися лише один раз.

{Частина п'ята статті 144 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2136-VIII від 13.07.2017](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. У разі отримання Верховною Радою ухвали Конституційного Суду України про відмову у відкритті або про припинення конституційного провадження у зв'язку з відкликанням Верховною Радою свого звернення до Конституційного Суду України відповідний законопроект про внесення змін до [Конституції України](#) вважається знятим з розгляду (без додаткового голосування щодо цього питання), про що головуючий на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради робить повідомлення.

Стаття 145. Підготовка до розгляду питання про включення законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним

1. Підготовка до розгляду питання про включення законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним здійснюється відповідно до положень цієї статті, [частин першої](#), [другої](#), [четвертої](#), [п'ятої](#), [шостої статті 93](#), [статті 96](#), [частини першої статті 98](#), [частин першої](#), [третьої](#), [четвертої](#), [п'ятої статті 103](#), [частини четвертої статті 110](#), [частин другої](#), [третьої](#), [четвертої статті 111](#) цього Регламенту з дотриманням вимог, передбачених [частиною другою статті 117](#) цього Регламенту.

{Частина перша статті 145 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 429-VII від 03.09.2013](#)}

2. Головний комітет та інші комітети, яким була доручена підготовка до розгляду питання про включення законопроекту до порядку денного сесії та про порядок продовження роботи над ним, відповідно до предметів їх відання готують висновки:

1) про те, належним чи неналежним суб'єктом права подання законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#) подано до Верховної Ради законопроект;

2) щодо того, чи прийняття поданого відповідно до [статті 154 Конституції України](#) законопроекту не потребує викликаного системною єдністю норм Конституції України одночасного внесення змін до розділів Конституції України, зазначених у [статті 156 Конституції України](#);

3) щодо відповідності поданого законопроекту вимогам [частини другої статті 156 Конституції України](#);

4) про те, чи прийняття запропонованих у законопроекті змін до [Конституції України](#) не призведе до порушення міжнародних зобов'язань України;

5) щодо політичної, соціальної, економічної доцільності (чи необхідності) прийняття такого законопроекту взагалі;

6) про наявність чи відсутність у законопроекті таких положень (або подібних до них), які в раніше наданих висновках та прийнятих рішеннях Конституційного Суду України визнавалися такими, що скасовують чи

обмежують права та свободи людини і громадянина або спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України;

7) стосовно того, чи існують сумніви (зокрема у комітету, науковців, експертів) щодо відповідності законопроекту вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#);

8) про наявність раніше наданого висновку Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#), якщо законопроект повторно подано до Верховної Ради в незмінній редакції його положень;

9) стосовно правових наслідків для суб'єктів правовідносин, які можуть настати у зв'язку із внесенням до чинної [Конституції України](#) запропонованих у законопроекті змін;

10) щодо повноти, чіткості, несуперечливості та системності регулювання положеннями запропонованого законопроекту відповідних суспільних відносин на конституційному рівні та чи потребуватиме поданий законопроект прийняття до нього пропозицій і поправок, у тому числі редакційно уточнюючого характеру;

11) щодо доцільності (чи необхідності) направлення законопроекту після включення його до порядку денного сесії на наукову, юридичну чи іншу експертизу, проведення наукового пошуку чи дослідження у строк до прийняття Верховною Радою постанови про звернення ([стаття 148](#) цього Регламенту) до Конституційного Суду України;

12) щодо доцільності опублікування законопроекту для всенародного обговорення у строк до прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України щодо цього законопроекту;

13) про доцільні строки проведення всеукраїнського референдуму щодо змін Конституції України, якщо законопроект поданий відповідно до [частини першої статті 156 Конституції України](#);

14) з питань, зазначених у [частині третій статті 91](#), [частині третій статті 111](#) цього Регламенту, а також щодо законопроекту, зазначеного в [частині сьомій статті 143](#) цього Регламенту, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму;

15) щодо пропозицій про порядок розгляду поданого законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#), якщо такі пропозиції є.

3. У разі наявності своєчасно поданих альтернативних законопроектів висновки, зазначені в частині другій цієї статті, готуються щодо кожного з них.

4. Пов'язані законопроекти про внесення змін до [Конституції України](#), зазначені в [частині шостій статті 143](#) цього Регламенту, готуються до включення їх до порядку денного сесії Верховної Ради одним питанням.

5. За результатами підготовки до розгляду питання про включення законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним головний комітет подає Верховній Раді висновки, зокрема:

1) щодо включення чи невключення до порядку денного сесії Верховної Ради відповідного законопроекту;

2) який з альтернативних законопроектів про внесення змін до [Конституції України](#) включити до порядку денного сесії Верховної Ради чи не включати жодного (якщо альтернативні законопроекти є);

3) щодо строку прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України стосовно законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#);

4) щодо доцільності створення тимчасової спеціальної комісії для продовження роботи над законопроектом після його включення до порядку денного сесії Верховної Ради.

6. До поданих висновків головний комітет готує необхідні проекти актів для прийняття Верховною Радою рішень щодо них. Зазначені проекти актів візуються і подаються до Верховної Ради головним комітетом. Якщо головний комітет не подає до своїх висновків проекти актів, то Голова Верховної Ради України на пленарному засіданні вносить їх від свого імені.

7. Висновки комітетів, додані до них проекти рішень Верховної Ради та інші необхідні матеріали надаються народним депутатам не пізніше як за 10 днів до дня розгляду Верховною Радою питання про включення законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним.

Стаття 146. Розгляд Верховною Радою питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним

1. Обговорення питання про включення законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним проводиться відповідно до [статті 30](#) цього Регламенту. Скорочена процедура обговорення в такому випадку не може бути застосована.

2. Якщо законопроект про внесення змін до [Конституції України](#) поданий до Верховної Ради народними депутатами, то Президентіві України або уповноваженій ним особі надається слово для виступу (стільки часу, скільки й доповідачу) після виступів осіб, зазначених у [пункті 4 частини першої статті 30](#) цього Регламенту. Запитання Президентіві України або уповноваженій ним особі не ставляться.

3. На пленарному засіданні Верховної Ради обговорюються, зокрема, питання, зазначені в [частинах другій - шостій статті 145](#) цього Регламенту.

4. Верховна Рада включає до порядку денного сесії Верховної Ради законопроект про внесення змін до Конституції України для того, щоб направити його із зверненням Верховної Ради до Конституційного Суду України для отримання висновку, передбаченого [статтею 159 Конституції України](#), попередньо схвалити законопроект і прийняти ([стаття 155 Конституції України](#)) чи прийняти і направити його Президентіві України для винесення на всеукраїнський референдум ([частина перша статті 156 Конституції України](#)) у незмінній редакції. Рішення про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради приймається більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

5. За результатами обговорення питання про включення законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним Верховна Рада може прийняти рішення про:

1) включення законопроекту (одного з альтернативних), обох пов'язаних законопроектів ([частина шоста статті 143](#) цього Регламенту) до порядку денного сесії Верховної Ради;

2) включення законопроекту (одного з альтернативних), обох пов'язаних законопроектів до порядку денного сесії Верховної Ради та одночасне звернення до Конституційного Суду України про надання Конституційним Судом України висновку щодо відповідності законопроекту (обох пов'язаних законопроектів) вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#);

3) відкладення прийняття рішення щодо включення законопроекту (альтернативних законопроектів), обох пов'язаних законопроектів до порядку денного сесії Верховної Ради.

6. У разі якщо жодне із запропонованих рішень у пунктах 1, 2, 3 частини п'ятої цієї статті не підтримано Верховною Радою, законопроект вважається таким, що знятий з розгляду Верховною Радою.

7. Приймаючи рішення про включення законопроекту (одного з альтернативних), обох пов'язаних законопроектів до порядку денного сесії Верховної Ради (пункт 1 частини п'ятої цієї статті), Верховна Рада вирішує, зокрема, питання про:

1) підготовку питання про прийняття Верховною Радою постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#);

2) опублікування законопроекту для всенародного обговорення у строк до прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#);

3) направлення законопроекту на наукову, юридичну чи іншу експертизу, проведення наукового пошуку чи дослідження у строк до прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#);

4) відкладення прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) до настання певних обставин чи здійснення певних дій.

8. У разі якщо рішення про опублікування законопроекту для всенародного обговорення (пункт 2 частини сьомої цієї статті) не прийнято, законопроект підлягає опублікуванню в офіційних друкованих виданнях для відома громадян і може бути опублікований в інших друкованих виданнях. При цьому повинні бути вказані всі розробники законопроекту (чи його структурних частин), а також ініціатор його подання до Верховної Ради.

9. У разі включення законопроекту до порядку денного сесії Верховна Рада може прийняти рішення про створення тимчасової спеціальної комісії як головної для продовження роботи над законопроектом про внесення змін до [Конституції України](#).

Стаття 147. Підготовка законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) до попереднього схвалення або прийняття його Верховною Радою

1. Підготовка законопроекту про внесення змін до Конституції України до попереднього схвалення його Верховною Радою ([стаття 155 Конституції України](#)) або прийняття ([частина перша статті 156 Конституції України](#)) здійснюється лише після включення відповідного законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради.

2. У разі прийняття Верховною Радою рішення про опублікування законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) для всенародного обговорення в офіційному друкованому виданні повинні бути вказані всі розробники законопроекту (чи його структурних частин), а також ініціатор його подання до Верховної Ради. Пропозиції і зауваження, що надійшли в ході всенародного обговорення законопроекту, узагальнюються і попередньо розглядаються комітетами Верховної Ради, яким доручено опрацювання законопроекту. Узагальнені матеріали комітети надсилають головному комітету, який їх остаточно опрацьовує і доповідає про них Верховній Раді (під час обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради питання про прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України).

3. Після реалізації заходів, передбачених у частині другій цієї статті, [пунктах 3, 4 частини сьомої, частині дев'ятій статті 146](#) цього Регламенту, головний комітет та інші комітети, яким була доручена подальша робота над законопроектом про внесення змін до Конституції України, готують відповідні висновки для розгляду Верховною Радою питання про прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України, зазначеної у [статті 148](#) цього Регламенту. Одночасно готується на перше читання й законопроект, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України для проведення всеукраїнського референдуму, якщо законопроект про внесення змін до Конституції України поданий відповідно до [частини першої статті 156 Конституції України](#). Такі документи надаються народним депутатам не пізніше як за 10 днів до дня їх розгляду Верховною Радою.

4. Обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради питання про прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України здійснюється у спосіб, зазначений у [частинах першій - третій статті 146](#) цього Регламенту. Одночасно обговорюються проект постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України та в першому читанні законопроект, яким передбачається виділення коштів з

Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму, якщо законопроект про внесення змін до Конституції України поданий відповідно до [частини першої статті 156 Конституції України](#).

5. Пов'язані законопроекти, які передбачають комплексне внесення змін до різних розділів [Конституції України](#), обговорюються на пленарному засіданні Верховної Ради одночасно, і рішення про їх одночасне направлення за одним зверненням Верховної Ради до Конституційного Суду України для надання Конституційним Судом України відповідного висновку оформляється однією постановою Верховної Ради.

6. У разі якщо постанову про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України не прийнято і законопроект не виключено шляхом голосування з порядку денного сесії, Верховна Рада вирішує питання про зміст і строки подальшої роботи над законопроектом. Якщо Верховна Рада не прийняла постанову про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України і не визначила зміст та строки подальшої роботи над законопроектом, він вважається таким, що знятий з розгляду.

7. Законопроект про внесення змін до Конституції України підлягає направленню до Конституційного Суду України для отримання висновку, передбаченого [статтею 159 Конституції України](#), і в разі якщо він із дотриманням строків, зазначених у [частині другій статті 156](#), [частині першій статті 158 Конституції України](#), повторно поданий у незмінній редакції до Верховної Ради і щодо нього є раніше наданий позитивний висновок Конституційного Суду України про відповідність законопроекту вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#).

8. Після прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України стосовно законопроекту про внесення змін до Конституції України, поданого відповідно до [частини першої статті 156 Конституції України](#), проводиться голосування щодо прийняття в першому читанні законопроекту, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України.

9. Отриманий Верховною Радою висновок Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#) невідкладно надається народним депутатам, направляється Президентові України, і про його отримання головуєчий на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради робить повідомлення.

10. Висновок Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) є обов'язковим для розгляду Верховною Радою.

11. Якщо у висновку Конституційного Суду України законопроект визнаний в цілому таким, що відповідає вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#), і щодо його положень Конституційний Суд України не висловив застережень, то розгляд питання про попереднє схвалення законопроекту ([стаття 155 Конституції України](#)) чи, відповідно, прийняття законопроекту ([частина перша статті 156 Конституції України](#)) включається до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради не раніше ніж через сім днів після надання народним депутатам відповідного висновку головного комітету або в інший визначений Верховною Радою строк. Головний комітет та інші комітети, яким була доручена подальша робота над законопроектом, готують висновки щодо законопроекту.

Стаття 148. Звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання висновку Конституційним Судом України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#)

1. Звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання висновку Конституційним Судом України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#) приймається у формі постанови Верховної Ради. Постанова про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України повинна містити положення про:

1) звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання Конституційним Судом України висновку щодо відповідності включеного до порядку денного сесії Верховної Ради конкретно означеного законопроекту (або обох пов'язаних законопроектів) про внесення змін до Конституції України (із вказівкою реєстраційних реквізитів та ініціатора подання законопроекту до Верховної Ради) вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#);

2) направлення цієї постанови до Конституційного Суду України (законопроект додається);

3) дату набрання чинності цією постановою.

2. До звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України надається текст зареєстрованого законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#).

3. Одночасно із зверненням Верховної Ради до Конституційного Суду України направляються:

1) копія зареєстрованого звернення до Верховної Ради ініціатора подання до Верховної Ради законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) (підписи народних депутатів посвідчуються);

2) пояснювальна записка, подана разом із законопроектом ініціатором подання до Верховної Ради законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#);

3) текст постанови Верховної Ради про включення законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради, якщо вона прийнята окремо від постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України;

4) висновки комітетів, документи та інші матеріали, які надавалися народним депутатам у зв'язку з розглядом Верховною Радою питань про включення законопроекту до порядку денного сесії; прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України; прийняття пропозицій, поправок до законопроекту перед повторним направленням його із зверненням Верховної Ради до Конституційного Суду України ([частина третя статті 151](#) цього Регламенту);

5) стенограми пленарних засідань, на яких розглядалися питання, зазначені в пункті 4 цієї частини.

4. Щодо пов'язаних законопроектів, зазначених у [частині шостій статті 143](#) цього Регламенту, Верховна Рада приймає одну постанову про звернення до Конституційного Суду України.

5. Звернення Верховної Ради разом з матеріалами, зазначеними у частині третій цієї статті, невідкладно направляються Головою Верховної Ради України до Конституційного Суду України, про що головуєчий на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради робить повідомлення.

Стаття 149. Попереднє схвалення, прийняття Верховною Радою законопроекту про внесення змін до Конституції України, який за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам [статей 157, 158 Конституції України](#)

1. Попереднє схвалення, прийняття законопроекту про внесення змін до Конституції України здійснюється з урахуванням вимог [статті 155](#), [частини першої статті 156](#), [частини другої статті 158](#), [статті 159 Конституції України](#), [частини десятої статті 147](#) цього Регламенту.

2. Питання про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України ([стаття 155 Конституції України](#)) не може розглядатися Верховною Радою на останній сесії строку її повноважень. Питання про попереднє схвалення та подальший розгляд такого законопроекту включається до порядку денного першої сесії новообраної Верховної Ради без голосування.

3. Новообрана Верховна Рада не може розглядати питання про прийняття законопроекту про внесення змін до Конституції України, який відповідно до [статті 155 Конституції України](#) був попередньо схвалений Верховною Радою попереднього скликання, але голосування щодо прийняття якого як закону не проводилося. У такому випадку законопроект про внесення змін до Конституції України вважається не прийнятим Верховною Радою попереднього скликання і до нього застосовуються вимоги [частини першої статті 158 Конституції України](#).

4. Якщо у разі припинення повноважень Верховної Ради нею не розглянуто питання про прийняття відповідно до [частини першої статті 156 Конституції України](#) законопроекту про внесення змін до Конституції України, щодо якого є не розглянутий Верховною Радою висновок Конституційного Суду України, питання про розгляд зазначеного законопроекту включається до порядку денного першої сесії новообраної Верховної Ради без голосування.

5. Верховна Рада може розглянути питання і прийняти рішення про попереднє схвалення законопроекту відповідно до [статті 155 Конституції України](#) чи прийняття законопроекту відповідно до [частини першої статті 156 Конституції України](#) за умови, що такий законопроект за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам [статей 157](#), [158 Конституції України](#) і щодо його положень Конституційний Суд України не висловив застережень.

6. Верховна Рада може прийняти законопроект, передбачений [статтею 155 Конституції України](#), за умови, що законопроект за висновком Конституційного Суду України визнаний таким, що відповідає вимогам [статей 157](#), [158 Конституції України](#), та Конституційний Суд України не висловив щодо нього застережень, і цей законопроект відповідно до статті 155 Конституції України був попередньо схвалений Верховною Радою цього ж скликання на попередній черговій сесії Верховної Ради.

{Частина шоста статті 149 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 948-VIII від 28.01.2016](#)}

7. Обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради питань про попереднє схвалення ([стаття 155 Конституції України](#)) чи прийняття (стаття 155, [частина перша статті 156 Конституції України](#)) законопроекту про внесення змін до Конституції України проводиться в порядку, передбаченому [статтею 30](#) цього Регламенту з наданням слова Президенту України або уповноваженій ним особі у разі присутності їх на пленарному засіданні. Не допускається внесення і обговорення пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України, а також постановка питань про відкладення розгляду законопроекту, за винятком тих питань, які спрямовані на узгоджене в часі прийняття законопроектів, зазначених у частині десятій цієї статті.

8. Після обговорення законопроекту про внесення змін до Конституції України на голосування ставиться, відповідно, питання про його попереднє схвалення ([стаття 155 Конституції України](#)) чи прийняття в цілому (стаття 155, [частина перша статті 156 Конституції України](#)). Якщо законопроект про внесення змін до Конституції України (який за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам [статей 157, 158](#) Конституції України) був попередньо схвалений Верховною Радою і не був розглянутий на наступній черговій сесії після попереднього схвалення, то такий законопроект розглядається Верховною Радою на наступній за нею черговій сесії. Законопроект, який не отримав (згідно із [статтею 155](#) чи, відповідно, [частиною першою статті 156 Конституції України](#)) необхідної кількості голосів народних депутатів на підтримку, вважається відповідно не схваленим попередньо чи не прийнятим.

{Частина восьма статті 149 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2704-VI від 18.11.2010](#), [№ 948-VIII від 28.01.2016](#)}

9. У разі якщо законопроект про внесення змін до Конституції України не схвалено попередньо, як це передбачено [статтею 155 Конституції України](#), Верховна Рада може більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу вирішити питання про зміст і строки подальшої роботи над ним. Якщо Верховна Рада не прийняла рішення про зміст і строки подальшої роботи над не схваленим попередньо законопроектом, він вважається не прийнятим. Не прийнятий Верховною Радою законопроект про внесення змін до Конституції України вважається знятим з розгляду. На такий законопроект поширюються, відповідно, положення [частини першої статті 158](#), [частини другої статті 156 Конституції України](#).

10. Попереднє схвалення і прийняття пов'язаних законопроектів про внесення змін до Конституції України, зазначених у [частині шостій статті 143](#) цього Регламенту, здійснюється у такий спосіб, щоб обидва прийняті відповідно до [статті 155](#) та [частини першої статті 156 Конституції України](#) законопроекти разом з прийнятим законом, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України, були одночасно направлені Президентові України, відповідно, для підписання та призначення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України. Прийняття обох пов'язаних законопроектів здійснюється одним голосуванням.

11. Прийнятий Верховною Радою відповідно до [статті 155 Конституції України](#) закон про внесення змін до Конституції України із зазначенням дати попереднього схвалення Верховною Радою, дати його прийняття та інших реквізитів підписується Головою Верховної Ради України і відповідно до [статті 94 Конституції України](#) невідкладно направляється Президентові України для підписання та офіційного оприлюднення.

12. Після прийняття Верховною Радою законопроекту, поданого відповідно до [частини першої статті 156 Конституції України](#), проводиться голосування щодо прийняття постатейно та в цілому раніше прийнятого у першому читанні законопроекту ([частина восьма статті 147](#) цього Регламенту), яким передбачається виділення коштів із Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України.

13. Прийнятий Верховною Радою відповідно до [частини першої статті 156 Конституції України](#) законопроект про внесення змін до Конституції України із зазначенням дати його прийняття та інших реквізитів підписується Головою Верховної Ради України та разом із прийнятим Верховною Радою і підписаним Головою Верховної Ради України законом, зазначеним у частині дванадцятій цієї статті, невідкладно направляється Президентові України для призначення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України, а також, відповідно, підписання і оприлюднення закону, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України.

Стаття 150. Внесення та розгляд у головному комітеті пропозицій та поправок до законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#)

1. Якщо у висновку Конституційного Суду України законопроект про внесення змін до Конституції України в цілому або його окремі положення

визнано такими, що не відповідають вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#), а також у разі якщо у висновку Конституційного Суду України є застереження до положень такого законопроекту, Верховна Рада вирішує питання про подальшу роботу над законопроектом і визначає:

- 1) строк подання відповідними суб'єктами, зазначеними в [частині другій статті 142](#) цього Регламенту, пропозицій, поправок до законопроекту;
- 2) строк опрацювання пропозицій, поправок до законопроекту головним та іншими визначеними комітетами;
- 3) строк надання відповідних документів народним депутатам;
- 4) дату розгляду питання про розгляд пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України.

2. Підготовка законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) для прийняття до нього пропозицій, поправок здійснюється в порядку підготовки законопроектів до другого читання, передбаченому розділом IV цього Регламенту. При цьому в порівняльній таблиці законопроекту розміщується текст визначеного Верховною Радою законопроекту про внесення змін до Конституції України, щодо якого Конституційним Судом України надано відповідний висновок ([пункт 1 частини першої статті 118](#) цього Регламенту), а щодо ініціатора внесеної народними депутатами пропозиції, поправки вказується чисельність народних депутатів, що її подали, та зазначаються прізвища народних депутатів, уповноважених представляти пропозиції, поправки (не більше трьох осіб).

3. Головний комітет та інші комітети, яким була доручена підготовка питання про розгляд пропозицій, поправок до законопроекту, готують щодо кожної пропозиції, поправки та остаточної редакції законопроекту, запропонованої головним комітетом відповідно до [пункту 4 частини першої статті 118](#) цього Регламенту, висновки з питань, зазначених у [пунктах 1-7, 9-12, 14 частини другої статті 145](#) цього Регламенту з урахуванням висновку Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#). Зазначені висновки комітетів разом з підготовленою порівняльною таблицею законопроекту про внесення змін до Конституції України та іншими необхідними документами надаються народним депутатам у строки, визначені Верховною Радою.

Стаття 151. Розгляд Верховною Радою пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#)

1. На пленарному засіданні Верховної Ради обговорення кожної пропозиції, поправки до законопроекту про внесення змін до [Конституції України](#) здійснюється у повному обсязі і проводиться в порядку, передбаченому в [частині третій статті 119](#), [статті 120](#) цього Регламенту.

2. Рішення про включення пропозиції, поправки до законопроекту про внесення змін до Конституції України приймається Верховною Радою тією ж кількістю голосів народних депутатів, якою згідно із [статтею 155 Конституції України](#) здійснюється попереднє схвалення відповідного законопроекту чи його прийняття згідно із [частиною першою статті 156 Конституції України](#).

3. Після закінчення голосування щодо прийняття пропозицій, поправок до законопроекту Верховна Рада переходить до розгляду питання про прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання Конституційним Судом України висновку щодо відповідності зміненої редакції законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам [статей 157 і 158 Конституції України](#). Розгляд цього питання здійснюється у порядку, передбаченому [частинами першою - третьою статті 146](#), [частинами п'ятою](#), [шостою статті 147](#) цього Регламенту. Положення частини шостої статті 147 цього Регламенту застосовується і в тому випадку, коли Верховна Рада не прийняла жодної пропозиції, поправки до законопроекту про внесення змін до Конституції України.

4. Якщо за результатами розгляду Верховною Радою пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України законопроект знятий з розгляду, то до нього застосовуються відповідно положення [частини першої статті 158](#), [частини другої статті 156 Конституції України](#).

Глава

27

ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ І КОНТРОЛЬ ЗА ЙОГО ВИКОНАННЯМ

Стаття 152. Розгляд Бюджетної декларації

1. Бюджетна декларація схвалюється Кабінетом Міністрів України не пізніше 1 червня року, що передує плановому, та у триденний строк подається разом з фінансово-економічним обґрунтуванням до Верховної Ради.

2. Процес розгляду Бюджетної декларації у Верховній Раді здійснюється з урахуванням поданого Кабінетом Міністрів України річного звіту про

виконання закону про Державний бюджет України за попередній бюджетний період.

3. Народні депутати, комітети розробляють свої пропозиції щодо бюджетної політики з урахуванням Бюджетної декларації і подають їх до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, у десятиденний строк з дня надходження Бюджетної декларації до Верховної Ради.

4. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, розглядає Бюджетну декларацію і пропозиції, що надійшли, готує та подає на розгляд Верховної Ради проект постанови Верховної Ради щодо Бюджетної декларації, що надається народним депутатам не пізніше як за два дні до розгляду зазначеного питання на пленарному засіданні Верховної Ради.

5. Верховна Рада розглядає питання щодо Бюджетної декларації у порядку, визначеному статтею 30 цього Регламенту, не пізніше 15 липня року, що передуює плановому. З доповіддю виступає Прем'єр-міністр України або за його дорученням член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики, та голова комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету.

На такому пленарному засіданні за процедурним рішенням Верховної Ради можуть бути заслухані головні розпорядники коштів державного бюджету щодо цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів державного бюджету, та показників їх досягнення у середньостроковому періоді, передбачених у Бюджетній декларації.

6. За результатами розгляду цього питання Верховна Рада може прийняти проект постанови щодо Бюджетної декларації, яким взяти до відома Бюджетну декларацію та/або схвалити рекомендації Верховної Ради щодо бюджетної політики. Якщо Верховною Радою в установлені частиною п'ятою цієї статті строки не розглянуто питання щодо Бюджетної декларації або не прийнято рішення щодо нього, таке питання у подальшому не потребує розгляду.

7. У разі порушення Кабінетом Міністрів України строків подання до Верховної Ради Бюджетної декларації строки розгляду Верховною Радою Бюджетної декларації обчислюються з дня її фактичного подання Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 152 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 3614-VI від 07.07.2011](#), [№ 176-VIII від 10.02.2015](#); в редакції Закону [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

Стаття 153. Підготовка до розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік

1. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік розглядається з урахуванням положень [Бюджетного кодексу України](#) та цього Регламенту.

2. Кабінет Міністрів України щороку подає до Верховної Ради проект закону про Державний бюджет України на наступний рік не пізніше 15 вересня поточного року. Разом з проектом закону подається доповідь про хід виконання Державного бюджету України поточного року.

3. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік має бути розроблений з дотриманням вимог [Бюджетного кодексу України](#) та має ґрунтуватися на Бюджетній декларації з урахуванням рекомендацій Верховної Ради щодо бюджетної політики (якщо такі рекомендації схвалені відповідно до [частини шостої](#) статті 152 цього Регламенту).

{Частина третя статті 153 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

4. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік не може містити положень про зупинення дії чи внесення змін до законів.

5. Поданий Кабінетом Міністрів України проект закону про Державний бюджет України на наступний рік надається народним депутатам та Рахунковій палаті не пізніше ніж за чотири дні до його представлення у Верховній Раді.

{Частина п'ята статті 153 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

6. Під час розгляду Верховною Радою та комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, питань, визначених [главою 27](#) цього Регламенту, беруть участь уповноважені представники Кабінету Міністрів України.

{Статтю 153 доповнено частиною шостою згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

Стаття 154. Представлення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Верховній Раді

1. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік Верховній Раді представляє на її пленарному засіданні член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики, не пізніше ніж через п'ять днів з дня подання його Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради. На такому пленарному засіданні за процедурним рішенням Верховної Ради можуть бути заслухані головні розпорядники коштів державного бюджету щодо мети, завдань та результативних показників відповідних бюджетних програм, передбачених у проекті закону про Державний бюджет України на наступний рік.

{Частина перша статті 154 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 3614-VI від 07.07.2011](#), [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

2. Від комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, з доповіддю щодо відповідності проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік вимогам [Бюджетного кодексу України](#) виступає голова комітету.

{Частина друга статті 154 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

3. Представлення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік проводиться за процедурою повного обговорення ([стаття 30](#) цього Регламенту) з урахуванням особливостей, визначених у цій статті.

{Частина третя статті 154 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

4. За результатами обговорення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Верховна Рада може прийняти рішення про його відхилення у разі невідповідності вимогам [Бюджетного кодексу України](#).

{Частина четверта статті 154 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

5. У разі відхилення Верховною Радою проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Кабінет Міністрів України зобов'язаний у 7-денний строк з дня набрання чинності рішенням про його відхилення подати до Верховної Ради проект закону про Державний бюджет України на

наступний рік з обґрунтуванням внесених змін. У такому разі строки підготовки і розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому та другому читаннях збільшуються на п'ять днів.

{Частина п'ята статті 154 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

Стаття 155. Процедура розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік

1. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік розглядається за процедурою трьох читань з урахуванням особливостей, передбачених цією главою.

2. У разі порушення Кабінетом Міністрів України строків подання до Верховної Ради проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, а також порушення строків подання його на друге читання строки розгляду Верховною Радою проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік обчислюються з дня його фактичного подання Кабінетом Міністрів України.

3. У разі відставки Кабінету Міністрів України до подання до Верховної Ради проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік або після відхилення Верховною Радою поданого проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік відлік строків розгляду Верховною Радою проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік припиняється і відновлюється після подання до Верховної Ради проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік новосформованим Кабінетом Міністрів України.

Стаття 156. Підготовка проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік до першого читання

1. Народні депутати, комітети формують свої пропозиції до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік і не пізніше 1 жовтня року, що передує плановому, направляють їх до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, з урахуванням таких вимог:

1) пропозиції мають узгоджуватися з Бюджетною декларацією з урахуванням рекомендацій Верховної Ради щодо бюджетної політики (якщо такі рекомендації схвалені відповідно до [частини шостої](#) статті 152 цього Регламенту);

{Пункт 1 частини першої статті 156 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

2) пропозиції щодо збільшення витрат та/або зменшення надходжень державного бюджету мають визначати джерела їх покриття, включаючи види та обсяги витрат, що підлягають скороченню. Такі пропозиції та пропозиції до текстових статей проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік не можуть призводити до збільшення державного боргу і державних гарантій порівняно з їх граничним обсягом, передбаченим у поданому Кабінетом Міністрів України проекті закону про Державний бюджет України на наступний рік;

3) пропозиції щодо зміни прогнозу доходів та фінансування бюджету можуть вноситися у разі, якщо виявлено неточності в його розрахунку комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, та/або центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики.

2. Пропозиції, направлені до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, після 1 жовтня року, що передує плановому, та/або з порушенням встановлених вимог, не розглядаються.

3. Рахункова палата проводить експертизу проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік і до 1 жовтня року, що передує плановому, подає свої висновки Верховній Раді.

{Частина третя статті 156 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

4. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, не пізніше 15 жовтня року, що передує плановому, розглядає пропозиції до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, висновки Рахункової палати і готує висновки та пропозиції до нього (які викладаються у вигляді проекту постанови Верховної Ради), а також таблицю пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи з урахуванням вимог [пунктів 1-3 частини першої статті 118](#) цього Регламенту. Показники, що містяться у висновках та пропозиціях до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, мають бути збалансованими.

5. Проект постанови Верховної Ради щодо висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, а також таблиця пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи надаються народним депутатам не пізніше ніж за два дні до розгляду Верховною Радою

проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні.

{Текст статті 156 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

Стаття 157. Розгляд проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні

1. Верховна Рада розглядає проект закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні не пізніше 20 жовтня року, що передує плановому.

{Частина перша статті 157 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

2. У разі якщо бюджетний період не співпадає з календарним роком, строки розгляду встановлюються за процедурним рішенням Верховної Ради.

3. Розгляд у першому читанні проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік починається з доповіді голови комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, щодо висновків і пропозицій до законопроекту та результатів його розгляду.

4. Розгляд проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні проводиться за процедурою повного обговорення з урахуванням особливостей, передбачених у цій статті.

5. Під час обговорення слово для виступу надається представникам комітетів за заявами у паперовій формі, депутатських фракцій (депутатських груп), народним депутатам, представникам Кабінету Міністрів України та Рахункової палати.

{Частина п'ята статті 157 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. Після завершення обговорення ставиться на голосування за основу підготовлений комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, проект постанови Верховної Ради щодо висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік.

7. Після прийняття за основу проекту постанови Верховної Ради щодо висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік ставляться на голосування ті включені до таблиці пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи пропозиції до проекту

закону про Державний бюджет України, на розгляді та голосуванні яких наполягає народний депутат.

8. Якщо Верховною Радою не прийнято рішення на підтримку проекту постанови Верховної Ради щодо висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік за основу, проводиться постатейне голосування таких висновків та пропозицій, а також тих включених до таблиці пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України, на розгляді та голосуванні яких наполягає народний депутат.

9. У разі якщо під час голосування були підтримані пропозиції, які призвели до змін висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, підготовлених комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, Верховна Рада може перенести на визначений строк (але не більш як на два дні) голосування в цілому проекту постанови Верховної Ради щодо висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік.

10. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік вважається прийнятим у першому читанні, якщо на підтримку під час голосування в цілому проекту постанови Верховної Ради щодо висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік проголосувала більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради. Схвалені Верховною Радою висновки та пропозиції до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік набувають статусу Бюджетних висновків Верховної Ради.

11. Якщо на підтримку під час голосування в цілому проекту постанови Верховної Ради щодо висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік не отримано необхідної кількості голосів народних депутатів, Верховна Рада може прийняти рішення про направлення цього проекту постанови до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, для підготовки до повторного розгляду Верховною Радою з урахуванням зауважень, висловлених під час розгляду цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради (з визначенням строків такої підготовки).

{Частина шосту - чотирнадцяту статті 157 замінено частинами шостою - одинадцятою згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

Стаття 158. Підготовка та розгляд проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні

1. Після прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні Кабінет Міністрів України за участю уповноважених представників комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, готує та у 14-денний строк, але не пізніше 3 листопада року, що передує плановому, подає до Верховної Ради проект закону про Державний бюджет України на наступний рік, підготовлений відповідно до Бюджетних висновків Верховної Ради, разом з порівняльною таблицею щодо їх урахування з вмотивованими поясненнями стосовно неврахованих положень Бюджетних висновків Верховної Ради, а також з порівняльною таблицею і поясненнями щодо відмінностей положень і показників такого проекту закону порівняно з редакцією, що подавалася Кабінетом Міністрів України на перше читання.

{Частина перша статті 158 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

2. Поданий Кабінетом Міністрів України проект закону про Державний бюджет України на наступний рік, підготовлений відповідно до Бюджетних висновків Верховної Ради, разом із супровідними документами до нього, зазначеними у частині першій цієї статті, надаються народним депутатам не пізніш як за десять днів до розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради.

{Частина друга статті 158 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

3. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, після подання Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, підготовленого до другого читання, готує висновок щодо врахування у цьому законопроекті Бюджетних висновків Верховної Ради. При цьому пропозиції народних депутатів, комітетів до проекту закону про Державний бюджет України, підготовленого до другого читання, не розглядаються.

4. Розгляд у другому читанні проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік завершується не пізніше 20 листопада року, що передує плановому. У другому читанні приймаються: граничний обсяг річного дефіциту (профіциту) державного бюджету, граничний обсяг державного боргу та граничний обсяг надання державних гарантій; загальна сума доходів, видатків та кредитування державного бюджету; розмір мінімальної заробітної плати на відповідний бюджетний період, розмір прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для основних соціальних і

демографічних груп населення та рівень забезпечення прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період; бюджетні призначення міжбюджетних трансфертів та інші положення, необхідні для формування місцевих бюджетів.

5. Розгляд у другому читанні проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік починається з доповіді члена Кабінету Міністрів України, відповідального за формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики, щодо доопрацьованого з урахуванням Бюджетних висновків Верховної Ради цього законопроекту.

6. Голова комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, доповідає висновок комітету щодо врахування Бюджетних висновків Верховної Ради у підготовленому до другого читання законопроекті.

7. Після доповідей члена Кабінету Міністрів України, відповідального за формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики, та голови комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, проводиться обговорення в порядку, визначеному [статтею 30](#) цього Регламенту.

8. Після обговорення Верховна Рада проводить голосування щодо прийняття у другому читанні проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік з урахуванням висновку комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, щодо врахування у цьому законопроекті Бюджетних висновків Верховної Ради. У разі прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні проводиться голосування про прийняття цього законопроекту в цілому.

9. Якщо Верховною Радою не прийнято рішення про прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні, проводиться розгляд і голосування статей, на розгляді і голосуванні яких наполягають народні депутати.

10. У разі якщо під час голосування статей показники проекту бюджету залишаються збалансованими, ставиться на голосування пропозиція щодо прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні та в цілому.

11. У разі якщо під час голосування статей показники проекту бюджету стали розбалансованими, Верховна Рада відкладає на визначений строк (але не більш як на два дні) голосування щодо прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні для

забезпечення збалансованості показників проекту бюджету комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету.

12. Якщо не прийнято рішення про прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні за результатами голосування відповідно до частин дев'ятої - одинадцятої цієї статті, Верховна Рада може прийняти рішення про направлення цього законопроекту до Кабінету Міністрів України для підготовки на повторне друге читання (з визначенням строків та критеріїв такої підготовки).

13. Якщо під час прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні в тексті цього законопроекту виникають суперечності і помилки, які виключають можливість застосування його норм після остаточного прийняття та набрання чинності, розгляд відповідних статей законопроекту переноситься на третє читання.

{Текст статті 158 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

Стаття 159. Підготовка та розгляд проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у третьому читанні

1. Відповідно до рішення Верховної Ради про прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, не пізніше 25 листопада року, що передує плановому, готує його до третього читання.

2. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, готує пропозиції щодо усунення суперечностей і помилок у тексті статей проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, розгляд яких перенесено на третє читання, та подає порівняльну таблицю таких статей і остаточну редакцію законопроекту. Після прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні пропозиції народних депутатів, комітетів до нього не розглядаються.

3. Третє читання проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік починається з доповіді голови комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, та співповіді члена Кабінету Міністрів України, відповідального за формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики, про пропозиції щодо усунення суперечностей і помилок у тексті статей проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік.

4. Після доповіді та співдоповіді проводиться голосування пропозицій комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, щодо усунення суперечностей і помилок у тексті статей проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік та прийняття проекту закону в цілому.

5. У разі неприйняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у цілому цей законопроект за рішенням Верховної Ради направляється на повторне третє читання з визначенням строків його наступного розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради.

6. Закон про Державний бюджет України приймається Верховною Радою України до 1 грудня року, що передує плановому.

7. Закон про Державний бюджет України, прийнятий Верховною Радою відповідно до [статті 158](#) або статті 159 цього Регламенту, оформлюється в установленому порядку ([стаття 130](#) цього Регламенту) з урахуванням таких особливостей: додатки до закону про Державний бюджет України, які є його невід'ємною частиною, оформлюються (з відповідним візуванням) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, за участю уповноважених представників комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету.

{Статтю 159 доповнено частиною сьомою згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

{Стаття 159 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

Стаття 160. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України

1. Протягом бюджетного періоду до закону про Державний бюджет України можуть бути внесені зміни за поданням суб'єктів права законодавчої ініціативи з додержанням вимог [Бюджетного кодексу України](#) та цього Регламенту.

{Частина перша статті 160 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

2. Внесення змін до закону про Державний бюджет України, які безпосередньо передбачають внесення змін до інших законодавчих актів України, не допускається. У такому разі спочатку вносяться зміни до відповідного закону і лише після того розглядаються пропозиції про зміни

до закону про Державний бюджет України відповідно до положень [Бюджетного кодексу України](#) та цього Регламенту.

3. Внесення змін до закону про Державний бюджет України здійснюється за процедурою, визначеною [розділом IV](#) цього Регламенту, з урахуванням особливостей, визначених у цій статті. Проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України розглядається комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету.

{Частина третя статті 160 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

4. Будь-який закон, що впливає на зменшення надходжень та/або збільшення витрат бюджетів поточного року, не може бути прийнятий у цілому Верховною Радою, якщо одночасно з його прийняттям не будуть внесені відповідні зміни до закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

{Частина четверта статті 160 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

Стаття 161. Контроль за виконанням закону про Державний бюджет України

{Назва статті 161 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

1. Контроль за виконанням Державного бюджету України здійснює Верховна Рада як безпосередньо, так і через Рахункову палату.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, щомісяця, не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним, подає Верховній Раді місячний звіт про виконання Державного бюджету України.

{Частина друга статті 161 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

3. Зведені показники місячних звітів про виконання бюджетів подаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, Верховній Раді не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним.

{Частина третя статті 161 в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

4. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України подається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, до Верховної Ради не пізніше ніж через 35 днів після закінчення звітного кварталу.

{Частина четверта статті 161 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

5. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів України не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним.

{Частина п'ята статті 161 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

6. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, у двотижневий строк з дня отримання відповідних висновків та пропозицій Рахункової палати готує та подає на розгляд Верховної Ради проект постанови щодо річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України.

{Частина шоста статті 161 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#); в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

{Частину сьому статті 161 виключено на підставі Закону [№ 1052-IX від 03.12.2020](#)}

Стаття 162. Розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України

1. Розгляд звіту про виконання закону про Державний бюджет України відбувається за процедурою повного обговорення ([стаття 30](#) цього Регламенту) з урахуванням особливостей, визначених у цій статті.

2. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України у Верховній Раді представляє член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної фінансової і бюджетної політики.

3. Із співдоповідями про виконання закону про Державний бюджет України виступають голова комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, та Голова Рахункової палати. На такому пленарному засіданні за процедурним рішенням Верховної Ради можуть бути заслухані головні розпорядники коштів державного бюджету щодо досягнення головними

розпорядниками коштів державного бюджету запланованої мети, завдань та результативних показників бюджетних програм, а також цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник коштів державного бюджету, з показниками їх досягнення за результатами звітного періоду.

{Частина третя статті 162 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2646-VIII від 06.12.2018](#)}

4. За результатами розгляду Верховна Рада приймає рішення щодо річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України.

{Стаття 162 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#); в редакції Закону [№ 3614-VI від 07.07.2011](#)}

{Глава 27 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 176-VIII від 10.02.2015](#)}

Глава 28
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ
УРОЧИСТОГО ЗАСІДАННЯ З ПРИВОДУ СКЛАДЕННЯ ПРИСЯГИ
УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ НОВООБРАНИМ ПРЕЗИДЕНТОМ
УКРАЇНИ

Стаття 163. Правові підстави складення присяги Українському народові новообраним Президентом України

1. Присягу Українському народові складає особа, яка в порядку, встановленому [Конституцією України](#) та [Законом України "Про вибори Президента України"](#), обрана Президентом України.

2. Складення новообраним Президентом України присяги Українському народові відповідно до [статті 104 Конституції України](#) є обов'язковою умовою його вступу на пост Президента України.

Стаття 164. Місце складення присяги новообраним Президентом України

1. Урочисте засідання Верховної Ради з приводу складення присяги новообраним Президентом України проводиться в залі засідань Верховної Ради, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення, на підставі офіційно оголошених Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України.

Стаття 165. Дата і час проведення урочистого засідання Верховної Ради

1. Урочисте засідання Верховної Ради, на якому новообраний Президент України складає присягу Українському народові, проводиться не пізніше ніж через тридцять днів після офіційного оголошення результатів чергових виборів Президента України і не пізніше ніж через п'ять днів після офіційного оголошення результатів позачергових виборів Президента України.

2. Дата і час проведення урочистого засідання Верховної Ради за погодженням з новообраним Президентом України визначаються рішенням Верховної Ради. У разі неприйняття такого рішення дата і час проведення урочистого засідання визначаються Головою Верховної Ради України.

Стаття 166. Порядок складення присяги новообраним Президентом України

1. Урочисте засідання Верховної Ради з приводу складення новообраним Президентом України присяги Українському народові відкриває Голова Верховної Ради України, а в разі його відсутності - Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України.

2. Для участі в урочистому засіданні Верховної Ради з приводу складення присяги новообраним Президентом України запрошуються Голова Центральної виборчої комісії, Голова Конституційного Суду України та інші особи, списки яких Голова Верховної Ради України узгоджує з новообраним Президентом України та Головою Конституційного Суду України.

3. Головуючий на урочистому засіданні Верховної Ради надає слово Голові Центральної виборчої комісії (у разі його відсутності - заступнику Голови Центральної виборчої комісії) для оголошення результатів виборів Президента України.

4. Головуючий на урочистому засіданні Верховної Ради для приведення новообраного Президента України до присяги запрошує до трибуни Голову Конституційного Суду України і надає йому слово.

5. Голова Конституційного Суду України повідомляє про виконання новообраним Президентом України всіх конституційних вимог щодо несумісності з посадою Президента України та відсутності інших обставин, що унеможливають складення ним присяги, запрошує до трибуни новообраного Президента України, вручає йому текст присяги Українському народові, визначений [Конституцією України](#).

6. Новообраний Президент України, поклавши руку на [Конституцію України](#), проголошує присягу Українському народові, підписує її текст і передає Голові Конституційного Суду України.

7. Після складення новообраним Президентом України присяги Голова Конституційного Суду України оголошує про те, що новообраний Президент України склав присягу Українському народові відповідно до [статті 104 Конституції України](#) і вступив на пост Президента України. Голова Конституційного Суду України передає головуючому на урочистому засіданні Верховної Ради текст присяги Українському народові, підписаний новообраним Президентом України.

8. Голова Центральної виборчої комісії вручає новообраному Президентові України посвідчення Президента України, а Голова Конституційного Суду України вручає новообраному Президентові України офіційні символи влади Президента України.

9. Президент України з трибуни Верховної Ради проголошує звернення до Українського народу (інавгураційну промову).

10. У день цього урочистого засідання Верховна Рада не розглядає інших питань.

11. У залі засідань на урочистому засіданні Верховної Ради з приводу складення присяги Українському народові новообраним Президентом України після відкриття засідання та перед його закриттям виконується Державний Гімн України.

Глава

29

ЗАСЛУХОВУВАННЯ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ЩОРІЧНИХ ТА ПОЗАЧЕРГОВИХ ПОСЛАНЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 167. Дата і час проголошення послань Президентом України

1. Верховна Рада відповідно до [пункту 8 частини першої статті 85 Конституції України](#) заслуховує щорічні та позачергові послання Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України.

2. Інформація про дату і час проголошення Президентом України послання до Верховної Ради доводиться Апаратом Верховної Ради до відома народних депутатів не пізніш як за п'ять днів до проголошення послання.

3. Щорічне послання Президента України Верховній Раді про внутрішнє і зовнішнє становище України за звичайних обставин проголошується до 31 березня поточного року.

Стаття 168. Особи, запрошені на засідання Верховної Ради з приводу заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України

1. На пленарне засідання Верховної Ради під час заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України запрошуються Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України, керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Рахункової палати, Голова Центральної виборчої комісії, Голова Вищої ради правосуддя, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голови обласних рад, Київської та Севастопольської міських рад, голови обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, Голова та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор, глави дипломатичних представництв іноземних держав, інші офіційні особи.

{Частина перша статті 168 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Стаття 169. Порядок заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України

1. Після відкриття пленарного засідання Верховної Ради головуючий на пленарному засіданні запрошує Президента України для проголошення щорічного або позачергового послання.

2. Після закінчення виступу Президента України запитання йому не ставляться, головуючий на пленарному засіданні оголошує перерву або про закриття пленарного засідання Верховної Ради.

Глава

30

ПОРЯДОК ДОСТРОКОВОГО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕСПРОМОЖНІСТЮ ВИКОНАННЯ НИМ СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я, А ТАКОЖ У РАЗІ УСУНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ З ПОСТА В ПОРЯДКУ ІМПІЧМЕНТУ

{Назва глави 30 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Стаття 170. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у зв'язку з неспроможністю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я

1. У разі якщо Верховній Раді стануть відомі факти про неспроможність виконання Президентом України своїх повноважень за станом здоров'я, за пропозицією Голови Верховної Ради України або не менш як 45 народних депутатів Верховна Рада може створити тимчасову слідчу комісію для перевірки відповідних фактів.

2. Тимчасова слідча комісія з цього питання створюється на закритому пленарному засіданні Верховної Ради в порядку, передбаченому законом про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України та цим Регламентом.

3. Після створення тимчасової слідчої комісії Голова Верховної Ради України невідкладно повідомляє про це Президента України.

4. Верховна Рада на підставі висновку тимчасової слідчої комісії, підготовленого з урахуванням медичного висновку про стан здоров'я Президента України, може прийняти постанову про звернення до Верховного Суду щодо надання ним подання в паперовій формі про дострокове припинення повноважень Президента України за станом здоров'я.

{Частина четверта статті 170 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

5. Неспроможність виконання Президентом України своїх повноважень за станом здоров'я встановлюється Верховною Радою на її закритому пленарному засіданні на підставі подання в паперовій формі Верховного Суду і медичного висновку та підтверджується рішенням, прийнятим більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

{Частина п'ята статті 170 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. Про прийняте рішення Голова Верховної Ради України терміново у паперовій формі повідомляє Президента України, Прем'єр-міністра України,

Голову Конституційного Суду України, Голову Верховного Суду та офіційно оприлюднює відповідний акт Верховної Ради через засоби масової інформації.

{Частина шоста статті 170 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

{Стаття 170 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Стаття 171. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у разі усунення Президента України з поста в порядку імпічменту

1. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у разі усунення Президента України з поста в порядку імпічменту визначається [Конституцією України](#), [Законом України "Про особливу процедуру усунення Президента України з поста \(імпічмент\)"](#), іншими законами України та цим Регламентом.

{Стаття 171 в редакції Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 172 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 173 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 174 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 175 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 176 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 177 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 178 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 179 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 180 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 181 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 182 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 183 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 184 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 185 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 186 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 187 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

{Статтю 188 виключено на підставі Закону [№ 39-IX від 10.09.2019](#)}

Глава

31

РОЗГЛЯД ПИТАНЬ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ УКАЗІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПРО ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО ЧИ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ АБО В ОКРЕМИХ ЇЇ МІСЦЕВОСТЯХ, ПРО ЗАГАЛЬНУ АБО ЧАСТКОВУ МОБІЛІЗАЦІЮ, ПРО ОГОЛОШЕННЯ ОКРЕМИХ МІСЦЕВОСТЕЙ ЗОНАМИ НАДЗВИЧАЙНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ ТА ОГОЛОШЕННЯ ЗА ПОДАННЯМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ СТАНУ ВІЙНИ ЧИ УКЛАДЕННЯ МИРУ, СХВАЛЕННЯ РІШЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ У РАЗІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Стаття 189. Порядок розгляду питань про затвердження указів Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану

1. Відповідно до [пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України](#) Верховна Рада затверджує протягом двох днів з моменту звернення Президента України його укази про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації.

2. Після підписання відповідного указу про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації Президент України негайно звертається до Верховної Ради щодо його затвердження і подає відповідний проект закону.

3. Верховна Рада розглядає питання про затвердження указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації протягом двох днів з моменту надходження звернення та відповідного указу

Президента України до Верховної Ради і надання їх народним депутатам разом з проектом відповідного закону.

4. Питання про затвердження відповідного указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації розглядаються Верховною Радою без голосування щодо включення їх до порядку денного сесії, розкладу пленарних засідань сесії, тижневого порядку денного пленарних засідань Верховної Ради. Таке питання може вноситися на розгляд Верховної Ради без попередньої підготовки в комітетах.

5. Проект закону щодо затвердження відповідного указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації розглядається за процедурою першого читання та прийняття закону в цілому.

Стаття 190. Порядок затвердження, відхилення указів Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану

1. Верховна Рада може прийняти повністю, частково з рекомендаціями та/або застереженнями або відхилити проект закону про затвердження відповідного указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації.

2. Якщо Верховна Рада затвердила законом відповідний указ Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації частково з рекомендаціями та/або застереженнями, чинними є положення відповідного указу Президента України, затвердженого Верховною Радою. Відповідний указ Президента України набирає чинності після його затвердження Верховною Радою і негайно оголошується через засоби масової інформації або оприлюднюється в інший спосіб.

3. У разі відхилення Верховною Радою законопроекту про затвердження відповідного указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами

надзвичайної екологічної ситуації такий указ Президента України не набирає чинності.

4. Про прийняте Верховною Радою рішення щодо відповідного указу Президента України Голова Верховної Ради України негайно повідомляє Президента України і робить повідомлення через засоби масової інформації.

Стаття 191. Порядок оголошення за поданням Президента України стану війни і укладення миру, схвалення рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України

1. Відповідно до [пункту 9 частини першої статті 85 Конституції України](#) Верховна Рада оголошує за поданням Президента України стан війни чи укладення миру, схвалює рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України.

2. Верховна Рада розглядає подання Президента України про оголошення стану війни і укладення миру та питання про схвалення рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України, приймає рішення з цих питань у порядку, передбаченому [статтями 189, 190](#) цього Регламенту.

Глава

32

НАДАННЯ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ ЗАКОНОМ ЗГОДИ НА ОBOB'ЯЗKOBICТЬ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ УКРАЇНИ ТА ДЕНОНСАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ УКРАЇНИ. ОФІЦІЙНІ ДЕЛЕГАЦІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 192. Правові засади надання Верховною Радою згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсація міжнародних договорів України

1. Верховна Рада надає законом згоду на обов'язковість міжнародних договорів України (ратифікація, затвердження, прийняття, приєднання) та здійснює денонсацію міжнародних договорів України відповідно до [Конституції України](#), [Закону України "Про міжнародні договори України"](#), [Віденської конвенції про право міжнародних договорів](#) від 23 травня 1969 року та цього Регламенту.

Стаття 193. Прийняття Верховною Радою рішень про міжнародні договори України

1. Законопроекти про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України вносять на розгляд Верховної Ради Президент України, Кабінет Міністрів України.

2. На виконання повноважень, встановлених [пунктами 5, 32 частини першої статті 85](#) та [частиною першою статті 9 Конституції України](#), Верховна Рада може прийняти рішення про:

1) необхідність ініціювання укладення або укладення міжнародного договору на тих чи інших засадах і внесення відповідних документів на її розгляд;

2) надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України;

3) денонсацію міжнародних договорів України.

Стаття 194. Перелік супровідних документів до законопроектів про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України

1. До законопроекту, що вноситься на розгляд Верховної Ради для надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України, додаються:

1) посвідчена копія міжнародного договору;

2) пояснювальна записка;

3) формулювання застережень України щодо міжнародного договору, якщо такі є;

4) застереження інших договірних сторін щодо міжнародного договору, формулювання заперечень щодо цих застережень або згоди з ними за наявності таких застережень або заперечень;

5) проекти законів про внесення змін до законів, необхідність прийняття яких впливає з міжнародного договору;

6) висновки Конституційного Суду України щодо відповідності міжнародних договорів [Конституції України](#), якщо такі висновки є.

2. До законопроектів про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України мають додаватися також фінансово-економічні розрахунки і прогнози можливих наслідків надання згоди на обов'язковість відповідних міжнародних договорів.

3. Документи, зазначені в частинах першій та другій цієї статті, подаються в паперовій формі з додержанням вимог, визначених [Законом України "Про міжнародні договори України"](#).

{Статтю 194 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 195. Порядок внесення пропозицій щодо виконання міжнародних договорів України

1. Суб'єкти права законодавчої ініціативи вносять пропозиції про застереження до міжнародного договору України, заперечення до застережень, законопроекти або пропозиції про прийняття законів або внесення змін до закону, спрямовані на виконання міжнародного договору України, за загальним порядком законодавчої процедури, встановленим цим Регламентом. У такому ж порядку здійснюються їх обговорення, прийняття та оприлюднення.

Стаття 196. Висновки щодо внесення змін до законів на виконання міжнародних договорів України

1. Проекти законів про внесення змін до законів, пропозиції про прийняття нових законів, проекти інших актів Верховної Ради, спрямовані на виконання міжнародних договорів України, подаються до Верховної Ради з висновками Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України.

Стаття 197. Попередній розгляд законопроектів про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України

1. Внесений на розгляд Верховної Ради законопроект про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України попередньо розглядається комітетом, до предмета відання якого належать питання засад зовнішньої політики, відповідним комітетом (комітетами), до предмета (предметів) відання якого (яких) належать питання, які містить законопроект.

2. Зазначені у частині першій цієї статті комітети можуть одержувати додаткову інформацію щодо законопроекту про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України, внесеного на розгляд Верховної Ради, у відповідних органах державної влади.

3. Головний комітет, що подає законопроект про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України на розгляд Верховної Ради,

може заслухати на своєму засіданні уповноваженого представника відповідно Президента України чи Кабінету Міністрів України, а також представників Міністерства закордонних справ України та інших органів державної влади.

Стаття 198. Вимоги до текстів міжнародних договорів України, які подаються на розгляд Верховної Ради

1. Посвідчені копії офіційних текстів двосторонніх міжнародних договорів України подаються для надання згоди на їх обов'язковість Верховній Раді державною мовою і мовою іншої договірної сторони. Ці тексти повинні бути автентичними. За наявності тексту третьою мовою, який згідно з міжнародним договором України повинен мати перевагу в разі розбіжностей у тлумаченні сторонами його положень, додається посвідчена офіційна копія тексту третьою мовою.

2. Посвідчені копії офіційних текстів багатосторонніх міжнародних договорів України подаються для надання згоди на обов'язковість Верховній Раді мовою оригіналу разом з їх офіційним перекладом державною мовою. Водночас подаються застереження, заперечення щодо застережень інших договірних сторін у разі наявності таких застережень і заперечень.

3. Автентичні тексти міжнародних договорів України, застереження, заперечення щодо застережень інших договірних сторін передаються комітету, до предмета відання якого належать питання засад зовнішньої політики, відповідному комітету (комітетам), до предмета відання якого (яких) належать питання, які містять міжнародні договори.

4. Законопроект щодо надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України включається до порядку денного сесії Верховної Ради позачергово без голосування.

{Частина четверта статті 198 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 199. Розгляд Верховною Радою законопроектів щодо міжнародних договорів

1. Верховна Рада з урахуванням висновків відповідних комітетів (якщо такі є) одночасно розглядає внесений Президентом України або Кабінетом Міністрів України законопроект про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України, а також формулювання застережень України щодо нього, застереження інших договірних сторін, формулювання заперечень України щодо застережень або згоди з ними, проекти законів або

проекти законів про внесення змін до законів, що впливають з цих міжнародних договорів, а також проекти актів Верховної Ради з цих питань і приймає відповідні рішення щодо кожного з них.

2. Верховна Рада може прийняти рішення про перенесення розгляду законопроекту про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України до одержання Верховною Радою висновків Конституційного Суду України щодо відповідності міжнародного договору [Конституції України](#).

Стаття 200. Надання Верховною Радою згоди на обов'язковість міжнародних договорів України

1. Законопроект про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України розглядається за процедурою розгляду законопроектів, передбаченою цим Регламентом, з урахуванням особливостей, визначених у цій главі.

2. При наданні згоди на обов'язковість міжнародного договору України Верховна Рада одночасно має офіційно підтвердити застереження, зроблені Україною під час підписання міжнародного договору, зняти їх чи висловити згоду із застереженнями інших держав - учасниць договору або заперечення проти них, а також може самостійно формулювати і висловлювати застереження відповідно до положень [Віденської конвенції про право міжнародних договорів](#) від 23 травня 1969 року.

3. У законопроекті про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України зазначаються порядок та умови набрання чинності міжнародним договором на території України відповідно до положень цього міжнародного договору та [Віденської конвенції про право міжнародних договорів](#) від 23 травня 1969 року.

4. На підставі закону про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України Голова Верховної Ради України підписує ратифікаційну грамоту, яка засвідчується підписом Міністра закордонних справ України, якщо договором передбачений обмін такими грамотами.

Стаття 201. Внесення пропозицій щодо застережень до міжнародних договорів України

1. Пропозиції щодо застережень до міжнародних договорів України (крім двосторонніх договорів) вносяться народними депутатами у порядку, передбаченому цим Регламентом для внесення пропозицій до законопроектів.

Стаття 202. Денонсація міжнародних договорів України

{Частина перша статті 202 втратила чинність, як така, що є неконституційною, на підставі Рішення Конституційного Суду [№ 12-рп/2012 від 30.05.2012](#)}

1. Законопроекти про денонсацію міжнародного договору України вносять на розгляд Верховної Ради Президент України та Кабінет Міністрів України.

{Частина перша статті 202 в редакції Закону [№ 4308-VI від 11.01.2012](#)}

2. Верховна Рада приймає рішення про денонсацію міжнародного договору України, згода на обов'язковість якого була надана Верховною Радою на виконання її повноважень, встановлених [частиною першою статті 9, пунктами 5 і 32 частини першої статті 85 Конституції України](#).

3. Законопроект про денонсацію міжнародного договору України вноситься на розгляд Верховної Ради разом з документами, передбаченими [Законом України "Про міжнародні договори України"](#) та цим Регламентом, і проектами актів, прийняття яких зумовлюється денонсацією відповідних міжнародних договорів України, і розглядається за процедурою, передбаченою цим Регламентом, з урахуванням особливостей, визначених у цій главі.

Стаття 203. Оприлюднення міжнародних договорів України

1. Міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких законом надана Верховною Радою, публікуються українською мовою в офіційних друкованих виданнях України.

Стаття 204. Офіційні делегації Верховної Ради

1. Верховна Рада щорічно ухвалює план співробітництва з парламентами іноземних держав. Проект плану готує комітет, до предмета відання якого належать питання засад зовнішньої політики, з урахуванням пропозицій Голови Верховної Ради України, комітетів та депутатських фракцій (депутатських груп).

{Частина перша статті 204 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. Офіційні парламентські делегації України в строк до 15 днів після закінчення візиту до іноземної держави подають Верховній Раді звіт про його підсумки, що надається народним депутатам.

ПРИЗНАЧЕННЯ ЧИ ОБРАННЯ НА ПОСАДИ, ЗВІЛЬНЕННЯ З ПОСАД,
ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ, НАДАННЯ ЗГОДИ НА
ПРИЗНАЧЕННЯ ЧИ ЗВІЛЬНЕННЯ З ПОСАД ПОСАДОВИХ ОСІБ,
ВИСЛОВЛЕННЯ НЕДОВІРИ ГЕНЕРАЛЬНОМУ ПРОКУРОРОВІ У
ВИПАДКАХ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ КОНСТИТУЦІЄЮ УКРАЇНИ

{Назва глави 33 в редакції Закону № [2600-VI від 08.10.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Стаття 205. Надання згоди на призначення Президентом України Прем'єр-міністра України

1. Подання Президента України про надання Верховною Радою згоди на призначення Президентом України Прем'єр-міністра України подається до Верховної Ради і розглядається у Верховній Раді відповідно до [Конституції України](#), [Закону України "Про Кабінет Міністрів України"](#) та цього Регламенту.

{Частина перша статті 205 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

2. З поданням про надання згоди на призначення Прем'єр-міністра України до Верховної Ради одночасно подаються такі відомості: про громадянство; про освіту; про трудову діяльність; автобіографія; декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік за формою, визначеною відповідно до [Закону України "Про запобігання корупції"](#); відомості про перебування у складі керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку, а також відомості про судимість кандидата. Усі відомості подаються державною мовою і власноручно підписуються кандидатом на посаду Прем'єр-міністра України. На вимогу Верховної Ради надаються також інші документи.

{Частина друга статті 205 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 4711-VI від 17.05.2012](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#), [№ 524-IX від 04.03.2020](#)}

3. Верховна Рада розглядає подання Президента України про надання згоди на призначення на посаду Прем'єр-міністра України не пізніше ніж у п'ятиденний строк з дня внесення такого подання до Верховної Ради. Кандидат на посаду Прем'єр-міністра України за пропозицією депутатських фракцій (депутатських груп) до розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради зустрічається з депутатськими фракціями (депутатськими

групами) та відповідає на їхні запитання. Кандидатура Прем'єр-міністра України попередньо розглядається на засіданні комітету, до предмета відання якого належить таке питання, який надає Верховній Раді своє рішення не пізніше ніж у чотириденний строк з дня внесення відповідного подання Президентом України.

4. Під час розгляду питання про надання згоди на призначення на посаду Прем'єр-міністра України у пленарному засіданні Верховної Ради бере участь Президент України.

5. На обговорення кандидатури на посаду Прем'єр-міністра України Верховною Радою відводиться до однієї години часу, в тому числі для доповіді кандидата на цю посаду - до 20 хвилин.

6. За процедурним рішенням Верховної Ради час для обговорення кандидатури на посаду Прем'єр-міністра України може бути збільшений.

7. Після представлення кандидат на посаду Прем'єр-міністра України виступає з доповіддю про основні напрями майбутньої діяльності Кабінету Міністрів України, відповідає на запитання народних депутатів.

8. В обговоренні кандидатур на посаду Прем'єр-міністра України беруть участь представники депутатських фракцій (депутатських груп), представники комітетів (у разі їх створення), народні депутати.

9. Надання згоди на призначення кандидата на посаду Прем'єр-міністра України здійснюється Верховною Радою відкритим поіменним голосуванням.

10. Рішення про надання згоди на призначення кандидата на посаду Прем'єр-міністра України вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

11. Рішення про надання згоди на призначення на посаду Прем'єр-міністра України оформляється постановою Верховної Ради.

{Стаття 205 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

{Статтю 206 виключено на підставі Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 207. Порядок призначення на посаду та звільнення з посади за поданням Президента України Голови Національного банку України

1. Питання про призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України розглядається Верховною Радою згідно з [пунктом 18 частини першої статті 85 Конституції України](#) за поданням Президента України, яке оголошує уповноважена ним особа. Стосовно кандидата на посаду Голови Національного банку України подаються відомості, зазначені в [частині другій статті 205](#) цього Регламенту.

2. Комітет, до предмета відання якого належить таке питання, готує відповідне рішення та має право на виступ свого представника за результатами розгляду в комітеті питання про призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України за поданням Президента України.

3. Про призначення на посаду чи звільнення з посади Голови Національного банку України після обговорення кандидатури (або результатів діяльності) Верховна Рада відкритим голосуванням приймає рішення, яке оформляється відповідною постановою Верховної Ради.

{Стаття 207 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 208. Порядок призначення на посаду та звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

1. Відповідно до [пункту 17](#) частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада призначає на посаду і звільняє з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

2. Кандидатуру на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини пропонує Верховній Раді Голова Верховної Ради України з дотриманням вимог [Закону України](#) "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини".

3. Комітет, до предмета відання якого належить питання додержання прав і свобод людини і громадянина, подає своє рішення щодо кандидатів на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Рішення комітету та відомості про кандидатів на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, підготовлені з дотриманням вимог щодо відомостей про кандидата на посаду ([частина друга](#) статті 205 цього Регламенту), надаються народним депутатам не пізніше як за три дні до розгляду Верховною Радою питання про призначення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

4. Відомості про запропоновані кандидатури на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини ([частина друга](#) статті 205 цього Регламенту) публікуються в газеті "Голос України" не пізніше як за 10 днів до розгляду питання про призначення.

5. Обговорення кандидатур на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини проводиться в порядку, передбаченому [частиною восьмою](#) статті 205 цього Регламенту.

6. Звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини здійснюється за поданням Голови Верховної Ради України за наявності рішення комітету, до предмета відання якого належить питання додержання прав і свобод людини і громадянина.

{Частина шоста статті 208 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

7. Рішення про призначення на посаду та звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини приймається Верховною Радою відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

8. Рішення про призначення на посаду та звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини оформлюється відповідною постановою Верховної Ради.

{Стаття 208 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 192-VIII від 12.02.2015](#), [№ 576-VIII від 02.07.2015](#); в редакції Закону [№ 2136-VIII від 13.07.2017](#)}

Стаття 208-1. Порядок обрання членів Вищої ради правосуддя та порядок їх звільнення

1. Відповідно до [частини другої](#) статті 131 Конституції України Верховна Рада обирає членів Вищої ради правосуддя у порядку, передбаченому цією статтею, та з урахуванням особливостей, визначених [Законом України](#) "Про Вищу раду правосуддя".

{Частина перша статті 208-1 в редакції Закону [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

2. Не пізніше як за шість місяців до закінчення строку повноважень члена Вищої ради правосуддя або протягом 14 днів з дня дострокового припинення ним повноважень Апарат Верховної Ради за поданням комітету, до предмета

відання якого належать питання судоустрою, оприлюднює на офіційному веб-сайті Верховної Ради оголошення про проведення конкурсу на посаду члена Вищої ради правосуддя.

{Частина друга статті 208-1 в редакції Закону [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

3. Апарат Верховної Ради протягом 25 днів з дня оприлюднення оголошення про проведення конкурсу приймає від осіб, які претендують на участь у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя, документи, визначені [частиною першою](#) статті 8 Закону України "Про Вищу раду правосуддя", та реєструє їх у хронологічному порядку надходження. Інформація про осіб, які претендують на участь у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя, разом із копіями поданих документів, крім документів, визначених [пунктами 4, 8, 9](#) частини першої статті 8 Закону України "Про Вищу раду правосуддя", не пізніше наступного робочого дня оприлюднюються на офіційному веб-сайті Верховної Ради.

Прийом документів завершується о 24 годині останнього дня строку, передбаченого абзацом першим цієї частини, якщо документи подаються в електронній формі та в час закінчення робочого часу Апарату Верховної Ради, якщо документи подаються в паперовій формі. Апарат Верховної Ради не має права відмовити у прийнятті документів з інших підстав, ніж закінчення зазначеного строку.

{Частина третя статті 208-1 в редакції Закону [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

4. Комітет, до предмета відання якого належать питання судоустрою, розглядає подані особами, які претендують на участь у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя, документи і приймає рішення щодо відповідності документів установленим [Законом України](#) "Про Вищу раду правосуддя" вимогам.

Особи, які претендують на участь у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя, стосовно яких комітетом, до предмета відання якого належать питання судоустрою, на основі поданих документів прийнято рішення щодо невідповідності встановленим [Законом України](#) "Про Вищу раду правосуддя" вимогам, або особи, які не подали всіх необхідних документів, припиняють участь у конкурсі.

{Частина четверта статті 208-1 в редакції Закону [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

5. Комітет, до предмета відання якого належать питання судоустрою, не пізніше наступного робочого дня після прийняття рішення щодо відповідності документів кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя встановленим [Законом України](#) "Про Вищу раду правосуддя" вимогам передає документи такого кандидата до Апарату Верховної Ради для організації проведення спеціальної перевірки відповідно до [Закону України](#) "Про запобігання корупції", а також копії таких документів до Етичної ради, яка діє відповідно до Закону України "Про Вищу раду правосуддя", для встановлення відповідності кандидата критеріям професійної етики та доброчесності і надання списку кандидатів, рекомендованих для обрання на посаду члена Вищої ради правосуддя.

Етична рада надає Верховній Раді висновок щодо відповідності кожного кандидата критеріям професійної етики та доброчесності, а також список кандидатів, рекомендованих для обрання на посаду члена Вищої ради правосуддя. Такий список має містити кількість кандидатур, яка щонайменше вдвічі перевищує кількість вакантних посад членів Вищої ради правосуддя.

Якщо кількість рекомендованих Етичною радою кандидатів, які відповідають критеріям професійної етики та доброчесності, є меншою за кількість кандидатів, визначену абзацом другим цієї частини, оголошується новий конкурс, що проводиться в порядку, передбаченому цією статтею та [Законом України](#) "Про Вищу раду правосуддя".

{Частина п'ята статті 208-1 в редакції Закону [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

6. Апарат Верховної Ради у триденний строк після отримання від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної служби, інформації про результати спеціальної перевірки готує і передає комітету, до предмета відання якого належать питання судоустрою, та Етичній раді довідку про результати спеціальної перевірки стосовно кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя.

{Частина шоста статті 208-1 в редакції Закону [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

7. У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки відомостей про кандидата, що не відповідають визначеним законодавством вимогам для зайняття посади, та/або у разі невключення кандидата до списку кандидатів, рекомендованих Етичною радою для обрання на посаду члена Вищої ради правосуддя, такий кандидат припиняє участь у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя.

{Статтю 208-1 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

8. Після отримання довідки про результати спеціальної перевірки стосовно кандидатів на посаду члена Вищої ради правосуддя та списку кандидатів, рекомендованих Етичною радою для обрання на посаду члена Вищої ради правосуддя, комітет, до предмета відання якого належать питання судоустрою, проводить попереднє обговорення кандидатів, які пройшли спеціальну перевірку та включені до списку кандидатів, рекомендованих Етичною радою для обрання на посаду члена Вищої ради правосуддя.

За результатами попереднього обговорення комітет, до предмета відання якого належать питання судоустрою, ухвалює рішення стосовно кожного кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя.

Комітет, до предмета відання якого належать питання судоустрою, подає на розгляд Верховної Ради стосовно кожного кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя рішення комітету, довідку про результати спеціальної перевірки, висновок Етичної ради, а також документи, подані кандидатом.

{Статтю 208-1 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

9. Усі документи (крім інформації з обмеженим доступом), визначені частиною восьмою цієї статті, надаються народним депутатам не пізніше як за три дні до розгляду Верховною Радою відповідного питання.

{Статтю 208-1 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

10. Кожен із кандидатів має право до початку голосування виступити на пленарному засіданні Верховної Ради.

Народні депутати можуть ставити запитання до кандидата на пленарному засіданні щодо будь-якої інформації стосовно кандидата, крім інформації, яка стосується його приватного життя і щодо якої відсутні розумні підстави вважати, що вона може бути важливою для визначення здатності кандидата належним чином виконувати повноваження члена Вищої ради правосуддя, а також інформації, що становить державну таємницю.

11. Після виступів кандидатів та обговорення кандидатур проводиться голосування.

12. Добір на посаду члена Вищої ради правосуддя Верховна Рада здійснює відкритим рейтинговим голосуванням по кожному кандидату окремо.

13. Верховна Рада обирає членів Вищої ради правосуддя списком, визначеним за підсумками рейтингового голосування, відповідно до кількості вакантних посад відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

14. Якщо в результаті голосування відповідно до частини тринадцятої цієї статті Верховна Рада не обрала членів Вищої ради правосуддя списком, повторний добір проводиться відповідно до частини дванадцятої цієї статті. Кандидати, включені до такого списку, не беруть участі в повторному доборі. За результатами повторного добору Верховна Рада проводить голосування для обрання членів Вищої ради правосуддя списком відповідно до частини тринадцятої цієї статті. Повторний добір і голосування проводяться до вичерпання усіх кандидатів.

{Частина чотирнадцята статті 208-1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

15. Якщо Верховною Радою не прийнято рішення про обрання на посаду члена Вищої ради правосуддя, невідкладно оголошується новий конкурс, який проводиться відповідно до процедури, визначеної цією статтею.

{Частина п'ятнадцята статті 208-1 в редакції Закону [№ 1635-IX від 14.07.2021](#)}

16. Подання про звільнення члена Вищої ради правосуддя з посади вноситься до Верховної Ради Вищою радою правосуддя. З поданням одночасно подаються документи, що підтверджують наявність передбачених [Законом України "Про Вищу раду правосуддя"](#) підстав для звільнення члена Вищої ради правосуддя з посади.

{Частина статті 208-1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

17. Комітет, до предмета відання якого належать питання правосуддя, здійснює попередній розгляд подання та інших документів і готує рекомендацію.

Якщо комітет виявив невідповідність подання вимогам [Закону України "Про Вищу раду правосуддя"](#), комітет приймає висновок з обґрунтуванням такої невідповідності. Комітет передає такий висновок до Голови Верховної Ради

України, який повертає подання Вищій раді правосуддя разом із висновком комітету для усунення недоліків.

18. Обговорення питання про звільнення члена Вищої ради правосуддя з посади на пленарному засіданні Верховної Ради починається з оголошення головуєчим на пленарному засіданні Верховної Ради подання Вищої ради правосуддя.

19. Питання про звільнення члена Вищої ради правосуддя з посади розглядається в його присутності.

20. Після оголошення подання Вищої ради правосуддя члену Вищої ради правосуддя, щодо якого розглядається питання про звільнення, надається слово для виступу, він відповідає на запитання народних депутатів.

21. У разі повторного неприбуття на засідання Верховної Ради члена Вищої ради правосуддя, щодо якого розглядається питання про звільнення, таке питання може бути розглянуто за його відсутності.

22. Рішення про звільнення члена Вищої ради правосуддя з посади приймається відкритим поіменним голосуванням.

23. У разі якщо рішення про звільнення члена Вищої ради правосуддя з посади не прийнято, повторне голосування і повторний розгляд цього питання з тих самих підстав не допускається.

24. Рішення про обрання на посаду та звільнення з посади члена Вищої ради правосуддя оформлюється відповідною постановою Верховної Ради.

{Регламент доповнено статтею 208-1 згідно із Законом [№ 192-VIII від 12.02.2015](#); в редакції Закону [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Стаття 208-2. Порядок призначення на посади та звільнення з посад Голови та інших членів Рахункової палати

1. Відповідно до [пункту 16](#) частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада призначає на посади і звільняє з посад Голову та інших членів Рахункової палати у порядку, передбаченому цією статтею, та з урахуванням особливостей, визначених [Законом України "Про Рахункову палату"](#).

2. Не пізніше як за шість місяців до закінчення строку повноважень члена Рахункової палати або протягом 14 днів з дня дострокового припинення ним повноважень оголошується конкурс на зайняття посади члена Рахункової палати.

Оголошення про умови та строки проведення такого конкурсу розміщується на офіційному веб-сайті Верховної Ради та публікується в газеті "Голос України" за поданням комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету.

Для участі у конкурсі на зайняття посади члена Рахункової палати кандидат на таку посаду подає до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, документи за переліком, визначеним [Законом України "Про Рахункову палату"](#).

Інформація про кандидатів, які подали документи, розміщується на офіційному веб-сайті Верховної Ради протягом п'яти робочих днів з дня закінчення строку для подання документів.

3. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, розглядає документи, подані кандидатами на посади членів Рахункової палати, і попередньо обговорює кандидатів щодо їх відповідності вимогам, встановленим [Законом України "Про Рахункову палату"](#), та подає на розгляд Верховної Ради рішення з висновками щодо кожного кандидата.

Рішення комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, та відомості про кандидатів на посади членів Рахункової палати ([частина друга](#) статті 205 цього Регламенту) надаються народним депутатам не пізніше як за три дні до розгляду Верховною Радою відповідного питання.

4. Обговорення кандидатів на посади членів Рахункової палати проводиться в порядку, передбаченому [частиною восьмою](#) статті 205 цього Регламенту.

5. Відбір на посади членів Рахункової палати здійснюється Верховною Радою відкритим рейтинговим голосуванням по кожному кандидату окремо.

Верховна Рада призначає членів Рахункової палати списком, визначеним за підсумками рейтингового голосування, відповідно до кількості вакантних посад відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

Якщо за список кандидатів на посади членів Рахункової палати не отримано необхідної для призначення кількості голосів народних депутатів, оголошується повторний конкурс, який проводиться відповідно до процедури, визначеної цією статтею.

6. Звільнення з посад членів Рахункової палати здійснюється відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного

складу Верховної Ради за наявності рішення комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету.

7. Голова Рахункової палати призначається на посаду Верховною Радою за поданням Голови Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України вносить на розгляд Верховної Ради подання про призначення на посаду Голови Рахункової палати одного з членів Рахункової палати.

Призначення на посаду та звільнення з посади Голови Рахункової палати здійснюється відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

8. Рішення щодо призначення на посаду та звільнення з посади Голови, іншого члена Рахункової палати оформляється відповідною постановою Верховної Ради.

{Регламент доповнено статтею 208-2 згідно із Законом [№ 576-VIII від 02.07.2015](#)}

{Статтю 208-3 виключено на підставі Закону [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

Стаття 208-4. Порядок призначення на посаду суддів Конституційного Суду України

1. Відповідно до [пункту 26](#) частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада призначає на посаду суддів Конституційного Суду України.

2. Відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України здійснюється на конкурсних засадах.

Підготовку питання щодо розгляду на конкурсних засадах кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України у Верховній Раді здійснює комітет, до предмета відання якого належать питання правового статусу Конституційного Суду України.

3. Не пізніш як за три місяці до дня закінчення строку повноважень чи досягнення граничного віку перебування на посаді судді Конституційного Суду України або не пізніше одного місяця з дня виникнення вакансії на посаду судді Конституційного Суду України в разі, якщо повноваження судді Конституційного Суду України припинено чи його звільнено з посади з підстав, передбачених [статтею 149-1](#) Конституції України, Апарат Верховної Ради за поданням комітету, до предмета відання якого належать

питання правового статусу Конституційного Суду України, оприлюднює інформацію на офіційному веб-сайті Верховної Ради та повідомляє депутатські фракції (депутатські групи) про початок прийому пропозицій депутатських фракцій (депутатських груп) щодо кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України. Депутатська фракція (депутатська група) може запропонувати по одному кандидату на кожен вакантну посаду судді Конституційного Суду України.

Право подання пропозиції щодо кандидата на посаду судді Конституційного Суду України може реалізувати також група позафракційних народних депутатів у кількості, не меншій за кількісний склад найменшої депутатської групи.

4. Депутатська фракція (депутатська група), група позафракційних народних депутатів подає пропозицію щодо кандидата на посаду судді Конституційного Суду України разом із заявою особи, яка виявила намір обійняти посаду судді Конституційного Суду України, та документами, визначеними частиною четвертою статті 12 Закону України "Про Конституційний Суд України", до комітету, до предмета відання якого належать питання правового статусу Конституційного Суду України, протягом тридцяти календарних днів з дня оголошення про початок прийому пропозицій депутатських фракцій (депутатських груп).

5. Інформація про пропозиції депутатських фракцій (депутатських груп), а також груп позафракційних народних депутатів (у разі подання) та про осіб, які претендують бути обраними на посаду судді Конституційного Суду України, разом із автобіографіями та мотиваційними листами кандидатів оприлюднюються Апаратом Верховної Ради на офіційному веб-сайті Верховної Ради на наступний робочий день після закінчення строку прийняття заяв кандидатів.

6. Комітет, до предмета відання якого належать питання правового статусу Конституційного Суду України, розглядає заяву особи, яка виявила намір обійняти посаду судді Конституційного Суду України, та документи, подані з пропозиціями депутатських фракцій (депутатських груп), і приймає рішення про відповідність особи вимогам, встановленим [Конституцією України](#), Законом України "Про Конституційний Суд України".

Кандидати, щодо яких прийнято рішення про їх невідповідність вимогам, встановленим [Конституцією України](#), Законом України "Про Конституційний Суд України", припиняють участь у конкурсі.

Документи кандидата на посаду судді Конституційного Суду України, який відповідає таким вимогам, комітет, до предмета відання якого належать питання правового статусу Конституційного Суду України, подає до Апарату Верховної Ради для організації проведення спеціальної перевірки щодо цього кандидата.

Апарат Верховної Ради у триденний строк після отримання від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної служби, інформації про результати спеціальної перевірки передає до комітету, до предмета відання якого належать питання правового статусу Конституційного Суду України, довідку про результати спеціальної перевірки.

Після отримання довідки про результати спеціальної перевірки щодо всіх кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України комітет, до предмета відання якого належать питання правового статусу Конституційного Суду України, проводить співбесіди з кандидатами, які пройшли спеціальну перевірку.

За результатами співбесід з кандидатами, комітет, до предмета відання якого належать питання правового статусу Конституційного Суду України, ухвалює рекомендацію щодо кожного кандидата на посаду судді Конституційного Суду України.

Комітет, до предмета відання якого належать питання правового статусу Конституційного Суду України, подає на розгляд Верховної Ради щодо кожного кандидата на посаду судді Конституційного Суду України рекомендацію, довідку про результати спеціальної перевірки та інші документи, подані кандидатом.

7. Усі документи (крім інформації з обмеженим доступом), зазначені в абзаці сьомому частини шостої цієї статті, надаються народним депутатам не пізніше як за три дні до розгляду Верховною Радою відповідного питання.

8. Кожен із кандидатів має право до початку голосування виступити на пленарному засіданні Верховної Ради.

Народні депутати можуть ставити запитання до кандидата на пленарному засіданні Верховної Ради щодо будь-якої інформації стосовно кандидата, крім інформації, яка стосується його приватного життя і щодо якої відсутні розумні підстави вважати, що вона може бути важливою для визначення здатності кандидата належним чином виконувати повноваження судді

Конституційного Суду України, а також інформації, що становить державну таємницю.

В обговоренні кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України беруть участь представники депутатських фракцій (депутатських груп), представники комітетів, народні депутати.

9. Після виступів кандидатів та обговорення кандидатур проводиться голосування.

10. Відбір на посади судді Конституційного Суду України здійснюється Верховною Радою відкритим рейтинговим голосуванням по кожному кандидату окремо.

Верховна Рада призначає суддів Конституційного Суду України списком, визначеним за підсумками рейтингового голосування, відповідно до кількості вакантних посад відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

У разі якщо вакантною є одна посада судді Конституційного Суду України, Верховна Рада призначає, відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, на посаду того кандидата, який за підсумками рейтингового голосування отримав найбільшу кількість голосів народних депутатів.

Якщо рішення про призначення на посади суддів (судді) Конституційного Суду України не прийнято, оголошується повторний конкурс, який проводиться відповідно до процедури, визначеної цією статтею.

11. Рішення про призначення на посади суддів Конституційного Суду України оформлюється постановою Верховної Ради.

{Регламент доповнено статтею 208-4 згідно із Законом [№ 2136-VIII від 13.07.2017](#)}

Стаття 209. Порядок призначення на посади та припинення повноважень за поданням Президента України членів Центральної виборчої комісії

1. Відповідно до [пункту 21 частини першої статті 85 Конституції України](#) питання про призначення на посади та припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії розглядається за поданням Президента України з дотриманням вимог щодо відомостей про кандидатів на посади ([частина друга статті 205](#) цього Регламенту), яке представляє на пленарному

засіданні Верховної Ради уповноважений Президентом України представник.

2. Кандидати на посади членів Центральної виборчої комісії відповідають на запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп), народних депутатів.

{Частина друга статті 209 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Призначення на посади членів Центральної виборчої комісії здійснюється відкритим голосуванням по кожній кандидатурі окремо. Призначеним на посаду члена Центральної виборчої комісії вважається той кандидат на посаду, який підтриманий більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. У разі якщо кандидати на посади членів Центральної виборчої комісії не отримали необхідної для призначення кількості голосів народних депутатів, Верховна Рада пропонує Президенту України внести подання стосовно нових кандидатів на такі посади.

5. Питання про припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії розглядається Верховною Радою за поданням Президента України, яке представляє на пленарному засіданні Верховної Ради уповноважений ним представник. Відповідним кандидатам на посаду члена Центральної виборчої комісії надається слово для виступу і відповідей на запитання від депутатських фракцій (депутатських груп), народних депутатів.

{Частина п'ята статті 209 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 5474-VI від 06.11.2012](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. Комітет, до предмета відання якого належить це питання і який підготував рішення щодо запропонованих Президентом України кандидатур на посаду члена Центральної виборчої комісії, має право на виступ свого представника під час розгляду Верховною Радою питання про призначення на посади чи припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії.

7. Повноваження члена Центральної виборчої комісії вважаються припиненими, якщо відкритим поіменним голосуванням за таке рішення проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

8. Рішення щодо призначення на посаду чи припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії оформляються відповідною постановою Верховної Ради.

{Стаття 209 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 210. Порядок призначення на посади та звільнення з посад членів Ради Національного банку України, членів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення

{Назва статті 210 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 576-VIII від 02.07.2015](#)}

1. Відповідно до пунктів [19, 20 частини першої статті 85 Конституції України](#) Верховна Рада призначає на посади та звільняє з посад половину складу Ради Національного банку України, призначає половину складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення у порядку, передбаченому [статтею 208](#) цього Регламенту, та з урахуванням особливостей, зазначених у законах України "[Про Національний банк України](#)", "[Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення](#)" та у цій статті.

{Частина перша статті 210 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 576-VIII від 02.07.2015](#)}

2. Верховна Рада приймає рішення про призначення на посади та звільнення з посад осіб, зазначених у частині першій цієї статті, відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, про що оформляється відповідна постанова Верховної Ради.

{Частина друга статті 210 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 576-VIII від 02.07.2015](#)}

{Стаття 210 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 211. Надання згоди на призначення на посади та звільнення з посад Президентом України Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України

1. Відповідно до [пункту 24 частини першої статті 85 Конституції України](#) Верховна Рада розглядає питання про надання згоди на призначення на посади та звільнення з посад Президентом України Голови

Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України.

2. З поданням про надання згоди на призначення на посади Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України до Верховної Ради одночасно подаються офіційні відомості про кандидата на посаду ([частина друга статті 205](#) цього Регламенту).

{Частина друга статті 211 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. Комітети, до предмета відання яких належать ці питання, готують і подають свої рішення щодо запропонованих кандидатур на посади Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України.

4. Подання Президента України до Верховної Ради щодо надання згоди на призначення запропонованих ним кандидатів на посади та звільнення їх з посад представляє уповноважена ним особа. Під час розгляду питання про призначення на посади кандидатам надається можливість відповісти на запитання від депутатських фракцій (депутатських груп), народних депутатів.

{Частина четверта статті 211 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

5. Комітети, які попередньо розглянули кандидатури на посади Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України, відповідно до предметів їх відання мають право на виступ свого представника під час розгляду Верховною Радою питання про надання згоди на призначення на посади та звільнення з посад зазначених осіб.

6. У разі розгляду питання про надання згоди на звільнення з посади особі, яку пропонується звільнити, надається слово для виступу та відповідей на запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп), народних депутатів.

{Частина шоста статті 211 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

7. Рішення про надання згоди на призначення на посади та звільнення з посад Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України вважається прийнятим, якщо відкритим голосуванням за це проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, і оформляється відповідною постановою Верховної Ради.

{Стаття 211 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Стаття 212. Порядок надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора

1. Відповідно до [пункту 25](#) частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада розглядає питання про надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора.

2. Президент України подає до Верховної Ради подання про надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Генерального прокурора. Подання про надання згоди на призначення Генерального прокурора подається разом з відомостями про кандидата на посаду ([частина друга](#) статті 205 цього Регламенту).

{Частина друга статті 212 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. Верховна Рада розглядає подання Президента України не пізніше ніж через 10 днів після дня надходження цього подання до Верховної Ради.

4. Під час розгляду питання про надання згоди на призначення на посаду Генерального прокурора у пленарному засіданні Верховної Ради бере участь Президент України.

5. Кандидату на посаду Генерального прокурора надається можливість відповісти на запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп), народних депутатів. Час для обговорення кандидатури на посаду Генерального прокурора та відповідей на запитання визначається Верховною Радою і повинен становити не менше однієї години.

6. Комітет, до предмета відання якого належить питання попереднього розгляду кандидатури на посаду Генерального прокурора та питання звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора, готує

відповідне рішення та має право на виступ свого представника під час розгляду Верховною Радою питання про надання згоди на призначення на посаду Генерального прокурора.

7. Рішення про надання згоди Верховної Ради на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора приймається відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

8. Рішення про надання згоди на призначення на посаду та звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора оформляється відповідною постановою Верховної Ради.

{Стаття 212 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#); в редакції Закону [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Стаття 213. Висловлення недовіри Генеральному прокуророві

1. Відповідно до [пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України](#) Верховна Рада може висловити недовіру Генеральному прокуророві, що має наслідком його відставку з посади.

2. Питання про висловлення недовіри Генеральному прокуророві включається до порядку денного сесії Верховної Ради за пропозицією не менш як третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, підтриманою їхніми підписами, і за яку проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради. До включення питання до порядку денного сесії Верховної Ради підписи народних депутатів можуть бути відкликані.

{Частина друга статті 213 в редакції Закону [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Розгляд питання про висловлення недовіри Генеральному прокуророві включає:

1) доповідь від ініціаторів внесення пропозиції про розгляд цього питання та відповіді доповідача на запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп), народних депутатів - до 30 хвилин;

{Пункт 1 частини третьої статті 213 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2) співдоповідь від головного комітету, якому доручено підготувати питання до розгляду, та відповіді співдоповідача на запитання - до 20 хвилин;

3) виступ Генерального прокурора та його відповіді на запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп), народних депутатів - до 30 хвилин;

{Пункт 3 частини третьої статті 213 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

4) обговорення пропозиції про висловлення недовіри Генеральному прокуророві, яке проводиться протягом часу, визначеного Верховною Радою.

4. Прийняття постанови про висловлення недовіри Верховної Ради Генеральному прокуророві здійснюється відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради і має наслідком його відставку з посади.

{Стаття 213 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#); із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

{Статтю 214 виключено на підставі Закону [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

{Статтю 214-1 виключено на підставі Закону [№ 192-VIII від 12.02.2015](#)}

{Статтю 214-2 виключено на підставі Закону [№ 192-VIII від 12.02.2015](#)}

{Статтю 214-3 виключено на підставі Закону [№ 192-VIII від 12.02.2015](#)}

{Статтю 215 виключено на підставі Закону [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

{Статтю 216 виключено на підставі Закону [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

{Статтю 216-1 виключено на підставі Закону [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Глава

34

ПОРЯДОК СКЛАДЕННЯ ПРИСЯГИ УПОВНОВАЖЕНИМ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ, ЧЛЕНАМИ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ, ЧЛЕНАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

{Назва глави 34 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

Стаття 217. Порядок складення присяги перед Верховною Радою

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, призначений Верховною Радою, члени Вищої ради правосуддя, обрані Верховною Радою, члени Центральної виборчої комісії складають присягу перед Верховною Радою у строки і за текстом, що визначені відповідно законами України ["Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини"](#), ["Про Вищу раду правосуддя"](#), ["Про Центральну виборчу комісію"](#). Складення присяги здійснюється зазначеними особами особисто на пленарному засіданні Верховної Ради.

{Частина перша статті 217 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 192-VIII від 12.02.2015](#); в редакції Закону [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

2. Питання про складення присяги особами, зазначеними у частині першій цієї статті, включається до порядку денного сесії Верховної Ради без прийняття Верховною Радою відповідного рішення.

Член Вищої ради правосуддя складає присягу невідкладно після його обрання Верховною Радою.

{Частину другу статті 217 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

3. Комітет, до предмета відання якого належить таке питання, подає до Верховної Ради пропозицію про дату, час та процедуру складення присяги відповідною особою. Така пропозиція має бути внесена протягом тижня з дня надходження до цього комітету матеріалів стосовно призначеної особи, якщо інше не визначено цим Регламентом.

{Частина третя статті 217 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

4. У разі неприйняття комітетом у зазначений термін відповідного рішення або нерозгляду поданих до комітету відповідних матеріалів питання про складення присяги особами, зазначеними у частині першій цієї статті, включається до порядку денного сесії Верховної Ради не пізніше двох тижнів після їх надходження до Верховної Ради, якщо інше не визначено цим Регламентом.

{Частина четверта статті 217 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

5. Особа, призначена на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, члена Центральної виборчої комісії, складає присягу не пізніше одного місяця з дня її призначення на цю посаду.

{Частина п'ята статті 217 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

6. Особа, відповідно призначена, обрана на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, члена Вищої ради правосуддя, члена Центральної виборчої комісії, після її представлення головуючим на пленарному засіданні Верховної Ради зачитує на трибуні текст присяги.

{Частина шоста статті 217 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1798-VIII від 21.12.2016](#)}

7. У разі якщо на момент складення присяги відповідною особою від неї надійде заява про відмову від складення присяги або виникнуть інші передбачені законом підстави, що унеможливають її вступ на відповідну посаду, комітет, до предмета відання якого належить це питання, подає на розгляд Верховної Ради відповідну пропозицію.

8. У разі відсутності на пленарному засіданні Верховної Ради посадових осіб, присутність яких під час складення присяги особами, зазначеними у частині першій цієї статті, передбачена законом, складення присяги не проводиться.

{Главу 35 виключено на підставі Закону [№ 388-IX від 18.12.2019](#)}

Глава 36
ПОРЯДОК ДОСТРОКОВОГО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ
НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ

Стаття 222. Розгляд питання про дострокове припинення повноважень народного депутата

1. Верховна Рада розглядає питання про дострокове припинення повноважень народного депутата у випадках, передбачених [Конституцією України](#).

{Частина перша статті 222 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2. Верховна Рада за поданням комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, приймає постанову про дострокове припинення повноважень народного депутата більшістю голосів народних депутатів від

її конституційного складу. Зазначена постанова Верховної Ради публікується в газеті "Голос України".

{Частина друга статті 222 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Прийняте Верховною Радою рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата перегляду не підлягає.

4. Про дострокове припинення повноважень народного депутата з підстав, зазначених у частині четвертій статті 223 цього Регламенту, Голова Верховної Ради України робить повідомлення на пленарному засіданні Верховної Ради.

{Частина четверта статті 222 в редакції Закону [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

5. Голова Верховної Ради України видає розпорядження про припинення відповідних виплат народному депутатові, повноваження якого достроково припинені.

{Частина п'ята статті 222 в редакції Законів [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 223. Невиконання народним депутатом вимог закону щодо несумісності депутатського мандата

1. У разі невиконання народним депутатом вимог щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, розглядає відповідні матеріали і подає висновок Голові Верховної Ради України, який у 10-денний строк звертається до суду про дострокове припинення повноважень цього народного депутата або повертає матеріали комітету з обґрунтуванням відмови у зверненні до суду.

{Частина перша статті 223 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2. У разі повернення Головою Верховної Ради України матеріалів з обґрунтуванням відмови у зверненні до суду комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, розглядає їх і в разі незгоди з ними вносить до Верховної Ради пропозицію про розгляд цього питання на пленарному засіданні.

3. За рішенням Верховної Ради, прийнятим відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу, Голова Верховної Ради України зобов'язаний звернутися до суду для вирішення питання про дострокове припинення повноважень такого народного депутата. Рішення Верховної Ради оформляється постановою.

4. Рішення суду про дострокове припинення повноважень народного депутата в разі невиконання ним вимог закону щодо несумісності депутатського мандата, яке набрало законної сили, є остаточним і не потребує затвердження постановою Верховної Ради.

Глава

36-1

РОЗГЛЯД ЕЛЕКТРОННОЇ ПЕТИЦІЇ

Стаття 223-1. Підготовка до розгляду електронної петиції

1. У разі отримання Верховною Радою електронної петиції відповідно до [Закону України](#) "Про звернення громадян" Голова Верховної Ради України не пізніше ніж через три робочі дні після отримання електронної петиції направляє її в комітет, який відповідно до предмета відання визначається головним з підготовки і попереднього розгляду електронної петиції.

2. Головний комітет не пізніше ніж через десять робочих днів після отримання електронної петиції розглядає електронну петицію на своєму засіданні. На засідання головного комітету запрошується автор (ініціатор) електронної петиції, а в разі необхідності - представники Кабінету Міністрів України, міністерств, інших державних органів, об'єднань громадян, а також експерти, фахівці та інші особи.

Головний комітет затверджує висновок про результати розгляду питань, що порушуються в електронній петиції, а також у разі необхідності готує проект відповідного акта Верховної Ради. У разі наявності в електронній петиції клопотання про проведення парламентських слухань комітет готує відповідний проект постанови Верховної Ради та подає його в порядку, визначеному цим законом.

Стаття 223-2. Розгляд електронної петиції на засіданні Верховної Ради

1. Висновок головного комітету та проект акта Верховної Ради, підготовлений головним комітетом, без прийняття рішення про включення до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради обговорюється за процедурою повного обговорення (стаття 30 цього Регламенту) на наступному після дня внесення пленарному засіданні Верховної Ради.

Розділ VI
РОЗГЛЯД ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗДІЙСНЕННЯМ КОНТРОЛЬНИХ
ФУНКЦІЙ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ

Глава 37
РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ
ДЕПУТАТСЬКИМИ ЗАПИТАМИ

Стаття 224. Внесення депутатського запиту

1. Народні депутати, комітети готують та вносять депутатські запити відповідно до [Конституції України](#), законів України "[Про статус народного депутата України](#)", "[Про комітети Верховної Ради України](#)" та цього Регламенту.

2. На одному пленарному тижні може бути внесено не більше десяти депутатських запитів одного народного депутата.

3. Головуючий на пленарному засіданні у п'ятницю, після дня внесення депутатського запиту, оголошує загальну кількість та короткий зміст депутатських запитів, внесених протягом пленарного тижня, та інформує Верховну Раду про кількість депутатських запитів, внесених відповідно до органів Верховної Ради, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності.

4. Тексти депутатських запитів до Президента України, до відповідних органів або посадових осіб, до яких їх звернуто, та тексти відповідей на депутатські запити розміщуються на офіційному веб-сайті Верховної Ради після знеособлення персональних даних відповідно до вимог законодавства про захист персональних даних. Тексти депутатських запитів розміщуються на офіційному веб-сайті Верховної Ради протягом п'яти робочих днів після їх направлення. Тексти відповідей на депутатські запити розміщуються на офіційному веб-сайті Верховної Ради протягом п'яти робочих днів після їх одержання.

5. Якщо в депутатському запиті або у відповіді на депутатський запит міститься інформація з обмеженим доступом, текст такого запиту або такої відповіді на офіційному веб-сайті Верховної Ради не розміщується.

{Стаття 224 в редакції Закону [№ 206-IX від 17.10.2019](#)}

Стаття 225. Розгляд Верховною Радою питання про направлення депутатського запиту

{Частина першу статті 225 виключено на підставі Закону [№ 206-IX від 17.10.2019](#)}

2. Після оголошення короткого змісту депутатського запиту головуєчий на пленарному засіданні Верховної Ради оголошує голосування щодо попередньої підтримки запиту до Президента України.

3. Рішення про направлення депутатського запиту до Президента України на вимогу народного депутата, групи народних депутатів, комітету має бути попередньо підтримане підписами не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, а в разі відсутності такої кількості підписів - шляхом відкритого поіменного голосування за підтримку запиту не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. Рішення про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, і оформляється постановою Верховної Ради.

5. Апарат Верховної Ради надсилає текст депутатського запиту до Президента України разом з відповідною постановою Верховної Ради.

Стаття 226. Розгляд відповіді на депутатський запит

1. Відповіді на депутатський запит оголошуються головуєчим на пленарному засіданні Верховної Ради в тому разі, якщо на цьому наполягає народний депутат, який є ініціатором депутатського запиту.

2. Народний депутат після оголошення відповіді на його депутатський запит має право виступити з реплікою і дати оцінку відповіді. Час на такий виступ не повинен перевищувати трьох хвилин.

3. Згідно з рішенням Верховної Ради, прийнятим на пропозицію народного депутата, який є ініціатором депутатського запиту, а також у разі якщо така пропозиція підтримана не менш як однією п'ятою від конституційного складу Верховної Ради підписів народних депутатів, на пленарному засіданні Верховної Ради проводиться обговорення відповіді на депутатський запит.

4. У випадках, передбачених частиною третьою цієї статті, питання про обговорення відповіді на депутатський запит на пленарному засіданні Верховної Ради включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування. Дата розгляду питання визначається відповідно до [статті 25](#) цього Регламенту. Народний депутат, який звертався з депутатським запитом, за своїм підписом подає до Верховної Ради текст одержаної відповіді на нього та проект відповідної постанови Верховної Ради, що надаються народним депутатам не пізніше як за три дні до розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради. Рішенням Верховної Ради може бути визначений головний комітет для підготовки висновку щодо відповіді на депутатський запит. Цей висновок також надається народним депутатам у зазначений вище строк.

5. Для обговорення відповіді на депутатський запит Апарат Верховної Ради запрошує на пленарне засідання Верховної Ради посадових осіб, до яких було направлено депутатський запит.

6. Обговорення відповіді на депутатський запит включає:

1) виступ народного депутата, який вніс депутатський запит з обґрунтуванням своєї пропозиції, - до трьох хвилин;

2) виступ представника органу або посадової особи, до якої було направлено депутатський запит, - до трьох хвилин;

3) виступ голови або представника головного комітету, якщо йому доручалася підготовка висновку щодо відповіді на депутатський запит, - до трьох хвилин;

4) виступи двох народних депутатів на підтримку кожної внесеної пропозиції і двох народних депутатів, які її не підтримують, - не більш як по три хвилини кожному.

7. За результатами обговорення відповіді на депутатський запит Верховна Рада приймає постанову.

Глава

38

РОЗГЛЯД ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПАРЛАМЕНТСЬКИМ КОНТРОЛЕМ
ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Стаття 227. Розгляд питання про схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України

1. Програма діяльності Кабінету Міністрів України на строк його повноважень подається на розгляд Верховної Ради у місячний строк після сформування Кабінету Міністрів України. Кабінет Міністрів України разом з Програмою діяльності подає проект постанови Верховної Ради про її схвалення.

2. Не пізніше наступного дня після надходження Програми діяльності Кабінету Міністрів України до Верховної Ради зазначена Програма направляється Головою Верховної Ради України для обговорення в комітети та депутатські фракції (депутатські групи).

{Частина друга статті 227 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Питання про схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України розглядається на пленарному засіданні у 15-денний строк після її надходження до Верховної Ради. Це питання включається до порядку денного відповідної сесії Верховної Ради без голосування.

4. Обговорення під час розгляду питання про схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України здійснюється в порядку, передбаченому [пунктами 1, 5, 6, 7 статті 30](#) цього Регламенту, а також включає виступи народних депутатів по одному представнику від кожного комітету.

5. Прем'єр-міністр України особисто представляє Програму діяльності Кабінету Міністрів України на пленарному засіданні Верховної Ради, відповідає на запитання народних депутатів.

6. За результатами розгляду Програми діяльності Кабінету Міністрів України Верховна Рада може:

1) схвалити Програму діяльності Кабінету Міністрів України;

2) надати Кабінету Міністрів України можливість доопрацювати Програму діяльності Кабінету Міністрів України з урахуванням зауважень і пропозицій, висловлених при її обговоренні.

7. Рішення про надання Кабінету Міністрів України можливості доопрацювати Програму діяльності Кабінету Міністрів України може бути прийняте Верховною Радою лише один раз. Розгляд у Верховній Раді доопрацьованої Програми діяльності Кабінету Міністрів України здійснюється в порядку, передбаченому цією статтею.

8. У разі якщо Верховною Радою за результатами розгляду Програми діяльності Кабінету Міністрів України не прийнято жодного із рішень, передбачених частиною шостою цієї статті, Програма діяльності Кабінету Міністрів України вважається не схваленою і протягом року цим Кабінетом Міністрів України не подається до Верховної Ради.

9. Програма діяльності Кабінету Міністрів України може бути повторно внесена на розгляд Верховної Ради не раніш як через рік після дня її несхвалення.

Стаття 228. Розгляд Верховною Радою звітів і доповідей Кабінету Міністрів України

1. Верховна Рада щороку розглядає звіт Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання схваленої нею Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

2. Кабінет Міністрів України одночасно із звітом про виконання Державного бюджету України подає на розгляд Верховної Ради доповіді про хід і результати виконання затверджених нею загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля. За рішенням Верховної Ради, прийнятим за пропозицією Голови Верховної Ради України або комітету, до предмета відання якого належить відповідне питання, доповідь про хід і результати виконання таких програм може бути заслухана на пленарному засіданні Верховної Ради.

3. Верховна Рада за пропозицією Голови Верховної Ради України або не менш як трьох комітетів, або не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради може в будь-який час прийняти рішення про позачерговий звіт Кабінету Міністрів України з питань, зазначених у частині першій цієї статті.

4. Щорічний звіт Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України не пізніш як за 15 днів, а позачерговий звіт - не пізніш як за три дні до дня розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради передається комітетам, а також надається народним депутатам.

5. Комітет, визначений головним з попереднього розгляду звіту Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, не пізніш як за п'ять днів, а в разі розгляду позачергового звіту - не пізніш як за два дні до дня розгляду відповідного

звіту на пленарному засіданні Верховної Ради готує та подає на розгляд Верховної Ради проект постанови, якою передбачається прийняття одного з рішень, визначених частиною восьмою цієї статті. У тексті проекту постанови, якою передбачено прийняття рішення, визначеного пунктом 2 частини восьмої цієї статті, викладаються рекомендації Кабінету Міністрів України.

6. Звіт Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України на пленарному засіданні Верховної Ради доповідає Прем'єр-міністр України, а в разі його відсутності - Перший віце-прем'єр-міністр України.

7. Після заслуховування звіту Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та співдоповідей комітетів проводиться обговорення звіту.

8. За підсумками обговорення щорічного звіту Кабінету Міністрів України Верховна Рада приймає у формі постанови одне з таких рішень:

- 1) визнати діяльність Кабінету Міністрів України задовільною;
- 2) визнати діяльність Кабінету Міністрів України задовільною та надати рекомендації Кабінету Міністрів України;
- 3) визнати діяльність Кабінету Міністрів України незадовільною.

9. У разі прийняття рішення, передбаченого пунктом 2 частини восьмої цієї статті, рекомендації Кабінету Міністрів України викладаються у тексті відповідної постанови Верховної Ради.

Інформація про стан виконання рекомендацій надається Кабінетом Міністрів України у наступному звіті Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

10. За підсумками обговорення позачергового звіту Кабінету Міністрів України Верховна Рада приймає у формі постанови одне з рішень, передбачених пунктами 1 і 3 частини восьмої цієї статті.

11. У разі якщо діяльність Кабінету Міністрів України визнана незадовільною, Верховна Рада, за умови додержання вимог [статті 87](#) Конституції України, може прийняти резолюцію недовіри Кабінету Міністрів України без додаткового включення цього питання до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради.

{Стаття 228 в редакції Закону [№ 1052-IX від 03.12.2020](#)}

Стаття 229. Організація проведення "години запитань до Уряду"

1. Щотижня, відведеного для пленарних засідань Верховної Ради, у п'ятницю з 10 до 11 години проводиться "година запитань до Уряду".

2. Під час проведення "години запитань до Уряду" у засіданні Верховної Ради бере участь Кабінет Міністрів України в повному складі, крім тих його членів, які не можуть бути присутніми з поважних причин.

3. Під час проведення "години запитань до Уряду" можуть порушуватися лише питання з визначеної теми. Пропозиції щодо визначення теми "години запитань до Уряду" щотижня, відведеного для пленарних засідань Верховної Ради, вносять Погоджувальній раді депутатські фракції (депутатські групи).

{Частина третя статті 229 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

4. "Година запитань до Уряду" включає:

1) запитання до членів Кабінету Міністрів України від депутатських фракцій (депутатських груп) та відповіді на них - до 30 хвилин;

{Пункт 1 частини четвертої статті 229 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2) запитання народних депутатів до членів Кабінету Міністрів України та відповіді на них - до 30 хвилин.

5. Запитання до членів Кабінету Міністрів України ставляться усно або в електронній формі та формулюються коротко і чітко.

{Частина п'ята статті 229 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

6. Депутатська фракція (депутатська група) може заздалегідь повідомити членів Кабінету Міністрів України про запитання, які їм буде поставлено. Запитання від депутатських фракцій (депутатських груп) подаються до Апарату Верховної Ради не пізніше 14 години вівторка, що передує дню проведення "години запитань до Уряду". Якщо на такий вівторок припадає святковий або інший неробочий день, запитання від депутатських фракцій (депутатських груп) подаються до 14 години першого наступного робочого дня.

{Частина шоста статті 229 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

7. Апарат Верховної Ради надсилає до Кабінету Міністрів України подані депутатськими фракціями (депутатськими групами) запитання членам Кабінету Міністрів України до 18 години останнього робочого дня подання запитань.

{Частина сьома статті 229 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 230. Проведення "години запитань до Уряду"

1. Перед проведенням "години запитань до Уряду" головуєчий на пленарному засіданні повідомляє про відсутніх на пленарному засіданні Верховної Ради членів Кабінету Міністрів України та причини їх відсутності.

2. "Година запитань до Уряду" розпочинається з запитань в усній чи електронній формі до членів Кабінету Міністрів України від представників депутатських фракцій (депутатських груп).

{Частина друга статті 230 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. Кожна депутатська фракція (депутатська група) має гарантоване право на подання одного запитання (в усній чи електронній формі) до членів Кабінету Міністрів України.

{Частина третя статті 230 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

4. Члени Кабінету Міністрів України у межах відведеного часу відповідають на поставлені їм із дотриманням черговості, визначеної цим Регламентом при записі на звернення із запитанням, запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп). Відповідь на запитання повинна бути точною і лаконічною.

{Частина четверта статті 230 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

5. Після відповідей членів Кабінету Міністрів України на поставлені їм запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп) відводиться час для запитань народних депутатів до членів Кабінету Міністрів України та відповідей на них.

{Частина п'ята статті 230 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

6. У межах часу, відведеного для запитань до членів Кабінету Міністрів України, представникам депутатських фракцій (депутатських груп) надається рівна можливість поставити однакову кількість запитань в усній чи електронній формі.

{Частина шоста статті 230 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

7. Запис на звернення з усним запитанням або оголошення поданого в електронній формі запитання до членів Кабінету Міністрів України від представників депутатських фракцій (депутатських груп) здійснюється в порядку, передбаченому цим Регламентом для запису на виступ від депутатських фракцій (депутатських груп) ([частина перша статті 33](#) цього Регламенту).

{Частина сьома статті 230 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

Стаття 231. Підготовка до розгляду Верховною Радою питання про відповідальність Кабінету Міністрів України

1. Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України може бути внесене на розгляд Верховної Ради за пропозицією не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, підтриманою їх підписами. Це питання включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування.

{Частина перша статті 231 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

2. Після внесення на розгляд Верховної Ради питання про відповідальність Кабінету Міністрів України комітети відповідно до предметів їх відання не пізніше як у чотириденний строк формулюють і направляють через Апарат Верховної Ради питання до Кабінету Міністрів України, на які вони хотіли б отримати відповіді до розгляду питання про відповідальність Кабінету Міністрів України.

3. Кабінет Міністрів України у триденний строк після отримання зазначених у частині другій цієї статті запитань від комітетів направляє комітетам відповіді на них. Узагальнений варіант інформації Кабінету Міністрів

України разом з відповідями на запитання, що надійшли від комітетів, направляється до Апарату Верховної Ради, після чого у терміновому порядку надається народним депутатам. Один примірник інформації Кабінету Міністрів України офіційно направляється до Рахункової палати для підготовки висновків.

4. Після отримання відповідей на поставлені запитання комітети розглядають питання про відповідальність Кабінету Міністрів України на своїх засіданнях.

5. Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України розглядається на пленарному засіданні Верховної Ради не пізніше ніж через 10 днів після внесення пропозицій.

Стаття 232. Розгляд Верховною Радою питання про відповідальність Кабінету Міністрів України

1. Розгляд питання про відповідальність Кабінету Міністрів України починається з доповіді народного депутата, уповноваженого з числа народних депутатів, які ініціювали питання про відповідальність Кабінету Міністрів України. Для доповіді надається до 45 хвилин. Після закінчення доповіді доповідач протягом 45 хвилин відповідає на усні запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп) та інших народних депутатів. Після закінчення відповідей на запитання слово для виступу до 45 хвилин надається Прем'єр-міністру України, а в разі його відсутності з поважних причин - Першому віце-прем'єр-міністру України.

{Частина перша статті 232 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2600-VI від 08.10.2010](#), [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

2. На пропозицію депутатської фракції (депутатської групи), комітету Верховна Рада може прийняти рішення про заслуховування інформації членів Кабінету Міністрів України. Для інформації члену Кабінету Міністрів України надається до 15 хвилин. Після інформації член Кабінету Міністрів України протягом 15 хвилин відповідає на запитання представників депутатських фракцій (депутатських груп).

{Частина друга статті 232 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

3. Після доповіді та відповідей на запитання надається слово для виступу представникам комітетів та депутатських фракцій (депутатських груп) тривалістю до трьох хвилин.

{Частина третя статті 232 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

4. Після закінчення обговорення, передбаченого частиною третьою цієї статті, проводиться голосування щодо прийняття резолюції недовіри Кабінету Міністрів України.

5. Резолюція недовіри Кабінету Міністрів України вважається прийнятою, якщо за неї проголосувала більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

6. Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України не може розглядатися Верховною Радою більше одного разу протягом однієї чергової сесії Верховної Ради, а також протягом року після схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

{Частина шоста статті 232 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2600-VI від 08.10.2010](#)}

Глава

38-1

РОЗГЛЯД ЗВІТІВ, ДОПОВІДЕЙ ТА ІНШОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ (КРІМ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ)

Стаття 232-1. Розгляд Верховною Радою звітів і доповідей державних органів та посадових осіб

1. Положення цієї статті поширюються на порядок розгляду:

1) звіту Директора Державного бюро розслідувань про результати діяльності цього органу за календарний рік, стан виконання покладених на нього завдань, додержання законодавства, прав і свобод людини і громадянина, а також напрями та шляхи підвищення ефективності діяльності Державного бюро розслідувань;

2) звіту Генерального прокурора про діяльність прокуратури;

3) звіту Голови Служби безпеки України про діяльність Служби безпеки України;

4) звіту Антимонопольного комітету України про його діяльність;

5) звіту Фонду державного майна України про його роботу та хід приватизації державного майна;

6) звіту Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення про її діяльність;

7) доповіді Голови Національного банку України про діяльність Національного банку України.

2. Верховна Рада щороку розглядає звіти та доповіді державних органів та посадових осіб, зазначених у частині першій цієї статті.

3. Верховна Рада за пропозицією не менш як третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради може в будь-який час прийняти рішення про позачерговий звіт Директора Державного бюро розслідувань з питань, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті.

4. Звіти Антимонопольного комітету України та Фонду державного майна України у п'ятиденний строк з дня надходження відповідного звіту надсилаються Головою Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків Першим заступником чи заступником Голови Верховної Ради України до Рахункової палати для підготовки попереднього аналізу відповідного звіту в частині, що впливає на виконання Державного бюджету України.

5. Звіти та доповіді державних органів і посадових осіб, зазначених у частині першій цієї статті, надаються народним депутатам та одночасно направляються до комітетів відповідно до предметів їх відання, які у 21-денний строк з дня отримання звітів та доповідей здійснюють попередню підготовку питань про розгляд звітів, доповідей на пленарному засіданні Верховної Ради.

Звіти Антимонопольного комітету України та Фонду державного майна України надаються народним депутатам та направляються до комітетів разом із попереднім аналізом Рахункової палати.

6. Розгляд на пленарному засіданні Верховної Ради звіту, доповіді включає:

1) доповідь посадової особи, яка представляє звіт чи доповідь, - до 20 хвилин, відповіді на запитання народних депутатів - до 20 хвилин;

2) виступ представника комітету, який здійснював попередню підготовку питання щодо розгляду звіту, доповіді Верховною Радою, - до 10 хвилин;

3) у разі необхідності виступ запрошеного на пленарне засідання Голови Рахункової палати або за його дорученням члена Рахункової палати,

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини - до 5 хвилин на кожен виступ;

4) обговорення звіту.

7. За підсумками обговорення звіту, доповіді Верховна Рада може прийняти відповідну постанову про взяття звіту, доповіді до відома, про оцінку діяльності державного органу, посадової особи, звіт чи доповідь якої було розглянуто, а також у порядку, передбаченому цим Регламентом, прийняти інші рішення, прийняття яких рекомендується у звіті, доповіді.

8. За підсумками обговорення звіту Директора Державного бюро розслідувань Верховна Рада може прийняти постанову про взяття звіту до відома та визнання роботи Директора Державного бюро розслідувань задовільною чи незадовільною.

У разі визнання роботи Директора Державного бюро розслідувань незадовільною таке рішення Верховної Ради є підставою для звільнення зазначеної особи із займаної посади.

Стаття 232-2. Розгляд Верховною Радою щорічного звіту про діяльність Рахункової палати та інформації за результатами здійснення позапланових заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) за рішенням Верховної Ради

1. Верховна Рада щороку розглядає звіт про діяльність Рахункової палати.
2. Щорічний звіт про діяльність Рахункової палати надається народним депутатам та одночасно направляється до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, який у 21-денний строк з дня отримання звіту здійснює попередню підготовку питання щодо розгляду звіту на пленарному засіданні Верховної Ради.
3. Щорічний звіт розглядається на пленарному засіданні Верховної Ради у порядку, передбаченому частиною шостою статті 232-1 цього Регламенту.
4. За підсумками обговорення щорічного звіту Верховна Рада може прийняти рішення про звернення для вжиття необхідних заходів до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які не поінформували Рахункову палату про результати розгляду її рішень або заходи яких, заплановані та вжиті у зв'язку з її рішеннями, визнані Рахунковою палатою неналежними.
5. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про здійснення Рахунковою палатою позапланового заходу державного зовнішнього

фінансового контролю (аудиту) за ініціативою не менш як однієї депутатської фракції (депутатської групи).

Таке питання не може розглядатися Верховною Радою більше одного разу протягом однієї чергової сесії Верховної Ради від однієї депутатської фракції (депутатської групи).

6. Звіт за результатами здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) та рішення Рахункової палати, прийняте за результатами обговорення такого звіту, надсилаються Рахунковою палатою до Верховної Ради протягом 15 днів з дня затвердження звіту.

Рахункова палата надсилає до Верховної Ради інформацію про стан виконання об'єктами контролю рішень Рахункової палати протягом 45 днів з дня отримання інформації від об'єкта контролю.

7. Інформація, зазначена у частині шостій цієї статті, у п'ятиденний строк з дня її надходження передається до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, інших комітетів відповідно до предметів відання, а також надається народним депутатам.

8. Інформація, зазначена у частині шостій цієї статті, може бути розглянута на пленарному засіданні Верховної Ради у порядку, передбаченому статтею 232-4 цього Регламенту.

Стаття 232-3. Розгляд Верховною Радою щорічних та спеціальних доповідей Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

1. Верховна Рада розглядає щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

2. Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини подається ним у випадках, передбачених законом, за власною ініціативою або на виконання рішення Верховної Ради.

Верховна Рада за пропозицією Голови Верховної Ради України, не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради або комітету, до предмета відання якого належить питання додержання прав і свобод людини і громадянина, може прийняти рішення про підготовку та розгляд спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Таке рішення не може бути прийнято Верховною Радою більше одного разу протягом одного календарного року.

Предмет спеціальної доповіді (висвітлення стану додержання окремих прав і свобод людини і громадянина, вплив законів та підзаконних актів на реалізацію прав і свобод людини і громадянина тощо) повинен бути визначений у рішенні Верховної Ради.

3. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини надається народним депутатам та одночасно направляється до комітету, до предмета відання якого належить питання додержання прав і свобод людини і громадянина, який у 21-денний строк з дня отримання щорічної доповіді здійснює попередню підготовку питання щодо її розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради.

Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини надається народним депутатам та одночасно направляється до комітету, до предмета відання якого належить питання додержання прав і свобод людини і громадянина, не пізніше як за п'ять днів до дня її розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради.

4. Щорічна доповідь та спеціальна доповідь розглядаються на пленарному засіданні Верховної Ради в порядку, передбаченому частиною шостою статті 232-1 цього Регламенту.

5. За підсумками обговорення щорічної доповіді та спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Верховна Рада приймає постанову, а також може прийняти рішення про направлення рекомендацій, що містяться у доповіді, органам державної влади та органам місцевого самоврядування для виконання.

Верховна Рада у порядку, передбаченому цим Регламентом, може прийняти інші рішення, необхідні для виконання рекомендацій, зазначених у доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Стаття 232-4. Інформування Верховної Ради про діяльність інших державних органів та посадових осіб

1. Положення цієї статті поширюються на порядок заслуховування звітів, доповідей та інформації інших державних органів та посадових осіб, крім передбачених статтями 228, 232-1-232-3 цього Регламенту.

2. Звіти, доповіді та інформація інших державних органів та посадових осіб подаються до Верховної Ради у передбачених законом випадках і надаються народним депутатам та одночасно направляються до комітетів, до предмета відання яких належать відповідні питання.

3. Заслуховування звітів, доповідей та інформації інших державних органів та посадових осіб здійснюється у комітетах, які можуть ініціювати перед Верховною Радою питання про заслуховування таких звітів, доповідей та інформації на пленарному засіданні Верховної Ради.

4. Висновки Рахункової палати, інші матеріали, пов'язані з розглядом на пленарному засіданні Верховної Ради звіту, доповіді та інформації інших державних органів та посадових осіб, зазначених у частині першій цієї статті, надаються народним депутатам не пізніше як за три дні до дня заслуховування звіту, доповіді чи інформації.

5. Питання про заслуховування на пленарному засіданні Верховної Ради звіту, доповіді та інформації інших державних органів та посадових осіб, зазначених у частині першій цієї статті, включаються до порядку денного сесії Верховної Ради та розглядаються на пленарному засіданні Верховної Ради у порядку, передбаченому частиною шостою [статті 232-1](#) цього Регламенту.

{Регламент доповнено главою 38-1 згідно із Законом [№ 305-IX від 03.12.2019](#); в редакції Закону [№ 1052-IX від 03.12.2020](#)}

Глава

39

ПРОВЕДЕННЯ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

Стаття 233. Періодичність проведення парламентських слухань

1. Парламентські слухання у Верховній Раді проводяться з метою вивчення питань, що становлять суспільний інтерес та потребують законодавчого врегулювання.

2. Парламентські слухання проводяться в сесійний період, як правило, не більше одного разу на місяць у дні тижня, що відводиться для роботи в комітетах, депутатських фракціях (депутатських групах).

{Частина друга статті 233 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5474-VI від 06.11.2012](#)}

Стаття 234. Ініціювання парламентських слухань та визначення дати їх проведення

1. Пропозиція щодо проведення парламентських слухань може бути внесена на основі рішення, прийнятого комітетом з відповідного питання, у вигляді проекту постанови Верховної Ради, в якому має визначатися тема

парламентських слухань та дата їх проведення. Для обговорення на парламентських слуханнях може бути запропоновано лише одне тематичне питання.

2. Питання про проведення парламентських слухань включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування.

3. Рішення про тему, день та час проведення парламентських слухань приймається Верховною Радою не пізніш як за 30 днів до їх проведення. У постанові Верховної Ради України про проведення парламентських слухань також зазначається комітет чи комітети, які здійснюють підготовку до проведення парламентських слухань, органи державної влади, які мають подати до Верховної Ради необхідні інформаційно-аналітичні матеріали та підготувати доповідь з питання, що розглядається на парламентських слуханнях, порядок їх висвітлення у засобах масової інформації.

4. Рішення Верховної Ради про проведення парламентських слухань публікується в газеті "Голос України" у 10-денний строк після дня його прийняття.

5. Пропозиції про проведення парламентських слухань з питань, які вже були предметом обговорення Верховної Ради поточного скликання, можуть бути внесені не раніше ніж через рік після проведення попередніх парламентських слухань з відповідної теми.

Стаття 235. Підготовка до проведення парламентських слухань

1. Для участі в парламентських слуханнях у Верховній Раді запрошуються представники органів державної влади, органів місцевого самоврядування, політичних партій, інших об'єднань громадян, наукових установ, представники громадськості, автор (ініціатор) електронної петиції, які виявили бажання взяти в них участь і подали не пізніш як за п'ять днів відповідну заявку до комітету, що проводить підготовку до слухань.

{Частина перша статті 235 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 577-VIII від 02.07.2015](#)}

2. Комітет, який здійснює підготовку до проведення парламентських слухань, формує список запрошених осіб на парламентські слухання, порядок проведення парламентських слухань та черговість виступів їх учасників. Список запрошених осіб та порядок проведення парламентських слухань вносяться для погодження з Головою Верховної Ради України не пізніш як за три дні до їх проведення.

3. Не пізніше як за п'ять днів до проведення парламентських слухань Кабінет Міністрів України, інші органи державної влади, органи місцевого самоврядування та комітети відповідно до предметів їх відання надають народним депутатам аналітичні та довідкові матеріали з питань, що розглядатимуться на парламентських слуханнях. Інші учасники парламентських слухань отримують відповідні матеріали під час реєстрації.

Стаття 236. Загальні положення щодо порядку проведення парламентських слухань

1. Парламентські слухання, як правило, проводяться в залі засідань Верховної Ради. Парламентські слухання відкриває і веде Голова Верховної Ради України, Перший заступник або заступник Голови Верховної Ради України.

2. Під час парламентських слухань заслуховуються доповіді з обговорюваної теми, відповіді на запитання та проводиться обговорення. Для доповіді відводиться до 20 хвилин, для відповідей доповідача на запитання (в усній чи паперовій формі) - до 15 хвилин.

{Частина друга статті 236 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 469-IX від 16.01.2020](#)}

3. У разі необхідності після доповіді та відповідей на запитання заслуховується співдоповідь представника комітету, відповідального за підготовку проведення парламентських слухань, тривалістю до 15 хвилин, після чого співдоповідач протягом 10 хвилин відповідає на запитання.

4. Після заслуховування доповіді та співдоповіді, відповідей на запитання проводиться загальне обговорення, на яке відводиться до двох годин. Виступаючим в обговоренні для виступу надається до п'яти хвилин. У разі необхідності головуючим на засіданні може бути прийнято рішення про продовження обговорення.

5. Після завершення обговорення питання головуючий підбиває підсумки парламентських слухань.

6. Парламентські слухання стенографуються в установленому порядку. Стенограма парламентських слухань розміщується на офіційному веб-сайті Верховної Ради та видається окремим додатком до стенографічного бюлетеня пленарних засідань Верховної Ради.

7. Парламентські слухання проводяться гласно і відкрито з прямою радіотрансляцією, а в разі необхідності і телетрансляцією.

8. Після проведення парламентських слухань комітет, який здійснював підготовку до проведення парламентських слухань, готує рекомендації за результатами проведення парламентських слухань.

{Статтю 236 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1052-IX від 03.12.2020](#)}

9. Постанова, якою схвалюються рекомендації за результатами проведення парламентських слухань, повинна містити строки надання інформації про стан реалізації рекомендацій, а також, у разі необхідності, план проведення обговорень ("круглих столів", громадських обговорень, слухань у комітетах тощо) щодо стану їх реалізації, список законопроектів, необхідних для реалізації рекомендацій, орієнтовний строк їх розробки і внесення та перелік комітетів, яким Верховна Рада доручає розробити відповідні законопроекти, перелік інших заходів, спрямованих на реалізацію рекомендацій та контроль за їх виконанням.

{Статтю 236 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 1052-IX від 03.12.2020](#)}

10. За результатами парламентських слухань Верховна Рада на пленарному засіданні приймає постанову Верховної Ради, якою схвалює відповідні рекомендації.

Глава 40

РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ПИТАННЯ ПРО ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ

Стаття 237. Внесення пропозиції про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим

1. Пропозиція про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим може бути внесена Головою Верховної Ради України або народними депутатами у кількості не менше 45 осіб.

2. Внесення пропозиції про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим допускається лише за наявності висновку Конституційного Суду України про порушення нею [Конституції України](#) або законів України (текст висновку додається до пропозиції).

3. Пропозиція про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим вноситься шляхом подання проекту відповідної постанови Верховної Ради.

Стаття 238. Підготовка до розгляду питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим

1. Питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування.

2. Голова Верховної Ради України не пізніше ніж через сім днів після одержання поданої відповідно до вимог статті 237 цього Регламенту пропозиції про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим визначає дату розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради.

3. Підготовку і попередній розгляд питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим проводить комітет, до предмета відання якого належать питання статусу Автономної Республіки Крим.

4. Представники Верховної Ради Автономної Республіки Крим обов'язково запрошуються для участі в розгляді питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 239. Розгляд питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Обговорення питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на пленарному засіданні Верховної Ради проводиться за процедурою повного обговорення ([стаття 30](#) цього Регламенту) з обов'язковим наданням представнику Верховної Ради Автономної Республіки Крим часу для виступу тривалістю до 20 хвилин та часу для відповідей на запитання народних депутатів тривалістю до 20 хвилин.

2. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим вважаються припиненими, якщо за це проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

3. Одночасно з прийняттям рішення про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим Верховна Рада приймає рішення про призначення позачергових виборів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, дата проведення яких визначається відповідно до закону.

4. Якщо пропозиція про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим після розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради не підтримана необхідною кількістю голосів народних депутатів, вона вважається відхиленою. У цьому випадку повторне внесення пропозиції про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим з тих же підстав не допускається.

{Статтю 240 виключено на підставі Закону [№ 1052-IX від 03.12.2020](#)}
